Komentar

GLASILO OBČINE KOMEN • Letnik 5, Številka 4 • AVGUST - SEPTEMBER 2010

Poštnina plačana pri pošti 6223 Komen

BORIS PAHOR V ŠTANJELU, 23. avgust 2010

PROF. DR. VILJEM ČERNO – DOBITNIK ŠTREKLJEVE NAGRADE

10. JUBILEJNA ŠTREKLJEVA NAGRADA TUDI LETOS V PRAVE ROKE

Odbor za podelitev Štrekljeve nagrade je letos izmed treh nominirancev izbral prof. dr. Viljema Černa, Gandija iz Terske doline. 10. podelitev jubilejne Štrekljeve nagrade je bila v nedeljo, 27. junija 2010 na dvorišču domačije dr. Karla Štreklja v Gorjanskem. Domače razvojno, kulturno, turistično in športno društvo se z zanosom vključuje v ta pomemben etnološki dogodek, ki je letos doživel svojo okroglo obletnico in na Kras privlekel dušo Benečije. Nagrado sicer podeljujejo štiri kraško-brkinske občine, Javni sklad Republike Slovenije za kulturo in ZRC SAZU za izjemne dosežke na področju zbiranja in ohranjanja slovenskega ljudskega blaga v pesmi in besedi. Toda, če domačnosti ne bi bilo, bi bila Štrekljeva nagrada tujek sredi kraške pristnosti, trdoživosti in mehkobe hkrati.

Priznati moramo, da se je Štrekljeva nagrada v Gorjanskem lepo prijela in da se Kraševci, Primorci in Slovenci tako spoštljivo oddolžimo človeku, ki je postavil znanstvene temelje slovenske etnologije. Še več kot to – času primerno skrbimo za ljudi, ki nadaljujejo njegovo pot in se z vsemi močmi in znanjem borijo, da bi nas globalizacija ne odrinila na bregove duhovne otopelosti ali preprostega posnemanja. Ohraniti svojo bit, svoj jezik, ohraniti vse tisto, kar nas kot dediščina spremlja iz roda v rod, to je naša pot prihodnosti. In koraki na tej poti bodo uspešni le, če bomo iz množice pravočasno prepoznali čedermace nove dobe, kakršen je prof. dr. Viljem Černo.

1937-ega se je rodil v kraju Bardo v Terski dolini in se vse do danes boril, da bi njegov materni jezik ostal njegov in zapisan. Kljuboval je potujčevanju in neizprosnim naravnim silam in uspel. Ob njegovih prizadevanjih ima Terska dolina etnološki muzej, slovenske napise z ledinskimi imeni, slovenske plošče in križev pot v cerkvah in mašna berila v terskem narečju. Bil je učitelj ter eden od ustanoviteljev Kulturnega društva Ivan Trinko in Centra za kulturne raziskave v Bardu. Tako je o njem iz življenjepisa in utemeljitve za PN zapisala novinarka Tina Čič. Vsi, ki smo podelitev Štrekljeve nagrade doživeli in se srečali s prejemnikom, dobitnikom tega visokega priznanja, smemo o njem reči, da je prof. dr. Viljem Černo skromen, notranje bogat, ljudski človek, znanstvenik tistih razsežnosti, ki zmorejo navdušiti ljudi za zdrave cilje ne oziraje se na idejne pregrade in materialne pogoje. Na podelitvi so o njem spregovorili: župan Občine Komen – Uroš Slamič, minister za Slovence po svetu – dr. Boštjan Žekš in direktor Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti – Igor Teršar. Slavnostni govornik pa je bil dr. Roberto Dapit iz videmske univerze, ki je s Černom tudi sicer sodeloval pri raziskavi ledinskih imen. Posebno darilo za nas vse in še posebej za dobitnika nagrade je bil kulturni program, ki so ga izvedi člani skupina Beneške korenine, s sedanjim imenom Bk Evolution. Pod skupnim naslovom 'Jablen' so iz sebe iztisnili pesmi, ki so jih sami napisali v beneškem narečju. Tako je Štrekljeva domačija doživela, skupaj z nami, glasbo in petje njih, ki se še vedno borijo za obstoj in se z vsemi močmi oprijemljejo korenin, iz katerih so pognali.

Besedilo: Ana Godnik
Foto: Tina Čič

PREPRIČANJE JE KAKOR SMETANA ... (IVAN CANKAR: HLAPCI)

Spoštovane bralke in bralci!

Tako. Poletje se je z vsemi svojimi radostmi poslovilo in k nam v svojih živopisanih barvah prihaja jesen. Prihaja novo šolsko leto, nove delovne obveznosti ... z njimi pa novi načrti, upi in cilji. Prihaja pa tudi precej »obilna« številka Komentarja. V branje in gledanje vam ponuja vse tiste okruške dogodkov, ki so se tekom poletnih dni odvijali na komenskem Krasu. Naj tukaj izpostavim nekaj najbolj odmevnih in še kako pomembnih prireditev. Varno pod streho smo spravili dogajanja v sklopu praznovanja občinskega praznika: podelili smo občinska priznanja in nagrade, podelili Štrekljevo nagrado v Gorjanskem, v Komnu otvorili komunalno čistilno napravo, v Štanjelu odkrili doprsna kipa Josipa Abrama in Tarasa Ševčenka in še bi lahko naštevali. V nedeljskih julijskih večerih so grajsko dvorišče napolnili domači in tuji komedijanti ter zvoki izraelskih mandolin. Štanjelsko grajsko dvorišče pa je 23. avgusta ob vseevropskem dnevu spomina na žrtve vseh totalitarnih in avtoritarnih režimov in tik pred njegovim častitljivim 97. rojstnim dnevom gostilo tržaškega pisatelja Borisa Pahorja. Poln šaljivih izjav, »privoščil« si je namreč celo Prešerna in njegovo Zdravljico oziroma slovensko himno, je številčno množico obiskovalcev od blizu in daleč navdušil že s samo prisotnostjo, svojim življenjskim optimizmom ter za svoja leta zavidanja vredno vitalnostjo.

Pred nami so lokalne volitve. Le-te bodo potekale v nedeljo, 10. oktobra 2010. Kako »zdesetkan« datum mar ne? Le kaj nam bo dobrega prinesel?!

V Komentarju smo poskrbeli tudi za to, da bo vaša odločitev, komu zaupati svoj glas, lažja, saj vam predstavljamo kandidate za župana Občine Komen ter programe vseh političnih strank, ki bodo nastopile na tokratnih volitvah.

Nadvse pomembno je, da se volitev udeležite, saj imate kot državljani Republike Slovenije pravico in dolžnost, da soodločate o takšni ali drugačni občinski politiki. Imejte pokončno hrbtenico, imejte in zagovarjajte svoje politično prepričanje, za katerega že Cankar v Hlapcih pravi: Prepričanje je kakor smetana – kaj bi z njo, če mleka ni? Pa ga imate, mleko namreč?! ☺

Naj torej zmaga najboljši! Želim vam le še bogato, grozdja polno trgatev in prijetno branje!

odgovorna urednica Tanja Bratina Grmek
prof. slov. jezika in univ. dipl. bibl.

Komentar

Glasilo Občine Komen
Letnik 5, številka 4, avgust–september 2010

Izdajatelj: Občina Komen, Komen 86, 6223 Komen
Telefon: 05/73 10 450
Fax: 05/73 10 460
Spletna stran: www.komen.si
E-pošta: komentar@komen.si

Naklada: 1400 izvodov
Glasilo brezplačno prejmejo gospodinjstva v Občini Komen.

Odgovorna urednica: Tanja Bratina Grmek
Uredniški odbor: Andreja Štok (pomočnica odg. urednice), Tanja Godnič, Ana Godnik, Petra Mezinec
Lektoriranje: Tanja Bratina Grmek

Ureditev in priprava za tisk: DTP Studio Sežana
Tisk: Print Luin, Dušan Luin s. p., Sveto 58, 6223 Komen

Informacije v zvezi z izdajo občinskega glasila dobite na tel. št. 05/73 10 452.

Vabljeni, da svoje prispevke (članke in slikovno gradivo) za naslednjo številko Komentarja pošljete v elektronski obliki na e-naslov: komentar@komen.si, najpozneje do 25. oktobra 2010. K posameznemu članku priložite največ dve fotografiji!
Vabimo tudi vse ljubiteljske fotografe ali fotografe kar tako, da nam pošljejo tematske fotografije za objavo na naslovnici Komentarja.
Digitalni posnetki naj bodo v čimboljši resoluciji. Poslanih posnetkov v slabi resoluciji ne bomo objavili.
Naslednja številka Komentarja izide konec novembra 2010.

Fotografija na naslovnici: Tržaški pisatelj Boris Pahor v Štanjelu, 23. avgust 2010 (foto: arhiv SCNR – Študijski center za narodno spravo).

NEKAJ VREMENSKIH

Kakšen kimavec,
takšen sušec.

Tilen oblačen, meglen,
grda, deževna jesen. (1. september – sv. Egidij oz. Tilen)

Ako je na malo mašo lepó,
potem bo dva meseca suhó. (8. september – mali šmaren, mala maša)

Na svetega Mateja vreme ugodno,
ostane tako štiri tedne prihodno. (21. september – sv. Matej)

Mihaela če grmi,
viharjev veliko pozimi buči. (29. september – sv. Mihael)

V oktobru burja, mraz,
v januarju sončen čas.

POGOVOR S KOMENSKIM ŽUPANOM UROŠEM SLAMIČEM

12 let županujete Občini Komen. Kaj je zaznamovalo vaše županovanje? Kaj bi še posebej izpostavili v teh letih?

Vsako obdobje je pustilo nek pečat. Če smo se mogoče v prvem mandatu več ukvarjali s političnimi zadevami, smo v preostalih dveh strnili vrste in pričeli res izjemno dinamičen investicijski ciklus in bistveno bolj odločno izvajati posamezne razvojne politike na vseh področjih delovanja občine. Te izkušnje so enkratne in neponovljive ter zajemajo izredno širok spekter delovanja.

Kot župan sem moral prisluhniti osebnim izpovedim in čisto na osebni ravni pomagati posamezniku, ki se je znašel v stiski, velikokrat sem opravljal naloge gradbenega inženirja, projektanta, finančnika, politika in poznavalca vseh pomembnih področij našega življenja. To je še toliko bolj zahtevno v manjših občinah, kjer je neposredna odgovornost večja, saj se ne moreš skriti za birokratski aparat. Občani želijo priti neposredno do župana in pričakujejo takojšnjo rešitev problemov.

Pravite, da ne boste več kandidirali za mesto župana. Zakaj?

Na letošnjih jesenskih volitvah se ne bom potegoval za četrti mandat. Že pred časom sem ocenil, da bi moral – glede na zahtevnost in potrebe funkcije – temeljito spremeniti svoj način življenja. Funkcijo župana sem ves čas opravljal nepoklicno, zato je bilo naporno časovno uskladiti vse potrebe. Sedaj sem moral dati na izbiro: županovanje ali profesionalno delo. Seveda ima družina pri tem vedno prvo mesto.

Dvanajst let je sorazmerno dolga doba, zato je čas za nove ljudi in nove ideje. Po takem obdobju lahko človek zapade v rutino, morda ne zazna nekaterih problemov ali pa se neprimerno odzove na določene situacije. Pri takem tempu se človek tudi utrudi.

Pa boste kako drugače povezani s politiko?

Ne. Trenutno mi politika ni izziv in na političnem področju trenutno ne mislim biti aktiven in dejaven. Posvetiti se nameravam predvsem družini in mojemu profesionalnemu delu. Delu, kjer vodim kar veliko skupino ljudi, ki uspešno dela na področju sodobnih tehnologij v zdravstvu. Pa tudi trenutek prostega časa več ne bo škodil.

Kaj od konkretnih projektov bi posebej izpostavili?

Vsi projekti skozi obdobje treh mandatov so pomembni, celotno obdobje delovanja pa so bile prioritete našega dela usmerjene predvsem v zagotavljanje najprej osnovnih potreb – skrb za programe na področju vzgoje in izobraževanja, zdravstva, sociale, komunalne infrastrukture, zaščite in reševanja.

Posebej bi želel izpostaviti ureditev vodooskrbe. Praktično v vsa naselja smo pripeljali vodo ter s številnimi obnovami občutno izboljšali kvaliteto oskrbe. Pri tem bi izpostavil tudi dejstvo, da smo na občinskem svetu sprejeli program obnove vodovodnega omrežja, ki bo poleg virov iz kohezijskih sredstev za večje medkrajevne vodovode poskrbel tudi za obnovo razdelilnega omrežja po vaseh. Ta del se bo financiral v glavnem iz letos uvedene omrežnine.

Prav tako je bilo v teh mandatih veliko narejenega na področju zagotavljanja dobrih pogojev za programe vzgoje in izobraževanja ter zdravstva. Zgradili smo šolo in vrtec v Štanjelu, obnovili vrtec v Komnu ter vsa leta izdatno financirali dodatne dejavnosti in nadstandard. To se mi zdi še posebej pomembno, saj so prav investicije v mlade največjega pomena. Menim, da smo uspeli zagotoviti in organizirati dobro zdravstveno dejavnost in oskrbo, saj smo obnovili zdravstveno postajo v Komnu ter dodatno financirali nakup reševalnih vozil.

Na področju varstva pred nesrečami bi želel izpostaviti dobro sodelovanje s Prostovoljnim gasilskim društvom Komen. Financirali smo izboljšanje prostorskih pogojev kot tudi nakup novih vozil in ostale opreme. Vzpostavili pa smo tudi delujoč in aktiven štab civilne zaščite.

Na področju sociale smo s podelitvijo koncesije za pomoč na domu naredili te storitve dostopnejše.

Uspelo nam je vzpostaviti in nenazadnje lahko rečem tudi ohraniti dobro sodelovanje z vaškimi skupnostmi. Obnovili smo številne vaške domove, med katerimi bi izpostavil naslednje: Gorjansko, Gornjo Branico, Škrbino, Brestovico pri Komnu, Brje pri Komnu, Volčji Grad ter Štanjel. Seveda pa so se po vaseh vedno pojavljale tudi potrebe po manjših delih – od asfaltiranja vaških poti do ureditve okolic in podobno, čemur smo skupaj z občinsko upravo vedno znali prisluhniti.

V drugem mandatu županovanja smo pričeli z izgradnjo komunalne infrastrukture v Komnu, ki se z začetkom izgradnje njene pete faze zaključuje do leta 2012. V okviru izgradnje četrte faze je bila opravljena tudi celovita prometna ureditev regionalnih cest znotraj naselja Komen (pločniki, razširitev cestišča, prehodi za pešce). Zgrajena je bila čistilna naprava v Komnu, ki čisti ne samo odpadne vode iz naselja Komen, temveč tudi grezničnе odpadke s celotnega območja komenske občine.

Posebno pridobitev predstavlja izgradnja Zbirnega centra Komen, s katerim smo skrb za čistejše okolje približali občanom, saj jim sedaj ni več potrebno odpadkov voziti v bolj oddaljeni center v Sežani.

Mislim, da smo dobro poskrbeli tudi za cestno infrastrukturo. Ravno v teh dneh se začenjajo obsežna obnovitvena dela na lokalnih cestah Gorjansko–Brje pri Komnu in Komen–Škrbina kot tudi asfaltiranje dovozne poti do šole in vrtca v Štanjelu.

Zgradili smo mrliško vežico pri Devici Mariji Obršljanski in še v mesecu oktobru pričnemo z izgradnjo mrliške vežice in razširitvijo pokopališča v Štanjelu.

V Kobjeglavi smo v javno zasebnem partnerstvu postavili fotovoltaično elektrarno ter tako obnovili streho in s tem prispevali k večji okoljski osveščenosti.

Kaj je tisto, kar vam ni uspelo v svojem mandatu, pa bi morali postoriti. Kje so minusi občine, kraja?

No, potreb je vedno veliko. Menim, da smo večino zastavljenega dosegli oziroma še bomo. Osebno mi je nekoliko žal, da so zaradi krize padli v vodo projekti javno-zasebnega partnerstva za ureditev in zgraditev poslovno-stanovanjskih objektov v centru Komna. Mogoče bi izpostavil še projekt ohranjanja kultiviranosti Krasa s posebno enoto za urejanje poti, košnjo zapuščenih površin v sodelovanju s Kobilarno Lipica. Nekateri projekti, kot so zaključek obnove štanjelskega gradu, ureditev komunalne infrastrukture v starem delu Štanjela in dom za starejše, pa so v zaključni fazi priprave in sem prepričan, da bodo tudi realizirani.

Še posebej mi je žal, da nam v času mojega županovanja ni uspelo realizirati projekta izgradnje obrtne cone v Komnu, je pa tudi res, da je bila glavna težava v tem, da nam ni uspelo najti učinkovitega koncepta delovanja kot pa v sami izvedbi.

Želje občanov so mnogo večje kot zmožnosti občine. Kljub vsemu mislite, da bo vaša zapuščina dobra?

Prednost sem dajal potrebnim projektom, ki so imeli čim večji delež sofinanciranja, tudi zato, ker se finančno obdobje evropskih sredstev počasi izteka. Vedno smo del lastnih sredstev namenili tudi za manjše, vendar pomembne projekte po vaseh, ki smo jih določili na podlagi prioritet in dogovornega soglasja. Ljudje razumejo, da ne moremo vedno vsega izpeljati takoj, hočejo pa vedeti, kdaj bo posamezen projekt prišel na vrsto. V glavnem nam je to uspevalo, včasih pa zaradi razlogov, na katere nismo imeli vpliva, kaj tudi ni šlo po planu. Menim, da je zapuščina izjemno dobra in da smo izkoristili vse možne potenciale. Pomembno se mi zdi, da nimamo nekih akutnih stanj in da smo predvsem zadnja dva mandata delovali izjemno konstruktivno in tvorno in da nismo imeli nikakršnih izrednih dogodkov. To je tudi eden od razlogov, da smo bili uspešni.

Zato pa so zaslužni mnogi. Predvsem bi izkoristil to priliko in se zahvalil sodelavcem občinske uprave za res predano, občinskim svetnikom pa za konstruktivno delo in vsem ostalim udeleženim v našem delu, da smo uspeli našo občino s skupnimi močmi uvrstiti med prepoznavne in uspešne občine. Naj kot ilustracijo izpostavim dejstvo, da je bila naša občina ob začetku mandata po ocenjevanjih razvojnih kazalcev nekje med zadnjimi slovenskimi občinami, med 160. in 180. mestom, danes pa jo najdemo v zgornji tretjini, torej do 40. mesta. Menim, da je to jasen kazalec, da smo delali po svojih najboljšim močeh in kar se da dobro.

Kako je s širokopasovnim omrežjem. Kar nekaj energije ste vlagali v ta projekt. Je zaključen?

ŠPO je v celoti zgrajeno in delujoče, kar je tudi ugotovitev pristojnega ministrstva. Je naš največji projekt do sedaj. Tudi sam sem nekoliko razočaran, ker omrežje še ni v operativni rabi in občani še ne morejo koristiti njegovih storitev. Razlog za to tiči predvsem v tem, da smo prva in zaenkrat edina občina v Sloveniji, ki je fizično izvedbo omrežja že zaključila. Zato moramo orati ledino pri vseh aktivnostih, žal pa tudi to področje ni ustrezno urejeno na državni ravni, saj smo še vedno v precejšni meri odvisni od monopolnega ponudnika. V to vlagamo velike napore in gotovo bodo kmalu poplačani s prvimi priklopi uporabnikov. Trenutno potekajo intenzivna pogajanja med upravljavcem omrežja in nekaterimi operaterji internetnih storitev.

Četudi bomo lahko te pridobitve koristili le z določeno zamudo, se moramo zavedati velikega koraka in dolgotrajnih pozitivnih učinkov, ki jih predstavlja izgradnja širokopasovnega omrežja za našo občino.

Kultura ... Pomemben dogodek za občino?

V občini smo vseskozi dajali izjemen poudarek kulturni dejavnosti, saj izdatno podpiramo naša res dejavna društva, ki dosegajo krasne rezultate tako doma kot tudi po svetu in tako bogatijo naše življenje. V času mojega županovanja smo uspeli razviti izjemne dogodke, kot je podelitev Štrekljeve nagrade za življenjsko delo ali izjemne dosežke na področju zbiranja in ohranjanja slovenskega ljudskega blaga v besedi in pesmi, Fabianijeve nagrade za urbanistične dosežke in podobno.

Vse to govori, da se zavedamo naše vloge na področju razvijanja kulturne dejavnosti in zavesti. Izbrali smo tudi grb in zastavo naše občine in občinski praznik. S tem smo sprejeli občinske simbole, ki so razpoznavni doma in drugod, kar je dosežek, ki dviguje zavest, in na drugi strani tudi odgovornost za naše občane in občino.

Kaj pa kraški biser – grad Štanjel? Počasi dosegate zastavljen cilj?

V Štanjelu se na področju obnove gradu vedno nekaj dogaja. Tako smo letos zaključili najnujnejša sanacijska dela na spodnjem palaciju in pričakujemo, da bomo kljub zapletom z neurejenim statusom štanjelskega gradu kot kulturnega spomenika državnega pomena uspeli s programi obnove ter z vsebino visokošolskih ustanov najti dodatne nove vire in s tem grad dokončno obnovili.

Seveda pa občino v starem jedru Štanjela čakajo izjemno zahtevni posegi za izgradnjo komunalne infrastrukture. Uspeli smo pripraviti vso dokumentacijo, vključno z gradbenim dovoljenjem, kar pomeni, da sedaj lahko gremo v boj za pridobitev zadostnih evropskih in državnih sredstev za ta, tako finančno kot tudi tehnološko, morda najzahtevnejši poseg na področju komunalnega urejanja.

Kaj bi rekli svojemu nasledniku glede županovanja v Občini Komen?

Dela in potreb je še veliko. Sicer nič posebej nujnega, saj smo obvezne naloge občine kar dobro uredili. Nasledniku bom prepustil kar nekaj projektov, ki jih bo lahko potegnil iz predala, ko bo menil, da je to primerno. To so dokončanje pete faze komunalne infrastrukture v Komnu, izjemno zahteven projekt gradnje komunalne infrastrukture v starem Štanjelu, obnova vodovodnega omrežja, razširitev širokopasovnega omrežja na nekatere vasi, ki sedaj niso bile zajete (npr. Brestovica pri Komnu, Preserje ...), obrtne cone, vrtec in ceste. Bodo pa prihodnji mandati verjetno zahtevnejši z vidika zagotavljanja sredstev.

Naj pri sebi skupaj s sodelavci pripravi prioritete in naj na njih trdno vztraja in jih izvaja. Ne glede na govorice in podobne zgodbe z ulice.

Predvsem pa, da je lepo biti župan Občine Komen in naj se tega vedno zaveda!

Kako pa kaj ocenjujete vzdušje v občini?

Mislim, da ima naša občina velike potenciale. In če bomo znali najprej stopiti skupaj, bomo lahko naredili veliko. Manjka nam še veliko demokratične kulture, saj včasih ne znamo ali nočemo strpno graditi, ampak v stilu navijaških skupin vlečemo z vsakim korakom vsak na svojo stran, namesto da bi iskali in poiskali skupne točke.

Dodatno težavo vidim tudi v tem, da v Sloveniji še nimamo pravilno vzpostavljenega načina upravljanja. Menim, da bi država morala pripraviti izravnalne ukrepe in prepustiti upravljanje z bistvenimi odločitvami, kar bi pomenilo tudi bolj avtonomno delovanje tudi nižjim ravnem, saj dokler bomo vztrajali v celoti na sprejemanju vseh bistvenih odločitev samo v centru, ne bomo dosegli želenih uspehov. Namreč, še posebej na nekaterih ministrstvih velja praksa, da je le njihova rešitev dobra. Takšen način delovanja povzroči dolgotrajne postopke, ki so velikokrat skregani z vsako logiko in ki posledično ne prinesejo pravih učinkov. Sam menim, da so na tak način lokalnim skupnostim vzeli opravilno sposobnost in da so jih dobesedno potisnili v situacijo, ko so lokalne skupnosti prisiljene sprejeti »njihove« odločitve, te pa so se do sedaj vse več ali manj izkazale za zgrešene in slabe. Sprejemanje okoljskih predpisov in izvajanje okoljske politike, kot le en primer takšne prakse, sta pri nas popolnoma na psu. Tudi vsi dogodki na Krasu ob sprejemanju okoljskih predpisov in naravnih nesreč so posledica slabe učinkovitosti. Lokalne skupnosti so postale talke take politike!

Razvoj gospodarskih javnih služb, visoki stroški zbiranja in odlaganja odpadkov ter povečevanje ekološke ozaveščenosti ljudi

bodo primorali občine k iskanju morebitnih rezerv. Menim, da bi k reševanju tega neprijetnega problema morala pristopiti tudi država ter lokalnim skupnostim ponuditi roko. Zaradi takšne regionalne ureditve se predvsem podeželske lokalne skupnosti srečujejo z mnogoterimi težavami, saj je življenje na vasi danes občutno dražje kot v bolj urejenih mestnih okoljih.

Mogoče vam je v teh letih za kaj žal?

Najbolj mi je žal, da se nisem uspel odzvati vabilom na to ali ono srečanje, dogodek, osebni klepet. Takšni dogodki in osebni stiki z občani v vaških skupnostih nedvomno ostanejo in bogatijo življenje. Žal mi je tempo življenja, s katerim se vsi soočamo, velikokrat to preprečil. Zavedam se, da se zaradi tega včasih nisem mogel dovolj posvetiti težavam, s katerimi so se občani želeli obrniti na občino. Ob tem bi se tudi opravičil vsem tistim, ki so bili mogoče zaradi mojih dejanj ali besed v času županovanja prizadeti – to zagotovo ni bil moj namen.

Žal mi je tudi, da včasih nismo zmogli tiste skupne volje in nismo oblikovali nekaj trdnih razvojnih politik. S tem mislim predvsem na razvojno politiko Krasa.

Ob zaključku svojega županovanja bi se želel občankam in občanom zahvaliti za vse razumevanje in podporo pri razvoju komenske občine, seveda pa ostajam tudi v prihodnje še vedno občan naše občine in bom vesel, če se bomo ob takšni ali drugačni priložnosti zopet srečali.

Novemu županu pa želim srečno roko pri vodenju občine ter uspešno delo v korist nas vseh.

NOVA ČISTILNA NAPRAVA V KOMNU

Nekaj dni pred osrednjo prireditvijo ob občinskem prazniku so v Komnu odprli novo komunalno čistilno napravo. Gre za velik projekt v vrednosti več kot milijon evrov in je sad skupnih vlaganj Evropskega sklada za regionalni razvoj, države Republike Slovenije, Občine Komen, nekaj denarja pa je bilo zbranega tudi s takso za obremenjevanje odpadnih voda. Načrt za čistilno napravo je bil prvič predstavljen leta 2004, lani poleti pa so začeli z gradnjo naprave, ki je namenjena sprejemu odpadnih voda in čiščenju greznice.

Uroš Slamič, župan Občine Komen, je povedal, da čistilna naprava pomeni spremembo v načinu razmišljanja, prispeva k izboljšanju kvalitete življenja v občini, hkrati pa predstavlja pomemben prispevek za naše zanamce. Ker je občina na vodovarstvenem območju, je čistilna naprava še toliko večjega pomena. Do jeseni načrtujejo, da bo na napravo priključenih čim več gospodinjstev in ostalih uporabnikov.

Čistilno napravo je občina predala v upravljanje podjetju Kraški vodovod Sežana. Direktor podjetja, Boris Korošec, je povedal, da je to prva naprava, ki jo Kraški vodovod Sežana soodpira in da predstavlja pomemben mejnik, saj pomeni zaključek gradnje omrežja, ki je nastajalo na tem območju v zadnjih letih. »Upam, da bo naprava služila svojemu namenu in da bo pomagala očistiti naravo,« je še povedal Korošec.

DOBRO JE VEDETI ...

DOBRO JE VEDETI ...

Občinska uprava Občine Komen
Telefon: 05/73 10 450
Fax: 05/73 10 460
Spletna stran: www.komen.si
E-pošta: obcina@komen.si
Uradne ure:
ponedeljek, torek, petek od 8.00 do 13.00 ure
sreda od 8.00 do 17.30 ure

Ure za občane – podžupan Igor Zega
ponedeljek od 10.00 do 12.00 ure
(predhodna najava na tel. št. 05/73 10 450)

Medobčinski inšpektorat in redarstvo občin Divača, Hrpelje – Kozina, Komen in Sežana
Telefon: 05/73 10 141
E-pošta: soou@sezana.si
Uradne ure:
ponedeljek in petek od 7.30 do 11.00 ure
sreda od 7.30 do 11.00 ure in od 12.00 do 16.00 ure

Krajevni urad Komen
Telefon: 05/76 68 510
Uradne ure:
torek od 8.00 do 12.00 ure in od 13.00 do 15.00 ure
sreda od 13.00 do 18.00 ure
petek od 8.00 do 13.00 ure

Za nujne primere se obrnite na sedež Upravne enote v Sežani, tel. št.: 05/73 12 700.

Knjižnica Komen
Komen 118, 6223 Komen
Telefon: 05/76 68 580
E-pošta: knjiznica.komen@siol.net
Delovni čas:
torek in petek od 11.00 do 18.00 ure
sreda od 8.00 do 14.00 ure

Zdravstvena postaja Komen
Splošna ambulanta Komen
Telefon: 05/76 68 506
Posvetovalnica za otroke: vsako drugo sredo v mesecu, dr. Franc Tozon

Lekarna Komen
Telefon: 05/73 11 790
Delovni čas:
ponedeljek od 8.30 do 15.30 ure
torek, četrtek in petek od 8.00 do 15.00 ure
sreda od 9.00 do 18.00 ure

Zbirni center Komen
Obratovalni čas:
torek od 9.00 do 13.00 ure
četrtek od 14.00 do 18.00 ure
sobota od 9.00 do 13.00 ure

Za občane čistilna naprava predstavlja sicer nove finančne obremenitve, ki jih bodo še določili na enem od prihodnjih občinskih svetov. Po zagotovilu strokovnjaka Draga Kalana, ki je na predstaviti predstavil delovanje in uporabo novega objekta, pa čistilna naprava ne bo negativno vplivala na stanovanjske pogoje sosedov.

Besedilo in foto: Petra Mezinec

SKLEPI 33. REDNE SEJE OBČINSKEGA SVETA OBČINE KOMEN (26. 5. 2010)

SKLEP

Občinski svet Občine Komen se je seznanil z letnim poročilom javnega vzgojno-izobraževalnega zavoda Vrtec Sežana za leto 2009.

SKLEP

1. Ekonomske cene programov Vrtca Sežana se določijo tako, da mesečne cene na otroka po posameznih programih od 1. septembra 2010 dalje znašajo:

PRVO STAROSTNO OBDOBJE	
	EUR
Celodnevni program	
Program	474,19
Živila	37,38
SKUPAJ	511,57
Poldnevni program (od 7. do 12. ure)	
Program	322,49
Živila	10,50
Skupaj	332,99
Poldnevni program (od 7.–12.30 ure) s kosilom	
Program	343,47
Živila	26,88
Skupaj	370,35

DRUGO STAROSTNO OBDOBJE	
	EUR
Celodnevni program	
Program	333,96
Živila	37,38
SKUPAJ	371,34
Razvojni oddelek	
Program	1.244,06
Živila	37,38
SKUPAJ	1.281,44
Poldnevni program (od 7. do 12. ure)	
Program	224,74
Živila	10,50
SKUPAJ	235,24
Poldnevni program (od 7.–12.30 ure) s kosilom	
Program	234,74
Živila	26,88
SKUPAJ	261,62

2. Za javljeno odsotnost se dnevno odbija po enaindvajsetino stroškov živil po posameznih programih, kar znaša:
   - v celodnevnem programu prvega starostnega obdobja 1,78 EUR na dan, v poldnevnem programu 0,50 EUR na dan, v poldnevnem programu s kosilom pa 1,28 EUR na dan,
   - v celodnevnem programu drugega starostnega obdobja 1,78 EUR na dan, v razvojnem oddelku 1,78 EUR na dan, v poldnevnem programu 0,50 EUR na dan, v poldnevnem programu s kosilom pa 1,28 EUR na dan.
3. Cene programov predšolske vzgoje se uveljavijo s 1. septembrom 2010.

SKLEP

1. Sprejme se pregled števila vpisanih otrok in izda se soglasje k predlaganemu številu in vrsti oddelkov v Vrtcu Sežana z enotami na območju Občine Komen v šolskem letu 2010/2011, kot izhaja iz predloga JZ Vrtca Sežana, št. 178/18-2010, z dne 22. 03. 2010.
2. V primeru, da se med letom pojavi potreba po spremembi vrste oddelka zaradi starostne strukture vpisanih otrok in da ta sprememba ne vpliva na število zaposlenih, se na podlagi obrazloženega predloga JZ Vrtca Sežana pooblašča župana za izdajo soglasja za spremembo vrste oddelka.
3. Daje se soglasje k sistemizaciji delovnih mest v Vrtcu Sežana v šolskem letu 2010/2011, kot izhaja iz predloga JZ Vrtca Sežana, št. 178/18-2010, z dne 22. 03. 2010.
   Župana se pooblašča, da v primeru potrebe po objavi prostega delovnega mesta med šolskim letom izda soglasje k zaposlitvi.
4. V kolikor število vpisanih otrok v posameznem oddelku Vrtca Sežana presega normativ iz prvega odstavka 17. člena Zakona o vrtcih (Uradni list RS, št. 100/2005-prečiščeno besedilo in 25/2008) Občinski svet Občine Komen soglaša, da število otrok presega veljavne normative, za največ dva otroka v oddelku.

SKLEP

Sprejme se predlog Odloka o spremembi Odloka o ustanovitvi javnega vzgojno-izobraževalnega zavoda Vrtec Sežana v drugi obravnavi.

SKLEP

1. Daje se pozitivno mnenje k imenovanju Radice Slavković, roj. 1. 1. 1955, iz Sežane, Cesta na Lenivec 8, za ravnateljico javnega vzgojno-izobraževalnega zavoda Vrtec Sežana.
2. Kandidatka za ravnateljico javnega vzgojno-izobraževalnega zavoda Vrtec Sežana Radica Slavković izpolnjuje vse zahtevane pogoje za ravnateljico vrtca ter ima dolgoletne izkušnje na področju predšolske vzgoje, zato občinski svet podaja pozitivno mnenje k njenemu imenovanju.

SKLEP

Občinski svet Občine Komen se je seznanil s poročilom Zavoda za gasilno in reševalno službo Sežana za leto 2009.

SKLEP

Sprejme se Pravilnik o dodeljevanju enkratnih denarnih socialnih pomoči v Občini Komen.

SKLEP

Sprejme se Odlok o imenovanju, organizaciji in nalogah vaških skupnosti Občine Komen v prvi obravnavi. Pri pripravi predloga odloka za drugo branje se upošteva predloge in pripombe iz razprave.

SKLEP

1. S tem sklepom se določijo kriteriji za delno povrnitev stroškov volilne kampanje za lokalne volitve leta 2010 v Občini Komen.
2. Stroški volilne kampanje za volitve članov občinskega sveta ne smejo preseči 0,40 EUR na posameznega volilnega upravičenca v občini.
3. Stroški volilne kampanja za volitve župana ne smejo preseči 0,25 EUR na posameznega volilnega upravičenca v občini. Če pride do drugega kroga glasovanja, se stroški volilne kampanje za kandidata, ki na tem glasovanju kandidirata, lahko povečajo še za 0,15 EUR na posameznega volilnega upravičenca v občini.
4. Organizatorji volilne kampanje za volitve članov občinskega sveta, ki so jim pripadli mandati v občinskem svetu, imajo pravico do delnega povračila stroškov volilne kampanje v višini 0,33 EUR za dobljeni glas, pri čemer skupni znesek povrnjenih stroškov ne sme preseči zneska porabljenih sredstev, razvidnega iz poročila občinskemu svetu in računskemu sodišču.
5. Do delnega povračila stroškov volilne kampanje so upravičeni tudi organizatorji volilne kampanje za župana, katerih kandidati so dosegli najmanj 10% glasov od skupnega števila volilnih upravičencev, ki so glasovali, in sicer v višini 0,12 EUR na dobljeni glas, pri čemer skupni znesek povrnjenih stroškov ne sme preseči zneska porabljenih sredstev, razvidnega iz poročila občinskemu svetu in računskemu sodišču.
6. Če pride do drugega kroga glasovanja, sta kandidata, ki kandidirata v drugem krogu, upravičena do povračila stroškov le na osnovi dobljenih glasov v tem krogu.
7. Organizatorju volilne kampanje se na njegovo zahtevo delno povrnejo stroški volilne kampanje v skladu s tem sklepom iz proračuna Občine Komen v roku 30 dni po predložitvi poročila občinskemu svetu in računskemu sodišču.

SKLEP

1. Priznanja Občine Komen za leto 2010 prejmejo:

Priznanje Občine Komen prejmejo:	- Peter Černigoj - Ivan Švara - Skupina animatorjev oratorija v Kobjeglavi
Zlati grb Občine Komen prejme:	- GUD Pihalni orkester Komen

2. Slavnostna podelitev priznanj Občine Komen bo v okviru prireditve ob občinskem prazniku v nedeljo, 20. junija 2010.

SKLEP

Občinski svet Občine Komen se je seznanil z letnim poročilom javnega zavoda Zdravstveni dom Sežana za leto 2009.

SKLEP

Občinski svet Občine Komen sprejema Pravilnik o oblikovanju in uresničevanju Programa cepljenja proti okužbi s humanim virusom papiloma (HPV) v Občini Komen za leto 2010 v predlaganem besedilu.

Besedilo: Andreja Štok, občinska uprava

SKLEPI 34. REDNE SEJE OBČINSKEGA SVETA OBČINE KOMEN (7. 7. 2010)

SKLEP

Občina Komen bo zagotovila financiranje nadstandardnega izvajanja pouka v kombiniranem oddelku 2. in 3. razreda ter 4. in 5. razreda v Podružnici Štanjel (preseganje elementov za sistematizacijo delavnega mesta) v šolskem letu 2010/2011.

SKLEP

V drugem odstavku 2. člena Odloka o spremembah in dopolnitvah Odloka o ustanovitvi javnega vzgojno-izobraževalnega zavoda Osnovna šola Antona Šibelja - Stjenka Komen se dodata sedma in osma alineja, ki se glasita:

- raziskovalna in razvojna dejavnost na drugih področjih naravoslovja in tehnologije – M/72.190,
- raziskovalna in razvojna dejavnost na področju družboslovja in humanistike – M/72.200.

SKLEP

V drugi alineji 8. člena Odloka o spremembah in dopolnitvah Odloka o ustanovitvi javnega vzgojno-izobraževalnega zavoda Osnovna šola Antona Šibelja - Stjenka Komen se za besedama v oklepaju »od tega« doda beseda »najmanj«.

SKLEP

Sprejme se tako dopolnjeni in spremenjeni Odlok o spremembah in dopolnitvah Odloka o ustanovitvi javnega vzgojno-izobraževalnega zavoda Osnovna šola Antona Šibelja - Stjenka Komen v drugi obravnavi.

SKLEP

Točka št. 7 Predlog Odloka o spremembah in dopolnitvah Odloka o ustanovitvi javnega vzgojno-izobraževalnega zavoda Osnovna šola Antona Šibelja - Stjenka Komen se v skladu s 86. členom Poslovnika občinskega sveta občine Komen sprejema po skrajšanem postopku.

SKLEP

V 6. členu predlaganega Pravilnika o dodeljevanju spodbud učencem, dijakom in študentom v Občini Komen se črta zadnji stavek.

SKLEP

Sprejme se Pravilnik o dodeljevanju denarnih spodbud učencem, dijakom in študentom v Občini Komen.

SKLEP

Letni načrt pridobivanja in razpolaganja s stvarnim premoženjem Občine Komen za leto 2010, štev. 478-07/2009-10, sprejetim dne 20. 1. 2010, se dopolni v naslednjem:

zap. št.	upravljavec	šifra in ime k.o.	parc. št.	velikost v m2	dejanska vrsta rabe	orientacijska vrednost v •
II. NAKUP ZEMLJIŠČ						
N16	Matić Danica	2425 Gorjansko	1440	200	kmetijsko zemljišče	1.000
N17	Matić Danica	2425 Gorjansko	1442/2	216	kmetijsko zemljišče	1.500
N18	Alberti Pavla Adamo Lavra	2412 Komen	1970/2	227	stavbno zemljišče	9.550
N19	Saksida Darij Saksida Ave	2412 Komen	170/4 170/2	85 170	stavba stavbno zemljišče	85.000
N20	Godnič Damijan	2412 Komen	3560/2	36	stavbno zemljišče	1.000

III. MENJAVA ZEMLJIŠČ						
M1	Občina Komen Grmek Alojzija	2415 Kobjeglava	2717/1 80/13	30	stavbno zemljišče-pot	-

IV. OBREMENJEVANJE ZEMLJIŠČ S STVARNIMI PRAVICAMI						
	Občina Komen	2412 Komen	1871/2	42	stavbna pravica na stavbnem zemljišču	2.000

SKLEP

Sprejme se Odlok o imenovanju, organizaciji in nalogah vaških skupnosti Občine Komen v drugi obravnavi.

SKLEP

Občinski svet občine Komen daje pozitivno mnenje k imenovanju Nadje Mislej - Božič za ravnateljico javnega zavoda Kosovelova knjižnica Sežana.

SKLEP

1. Imenuje se 7-članska komisija za pregled dokumentacije in dejanskega stanja na terenu pri izgradnji ŠPO v naslednji sestavi:

- Damjan Grmek, predsednik,
- Karmen Cotič Peras, članica,
- Stojan Grmek, član,
- Tanja Godnič, članica,
- Boris Budal, član,
- Marjan Mržek, član
- Ivan Žvokelj, član.

2. Naloga komisije je, da pregleda dokumentacijo in dejansko stanje na terenu projekta izgradnje ŠPO in na podlagi ugotovitev pripravi končno poročilo za obravnavo na občinskem svetu najkasneje do 6. 9. 2010.
3. Mandat komisije prične s sprejemom sklepa na Občinskem svetu Občine Komen ter preneha s sprejetjem poročila na občinskem svetu.

Besedilo: Andreja Štok, občinska uprava

3D JAVNE RAZGRNITVE

Konec preteklega leta je Skupnost občin Slovenije po predhodnem posvetovanju z občinami in ministrstvom za okolje in prostor na razpis e-vsebine in e-storitve ministrstva za visoko šolstvo znanost in tehnologijo prijavila projekt Tridimenzionalne javne razgrnitve. Projektni predlog je bil pozitivno ocenjen in izbran za sofinanciranje.

Glavni cilj projekta je občanom preko javnega spletnega portala (www.3Dprostor.si) zagotoviti transparentne postopke prostorskih razgrnitev. Te si bodo lahko ogledali v naprednem 3D načinu, imeli pa bodo tudi možnost aktivnega sodelovanja z oddajanjem svojih pobud in pripomb. S tem bomo posredno razbremenili občine, saj bodo uporabnikom vse informacije na voljo na omenjenem spletnem portalu. Sekundarni cilj projekta pa je komunikacijski modul (SOS Tabla), ki bo deloval v ozadju spletnega portala in nudil podporo uporabnikom iz občin, ki bodo na ta način med seboj lažje širili in izmenjevali informacije.

Poleg prostorskih razgrnitev želimo v okviru projekta Tridimenzionalne javne razgrnitve uporabnikom na spletnem portalu v naprednem 3D realističnem prostoru ponuditi tudi enostaven pregled ostalih geo-informacijskih podatkov, ki so obvezna podlaga javnim prostorskim razgrnitvam in z njimi razpolagajo MOP, GURS in občine.

Potek projekta

V prvi fazi smo izvedli analizo postopkov javnih prostorskih razgrnitev in pridobili smernice za razvoj spletnega portala. Pregledali, uredili in pripravili smo ključne geoinformacijske podatke, ki jih želimo uporabiti kot podlago za prikaz realističnega 3D prostora Slovenije na spletnem portalu.

V naslednji fazi smo izdelali podroben načrt za izdelavo spletnega portala 3D javne razgrnitve (www.3Dprostor.si), ki je sestavljen iz dveh delov – dokumentnega sistema in naprednega 3D pregledovalnika prostorskih aktov. Dokumentni sistem kot tudi 3D pregledovalnik sta že v zaključni testni fazi in že delujeta, slednjega pa tudi lahko že preizkusite na www.3Dprostor.si. Napredno platformo, ki omogoča ogled realističnega 3D prostora in najrazličnejša orodja za merjenje, bomo v kratkem nadgradili še z možnostjo prikaza sončne svetlobe in spletnim urejanjem pokrajine. Na voljo je tudi že modul za komunikacijo (tabla.3Dprostor.si), ki ga v tem trenutku polnimo z informacijami.

Tretjo fazo promocije smo pred časom s predstavitvami projekta na najrazličnejših dogodkih že začeli in jo bomo do konca projekta ves čas stopnjevali. Poleg občin in urbanističnih podjetij želimo k uporabi sistema nagovoriti tudi občane.

Prednosti spletnega portala 3D javne razgrnitve

Ob predvideni močni medijski podpori želimo vsem prebivalcem Republike Slovenije omogočiti dostop do centralizirane baze javnih prostorskih razgrnitev. Tako bodo lahko občani v vsakem trenutku obiskali spletni portal in si ogledali vse javne razgrnitve občin, ki bodo želele na transparenten način občanom prikazati prostorske akte v naprednem 3D načinu.

Ni potrebno posebej poudarjati, da imajo uporabniki ob pregledovanju 3D modelov ali maket zgradb precej bolj-

šo predstavo o predstavitvi kot tisti, ki le berejo tekstovne dokumente z okrnjenimi grafičnimi podatki oziroma načrti zgradb. Spletni portal bo omogočal sprehajanje okoli zgradb, ogledovanje okolice in ostalih geoinformacijskih podatkov. Spletni portal bo uporabnikom iz občin omogočal urejanje terena, da bodo prostorske razgrnitve čimbolj skladne s končnimi načrti. Če so si občani do sedaj lahko ogledali le digitalni 3D model zgradbe, si bodo sedaj lahko ogledali tudi celotno realistično okolico in se po njej sprehajali.

Spletni portal 3D javne razgrnitve predvideva brezplačno uporabo za vse uporabnike, vendar le v nekomercialne namene.

Uspeh projekta, ki se zaključi oktobra 2010, je v veliki meri odvisen od občin, zato vas vabimo, da se nam čimprej pridružite in nam pošljete svoje predloge ali posredujete svoje geo-informacijske podatke, ki jih bomo z veseljem vključili v 3D realistično pokrajino, kot smo to že storili z mariborskimi 10-centimetrskimi DOF posnetki. Vabljeni!

Kratice:
3D – tridimenzionalno
SOS – Skupnost občin Slovenije
MOP – ministrstvo za okolje in prostor
GURS – Geodetska uprava Republike Slovenije
DOF – Digitalni orto foto (digitalni posnetki iz zraka)

Besedilo: Saša Kek in Luka Mulej

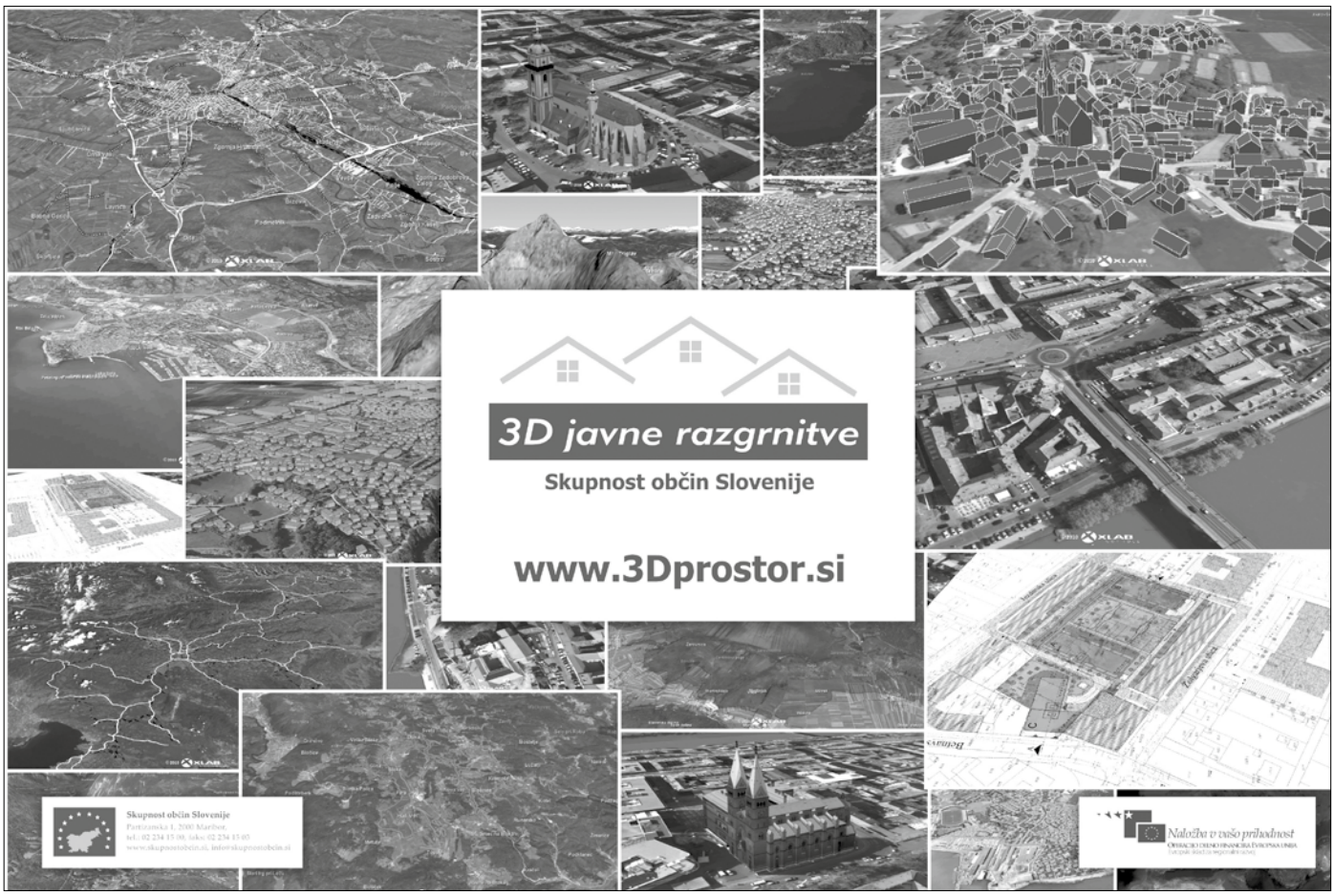

LOKALNE VOLITVE 2010
NEDELJA, 10. OKTOBER 2010

Predstavitev političnih strank in kandidatov za župana Občine Komen

POJASNILO

Predstavitve kandidatov za župana Občine Komen ter političnih strank si sledijo po izžrebanem vrtnem redu. Žrebanje je potekalo v četrtek, 26. avgusta 2010. Predstavljeni so torej organizatorji volilnih kampanij, ki so podali pisno zahtevo v ustrezni obliki in so bili o vrstnem redu predhodno obveščeni. Predstavitve so slovnično korigirane, stilistično pa besedila ohranjajo svojo prvotno obliko. Hvala za razumevanje.

IZKUŠNJE IN RAZVOJ **ZA** NAŠ KRAS

Sem Igor Zega, kandidat za župana Občine Komen s podporo občinskega odbora Slovenske demokratske stranke. Sem poročen, oče dveh sinov in star 47 let. Živim v Komnu, zaposlen sem na Slovenskih železnicah v DE Sežana.

Za kandidaturo sem se odločil predvsem zaradi spoznanja, da je v Občini Komen, ki šteje 35 naselij in 20 vaških skupnosti, potrebno z medsebojnim dialogom in izmenjavo dobrih idej s prebivalci in vaškimi odbori omogočiti ljudem in krajem pravo smer razvoja. Poskrbel bom, da bodo vse naše vasi deležne **enakomernega razvoja.** V zadnjih 16 letih se je v občini veliko postorilo, nekatera področja pa ostajajo odprta. Tu mislim predvsem na spodbujanje in pomoč mladim, da ne bi zapuščali tega dela Krasa, ampak da bi si tukaj ustvarili družine in tudi tu živeli in ustvarjali. To je pogojeno z razvojem gospodarskih dejavnosti, kot so malo gospodarstvo in obrt ter nenazadnje s spodbudami v kmetijstvu. Posebno pozornost bom namenil kmetijski dejavnosti, zlasti vinogradništvu in živinoreji, vzpodbuditi pa je potrebno sadjarstvo in vrtnarstvo. Na področju gospodarstva bomo poskrbeli za ustanovitev in zgraditev obrtne cone. Podpiral bom gradnjo stanovanjskega bloka pri marketu v Komnu, saj bodo stanovanja v njem za mlajše družine dostopnejša kot gradnja lastne hiše. Ohraniti in izboljšati bo potrebno v prvi vrsti socialne programe, postoriti več na področju športnih dejavnosti, tu mislim na izgraditev in ureditev športnega centra v Komnu, ohraniti delovanje številnih društev, dokončati začeta dela v zvezi s komunalno infrastrukturo in širokopasovnim omrežjem. Nadaljevati bo potrebno z izgradnjo vodovoda in cestnega omrežja, črpati sredstva iz evropskih virov in povečati čezmejno sodelovanje. Nujno moramo poiskati možnosti za mirno, varno in zdravo življenje starejših občank in občanov, da ne bi odhajali v domove drugam po Sloveniji. Potrebno je zgraditi ali poiskati ustrezne prostore za delovanje in druženje mladih (mladinski dom ali center). Ena od prednostnih nalog je celostni projekt ureditve vaškega jedra oz. trga na placu v Komnu in obnova Zadružnega doma. Pomembne bodo naložbe v začetek del komunalne infrastrukture v Štanjelu, prometna ureditev trga, obnova in asfaltiranje cest v Štanjelu in po koncu obnove dela štanjelskega gradu bo treba najti še primerne vsebine zanj, da ne bo več kot speča Trnuljčica. Zavzemal se bom, da bo občina o svojem delu še kvalitetnejše informirala občane. Zadovoljnost občana se lahko izrazi v enem stavku in sicer: Zadovoljen sem, ker so hitro in korektno obravnavali moj problem (problem naše skupnosti) in bili prijazni, kolikor je mogoče hitri ter profesionalni. V tem preprostem stavku so vsi kriteriji, ki opredeljujejo »prijazno občinsko upravo«.

Še veliko je področij, na katera bo potrebno paziti, da bodo ohranila enako visok nivo delovanja oziroma celo boljši. Reševati bo potrebno prostorsko stisko šole in vrtca tako v Komnu kot v Štanjelu.

Ker sem v osmih letih delovanja kot občinski svetnik in v zadnjem 4-letnem mandatu kot podžupan Občine Komen natančno spoznal probleme naše lokalne skupnosti, sem prepričan, da bi s profesionalnim županovanjem veliko več časa namenil občankam in občanom pri reševanju problemov.

Želim, da Občina Komen postane središče življenja in dela na tem delu Kraške planote in zato mora biti na to priložnost najbolje pripravljena.

Ponosen in hvaležen Vam bom, če mi boste stali ob strani in mi zaupali svoj glas.

SDS

Vaš kandidat za župana Igor Zega

LISTA ZA NAŠE KMETIJE

Kras je lep in takega moramo tudi ohranit, kakršnega so nam zapustili naši predniki. Zemlja tukaj ni preveč radodarna, so pa pridelki prava posebnost. Narediti moramo vse, da se sloves kraških pridelkov ne bi izgubil. Lista za naše kmetije se zavzema za razvoj tega delčka sveta na vseh področjih. Glede na to, da je občina v celoti podeželska, pa še prav posebno pozornost posvečamo razvoju pravilno naravnanega kmetijstva. Pravo kmetijstvo odpira vrata turizmu in z njim povezanim panogam. To pa pomeni možnost eksistence v tem prostoru.

V Listi za naše kmetije smo se odločili, da tudi v tem mandatu aktivno nastopimo na letošnjih lokalnih volitvah. K temu nas spodbujajo naslednja dejstva:

- z našim prizadevanjem so se bistveno povišala sredstva, namenjena za turizem in kmetijstvo, kar je bila naša temeljna predvolilna obljuba,
- pripomogli smo k temu, da so se bistveno povišala sredstva, namenjena javnim zavodom, kot so osnovna šola, vrtec, gasilci itd.,
- podprli smo vse projekte, ki jih je sofinancirala EU, Kanalizacija Komen, CERO Komen, vodovod Brje in Lukovec, ŠPO itd.

Upamo si trditi, da je naša prisotnost v občinskem svetu bistveno pripomogla k dejstvu, da v tem mandatu ni bilo nobenega političnega konflikta.

Ker menimo, da je bilo naše delo vestno in plodno, ga želimo nadaljevati in še nadgraditi. Na listi smo se zbrali tisti, ki verjamemo, da to zmoremo.

Lista za naše kmetije

LISTA NEODVISNIH OBČANOV ZA KRAS IN BRKINE OSNOVNI RAZLOGI ZA NASTOP NA VOLITVAH

Za nastop na lokalnih volitvah v Občini Komen smo se odločili predvsem za to, da bi z mandatom vplivali na odločitve občinskega sveta, ki so ključne za kakovost življenja občanov in občank ter za okolje in ker ne želimo, da bi se pritiski, kot smo jih spoznali v primeru poskusa izgradnje varovanega naselja v Kobjeglavi, ne ponovili v kakem drugem kraju v naši občini. Ne želimo kritizirati dosedanjega delovanja občinskega sveta, ampak želimo aktivno sodelovati s svetniki in svetnicami v občinskem svetu za dobrobit vseh. In ker je občinska »malha« prazna, se želimo posvečati predvsem informiranju in izobraževanju, torej predavanjem, javnim razpravam in tako naprej. Ozaveščenost vseh nas je ključna za našo bodočnost in prav zaradi tega želimo izvajati informativno izobraževalna predavanja na teme varovanje okolja, torej kraške kulturne in naravne krajine, ter spodbujati dejavnosti za izboljševanje kakovosti življenja občanov in občank. Za začšito in ohranjanje našega okolja želimo uporabiti vse mehanizme na lokalni in državni ravni, ki nam to omogočajo, obenem pa želimo obuditi zavest pri ljudeh o vrednoti nepremične lastnine – o vrednoti stavb in zemljišč, ki so jih naši predniki z veliko odrekanja spravili skupaj in ohranjali iz roda v rod. Ne pozabimo – nepremičnino lahko prodamo samo enkrat, zato bodimo preudarni. Ko govorimo o spodbujanju dejavnosti za izboljševanje kakovosti življenja občanov in občank pa želimo, da bi s predavanji in podobnimi aktivnostmi na primer še povečali sodelovanje občanov in občank pri vključitvi domačih izdelkov in pridelkov v že obstoječi sistem potrošnje. Tako se bo pripomoglo k boljšemu poznavanju izdelave, pridelave, prodaje in uporabe doma izdelanih izdelkov in pridelanih pridelkov na lokalni in širši ravni. Sami sebe lahko preživimo, če sami sebe spodbujamo in torej domače proizvode tudi kupujemo. Spremljamo dogajane v povezavi s pitno vodo doma in v tujini, zato menimo, da mora postati absolutna prioriteta vseh občanov in občank pridobitev mnenj strokovnjakov in širše javnosti za izboljšanje kakovosti pitne vode. Naše poslanstvo v občinskem svetu Občine Komen izhaja iz načel, zapisanih v Pilotnem projektu Kras, študiji, ki jo je potrdil Svet Evrope in za katero so se pred osmimi leti vse občine na Krasu obvezale, da jo bodo izvajale. Zavedamo se, da za izpolnitev programskih ciljev ni dovolj en mandat, ampak vseživljenjsko aktivno delovanje čim večjega števila ozaveščenih občanov in občank, katerih volja se skozi predstavnike in predstavnice zastopa v občinskem svetu.

Lista neodvisnih občanov Za Kras in Brkine
Barbara Jejčič, Katja Ščuka

---

liberalna demokracija slovenije LDS

Občina Komen je redko poseljena in ozemeljsko dokaj velika. Zato je komunalna infrastruktura obsežna in draga. Veliko je starejšega prebivalstva, število rojstev majhno, tradicionalno kmetijstvo pretežno opuščeno in število delovnih mest v gospodarstvu in storitvah majhno. Občina leži med urbanimi središči Trst, Gorica in Nova Gorica in suburbanimi Tržič, Sežana, Ajdovščina. Lega ob togi državni meji, ki je Kras odrezala od svojega naravnega središča Trst in ga razvojno zavrla, postaja, z ukinitvijo administrativnih ovir, razvojna priložnost. Z veliko dobre volje in dela lahko razvoj pospešimo in občanom omogočimo dostojnejše in obetavnejše življenjske pogoje.

Zato zastavljamo prednostne razvojne smernice upravljanja Občine Komen:

- vsestranska podpora odpiranju novih delovnih mest, obrtnih delavnic, malih podjetij in zagotavljanje komunalno opremljenih zemljišč za gospodarske dejavnosti in nadaljevanje izgradnje infrastrukture;
- podpora razvoju Krasu primernih kmetijskih dejavnosti in izdatnejšemu trženju skozi turistične in druge dejavnosti. Povezovanje turistične ponudbe s komplementarnimi ponudniki (Lipica, Škocjanske jame, Postojnska jama, Soška fronta, Doberdobsko jezero ...) in razvoj

dnevnih in večdnevnih počitniških programov;
- spodbujanje obrti, ki temeljijo na kulturni dediščini in tradiciji, in oživljanje vaških trgov;
- spodbujanje razvoja storitev za starejše občane, da bodo lahko ostajali na svojih domovih tudi v letih, ko potrebujejo pomoč;
- stalna skrb za uspešno delovanje civilne zaščite in še posebej gasilcev;
- roditeljem vsaj 1000 evrov ob rojstvu otroka, pomoč mladim družinam pri urejanju stanovanjskega problema in denarne spodbude dijakom in študentom;
- skrb za delovanje društev in drugih oblik samoorganiziranja občanov;
- letni sestanki vodstva občine s krajevnimi odbori;
- tesno sodelovanje s kraškimi občinami v Sloveniji in v Italiji in priprava projektov, ki bodo deležni evropskih sredstev;
- skrb za ohranjanje in obnovo kulturne dediščine in skrb za trajnostno rabo in ohranjanje naravne dediščine.

Spoštovane občanke in občani!

Danijel Božič, prof. soc., neodvisni kandidat za župana s podporo LDS in ZZP

Če me boste izvolili, bom največ moči in znanja usmeril v gospodarski razvoj, odpiranje bolje plačanih delovnih mest, podpiral mlade družine in mladino, krepil oblike pomoči starejšim za življenje v domačem okolju, spodbujal družbeno in društveno življenje.

Preveril bom zadolženost občine in ocenil zmanjševanje proračunskih prilivov v naslednjih letih. Politične akterje bom spodbujal k programski in razvojni koaliciji, ki bo zavezana napredku celotne občine ter obrnjena k občanu (odrinjene bodo ideologije, ozki interesi in samodejni prenosi direktiv osrednjih političnih central). Nazaj se bomo ozirali čim manj in ohranjali kontinuiteto pri vseh dobrih programih.

Sem poročen in oče treh odraslih otrok. Dejaven sem bil na več področjih. Večji del svoje delovne dobe vodim zavode in podjetja. Bil sem tudi novinar in urednik pri časopisih in na RTV. V politiki sem bil poklicno predsednik koprske oziroma Obalno-kraške konference ZSMS, nepoklicno pa delegat Družbenopolitičnega zbora Slovenske skupščine, poslanec zbora občin in član državnega sveta. Bil sem tudi predsednik UO JSKD RS, podpredsednik ZKO Slovenije in sedaj delujem pri Veteranih 91 in Zvezi pevskih zborov Primorske.

Danijel Božič

IVO KOBAL ZA ŽUPANA

Spoštovane občanke in občani Občine Komen!

Pred našo občino je nekaj ključnih projektov, na katere bo potrebno v naslednjih letih podati odgovore, če se želi občina še naprej razvijati. Odločil sem se, da bom kandidiral za župana Komna, saj občino in potrebe občank in občanov dobro poznam. Vem, kaj je potrebno storiti, da se bo občina še naprej razvijala. Zavzel se bom za občino, ki bo blizu ljudem, blizu vsem prebivalcem Komna. Vsak je nadvse pomemben. Potrebno bo veliko sodelovanja, pogovorov.

Moj županski program je realen, zajema ključne točke, ki so pogoj za kakovostno življenje občank in občanov. Dokončanje komunalne infrastrukture v Komnu se je zavleklo. Nujno je, da to dokončamo in tako tudi uredimo središče Komna. Tudi v Štanjelu je potrebno urediti komunalno infrastrukturo. Stari del Štanjela mora tako dobiti vodovod, urediti se mora tudi kanalizacija. Težko bo občina tržila Štanjel, če ni urejenih osnovnih pogojev, kot je komunalna infrastruktura. Vložil bom vso energijo, da bo Štanjel postal ena iz med glavnih turističnih destinacij na Primorskem.

Želim, da se Občina Komen gospodarsko razvija, zato je potrebno ustvariti pogoje za industrijsko cono v Komnu, zmanjšati je potrebno tudi komunalni prispevek. Tako bomo ustvarili dobre pogoje za podjetništvo in nove zaposlitve v naši občini.

Zavzemal se bom za razvoj kmetijstva in razvoj kulture. V Občini Komen imamo vrhunska kulturna društva, ki dosegajo izvrstne uspehe. Občina jim mora zagotoviti vsaj osnovne pogoje za njihovo kulturno udejstvovanje. Prenova in ureditev kulturne dvorane v Komnu je eden izmed teh osnovnih pogojev.

V vseh vaseh je potrebno urediti vaška jedra ter prenoviti ceste, ki so dejansko dotrajane.

Občino Komen je potrebno poceniti za vse prebivalce, saj smo med najdražjimi. Potrebno je poceniti ceno vode, odvoz komunalnih odpadkov in komunalni prispevek.

Glavno besedo, kakšna naj bo občina, pa morajo imeti ljudje. Želim si tudi čim več vaših predlogov. Pokličite ali pišite na ivo.kobal@siol.net ali tel. št. 041 989 258.

SOCIALNI DEMOKRATI OBČINE KOMEN

Spoštovane občanke, spoštovani občani!

Čas mineva hitro in že smo v novem volilnem obdobju, ko bomo podelili glasove tistim, ki jim najbolj zaupamo in verjamemo, da bodo v naslednjem mandatu najbolje zastopali in vodili našo lokalno skupnost. Oddani glasovi bodo odločili tudi o smeri, načinu in dinamiki razvoja občine.

Socialni demokrati si želimo močno in gospodarsko stabilnejšo občino. Čas, v katerem živimo, narekuje drugačne prakse gospodarjenja in razmišljanja, pri čemer želimo aktivno sodelovati. Rešitve vidimo predvsem v pospeševanju razvoja podjetništva, turizma, avtohtonega kmetijstva in ostalih dejavnosti, ki dolgoročno zagotavljajo skupnosti dodano vrednost in nova delovna mesta ter posledično zmanjšanje potrebe po delovni mobilnosti občank in občanov. Veliko več bo v prihodnje potrebno narediti za mlade družine in ostalo mladino. Tu mislimo predvsem na zagotavljanje neprofitnih stanovanj za mlade družine, delovanje mladinskih centrov, pospeševanje razvoja športnih dejavnosti in ustvarjalnosti, ki v mladih krepijo pozitivne vrednote in zagotavljajo zdravo okolje.

Prepričani smo, da bo za doseganje boljših rezultatov na področju turistične ponudbe in promocije Krasa potrebna večja povezanost in usklajenost na ravni občine, regije in širše. Komenski Kras bogati izjemna kulturna in naravna dediščina. Naravne lepote s kraškimi pojavi, s podporo programa Natura 2000, nam vlivajo optimizem za prihodnost, saj bo skrb za okolje in prostor ena naših prednostnih nalog. Kvalitetne prometne povezave s sosednjo Italijo, avtocestnim križem in slovenskimi železnicami so predpogoj za kakovosten razvoj celotnega gospodarstva. Socialni demokrati zagovarjamo uravnotežen razvoj vseh naselij v občini s celostno urejeno infrastrukturo, kjer je potrebno še marsikaj postoriti.

Starejšim, invalidom in brezposelnim bomo tudi v bodoče posvečali veliko pozornost in poskušali zagotoviti še boljše, človeku dostojno življenje. Preučili bomo možnost graditve doma za ostarele. Veliko pozornost in podporo bomo namenili gasilski dejavnosti in civilni zaščiti. Šolstvo, zdravstvo in socialno skrbstvo potrebujejo nadgradnjo in višji nivo storitev. Socialni demokrati vstopamo na lokalne volitve 2010 z jasnimi cilji, ambicioznim programom in visoko usposobljenim kadrom. Imamo jasno vizijo razvoja in smo prepričani, da bomo z vašo pomočjo uspeli. Na letošnjih volitvah Socialni demokrati podpiramo kandidata za župana Gojmirja Lešnjaka Gojca, kar nam daje še večji optimizem in potrditev, da bomo skupaj uspešno izvedli zastavljene cilje in popeljali Občino Komen v boljše čase.

Predsednik občinskega odbora SD Komen
Marijan Gulič

Spoštovani prebivalci komenskega Krasa!

Foto: Taddea Druscovich

Odločitev o kandidaturi za župana Občine Komen je v meni dozorela po devetih letih direktorovanja v Kosovelovem domu v Sežani. Pri delu s številnimi slovenskimi župani sem dojel, da je županovanje priložnost, predvsem pa velika odgovornost za načrtovanje skupne prihodnosti in novih možnosti lokalne skupnosti, za zagotavljanje skladnega in sočasnega razvoja gospodarstva, kulture, šolstva, zdravstva, sociale in varovanja okolja. Osebno zagovarjam uravnotežen razvoj tako večjih središč kot najmanjših zaselkov v občini ter skrb za vse generacije, starejše, otroke in mladino, aktivno prebivalstvo in brezposelne.

Vse te izzive sem **kot profesionalni župan** pripravljen sprejeti skupaj z mojim timom domačih strokovnjakov in sodelavcev, saj dobro poznamo našo domačo kraško problematiko, imamo trdno in jasno vizijo razvoja in se zavedamo nalog, ki so pred nami in smo jih kot zavezo zapisali v naš program.

Na prvi pogled so pravzaprav vsi programi kandidatov podobni. Mi zagotavljamo modre in poštene rešitve za uresničitev zapisanih programov. Prebudimo komenski Kras in si dajmo novo priložnost za zmeren in sočasen razvoj.

Gojmir Lešnjak Gojc
kandidat za župana občine Komen

s podporo SD

Svetnika Nove Slovenije v občinskem svetu Občine Komen sta v zadnjih štirih letih delovala v dobrobit občine in njenih prebivalcev. Delovali smo konstruktivno, podprli smo vse dobre projekte, ne glede na to, kdo jih je predlagal. V naslednjih štirih letih želimo, da Občina Komen poceni osnovne pogoje za življenje v Komnu. Naredili bomo vse, da bo občina prijazna do mladih družin, zato bomo predlagali pocenitev cen vrtcev, ki so predragi. Predlagali bomo tudi znižanje cen vode in odvoz komunalnih odpadkov. Nekatere vasi v naši občini že zelo dolgo čakajo na vodovod. To je potrebno urediti, saj je dobra in kakovostna oskrba z vodo danes osnoven pogoj za življenje.

Nova Slovenija v Komnu se bo zavzemala za slehernega občana. Vsak občan predstavlja za razvoj občine dodano vrednost. Še naprej se bomo trudili prisluhniti sleherni želji

posameznika ter jo skušali tudi uresničiti. Občina ni v lasti posameznika, ampak v lasti vseh občank in občanov.

Ne smemo stagnirati na preteklih uspehih in rezultatih, ampak moramo gledati naprej. Pri ključnih vprašanjih je potreben dialog, razprava in posvetovanje z ljudmi. Občina mora iti korak s časom, če se želimo še naprej razvijati in ostati uspešni. Pripraviti in ustvariti moramo pogoje, da se bo vsak občan počutil dobro. Tudi v gospodarstvu je potrebno narediti korak. Občina mora nuditi boljše pogoje za ustanavljanje malih in srednjih podjetjih, da bodo lahko ustvarjala nova delovna mesta za občane. Urediti vaška središča, da bomo ponosni na svoje vasi, da bomo z veseljem in ponosom izgovorili ime svoje vasi, občine ...

Osnovna nit delovanja NSi v občinskem svetu je bila, da se naredi nekaj dobrega za ljudi. S takšnim načinom dela bomo nadaljevali tudi v naslednjih štirih letih. Odprti bomo za vse želje in predloge občank in občanov. Zanima nas razvoj občine. Razvoj občine pa lahko pričakujemo zgolj s trdim delom in zavedanjem, da živimo v enem najlepših krajev v Sloveniji.

Drage volivke in volivci!

Najprej hvala lepa za dosedanjo podporo in zaupanje. Vsake volitve prinesejo spremembe, te nam zagotovo prinašajo novega župana. Obžalujemo, da ni prišlo do dogovora o skupnem kandidatu dosedanje koalicije strank. Vseeno si želimo uspešno zamenjavo in še izboljšanje na področju stikov z občani. V vsaki spremembi je možnost za nov začetek. V Slovenski ljudski stranki želimo pri tem odgovorno sodelovati in soodločati o vseh pomembnih zadevah za skupno dobro občine ter vseh občank in občanov.

Z veliko voljo do dela, optimizmom in idejami bomo udejanjali vse, kar je v skladu s programom SLS, ki je utemeljena na ljudskih in krščanskih vrednotah. Prav na vrednotah lahko gradimo boljšo prihodnost. Za demokracijo smo kot prva stranka zastavili vse in je ne enačimo s kapitalizmom, ki se sedaj oblikuje in izkazuje svojo nečlovečnost. Želimo, da volivke in volivci prosto izrazijo svojo voljo z vednostjo, kdo za obljubami tudi stoji in ima ustrezne vzvode, da jih lahko uresniči.

Vsi si želimo uspešno občino in boljši življenjski standard. Še naprej se bomo zavzemali za ljudi vseh starosti, od otrok do mladih, da bi jih kraške lepote prikovale nase in ne bi odhajali. Prav tako za družine, za nova delovna mesta in še posebej za starejše, da bi čim lepše in mirno preživeli jesen svojega življenja. Mi vztrajamo še pri enakomernem, uravnoteženem razvoju in porazdelitvi dobrin po vseh vaseh naše občine ter zagotavljanju čim boljših storitev na vseh področjih.

Kljub temu da je vse dobro hitro pozabljeno, ostajamo zadovoljni nad prehojeno potjo celotnega obdobja naše občine. Na naši listi boste našli ljudi z bogatimi izkušnjami v občinskem svetu, v številnih komisijah in odborih, prav tako pa z bogatimi izkušnjami v gospodarstvu, šolstvu, športu, kulturi in na drugih področjih.

Slovenska ljudska stranka je odprta do vseh in pripravljena na dialog in sodelovanje z vsemi, ki so demokratično naravnani in imajo dobre pobude in zamisli.

Lepo vas vabim na volitve in prosim, da namenite svoj glas za našo listo SLS.

Občinski odbor SLS Komen
predsednik Valter Ščuka

V stranki, ki je nastala zaradi prehudega centralizma, smo ljudje, ki si vsa ta leta prizadevamo, da bi država končno uredila to vse bolj prisotno vprašanje. V besedah pisatelja Borisa Pahorja dobivamo potrditev o pravilnosti naših zahtev po večji samostojnosti Primorske in predvsem večji skrbi države za gospodarski razvoj, ki bo pomenil tudi večjo moč pri dogovarjanju s sosedi.

Zelo dobro poznamo razmere na celotni Primorski, smo prava primorska stranka in naši člani so domačini – Primorci. Ne ukvarjamo se z visoko politiko, pač pa nas zanima samo vsesplošen razvoj Primorske. Delujemo v občinskih svetih v skoraj vseh primorskih občina in tudi v Občini Komen. Vsa ta leta smo se zavzemali za enakomeren razvoj vseh delov naše občine. Konstruktivno sodelovali pri pripravah vseh aktov, ki jih je občinski svet sprejemal in verjamemo, da smo kot svetniki izpolnili svoje poslanstvo. Z vodenjem nekaterih odborov smo z veliko pozornostjo sledili zahtevam po izboljšanju pogojev za delo z mladimi v osnovni šoli, vrtcu, reševanju socialnih stisk. Kljub pomislekom smo podprli veliko projektov na infrastrukturi, ki so zahtevali dodatna sredstva, ki jih je morala občina pridobiti s krediti.

Veliko je ostalo odprtih projektov za naslednji mandat in ZZP vam ponuja, spoštovane volivke in volivci, v izbiro svojega skupnega kandidata za župana Danijela Božiča in listo kandidatov, ki so pripravljeni in želijo delati za dobrobit vseh občanov Občine Komen

Podprli bomo vse projekte, ki bi omogočali odpiranje novih delovnih mest ali omogočali ustanavljanje podjetij in samozaposlovanje. Zahtevali bomo skladnejši razvoj cele občine, dokončanje vodovoda v gornji Štanjel, Branico in ostale vasi, ki so trenutno še brez vodovoda, ali je potrebna sanacija obstoječega. Zavzeli se bomo, da bo občinska uprava pripravila popis cest potrebnih popravila, ki se bodo izvajala po programu za celotno mandatno obdobje, vsekakor odvisno od sredstev. Zavzeli se bomo za izgradnjo novega vrtca v Komnu. Svetniki ZZP bomo posebej vztrajali pri izgradnji prostora za starejše občane, za omogočanje delovanja društvene dejavnosti v kulturi, športu, turizmu. Prav v turizmu bomo iskali izboljšanje gospodarske situacije. Varovanje okolja in kulturne dediščine je tudi del programa, za katerega bodo svetniki ZZP zastavili svoj glas.

Smo optimisti in prepričani v najboljše, ZAUPAJTE NAM VAŠ GLAS, da skupno gradimo lepšo prihodnost v Občini Komen.

Predsednik občinskega odbora ZZP
Damjan Grmek

DRUŠTVO DIABETIKOV SEŽANA

Prvo polletje letošnjega leta smo zaključili s predavanji za učence, ki so zaključevali OŠ v Komnu in Dutovljah. V torek, 8. junija 2010, smo spregovorili o sladkorni bolezni in o tem, kako pomagati takim bolnikom, ko se znajdejo v slabem stanju. Predavanja je izvajala dipl. medicinska sestra Klara Peternelj iz ZD Sežana. Po programu smo načrtovali še predavanja v Sežani, Divači in Hrpeljah, vendar so odpadla, ker se nam je ponesrečil diabetolog. V prihodnje načrtujemo redna letna predavanja, vendar ne na koncu leta, temveč tekom celega šolskega leta.

V sredo, 9. junija 2010, so novi člani IO z novim predsednikom društva Vojkom Turkom obiskali občini Hrpelje - Kozina in Divača ter se predstavili županoma ter njunim sodelavcem z letošnjim programom dela ter se dogovorili za nadaljnje sodelovanje.

V soboto, 12. junija 2010, smo se udeležili tradicionalnega športnega srečanja Društev diabetikov Postojna, Cerknica, Sežana in Ilirska Bistrice v Ilirski Bistrici. Udeleženih je bilo 16 naših članov – uspešno smo se predstavili v šahu, pikadu in balinanju. Zaključek je bil, kot po navadi, pri Novakovem mlinu.

Sklenili smo, da bomo s takim sodelovanjem nadaljevali. Naslednje srečanje pa bo v Sežani.

V nedeljo, 13. junija 2010, pa je bilo naše zadnje srečanje v tem polletju, ki smo ga zaključili s pohodom v občini Komen.

Zbrali smo se pri štanjelski lovski koči ob 9. uri, kjer nas je pričakala naša zvesta članica Marica Jazbec, ki je poskrbela, da smo se pred pričetkom pohoda dobro okrepčali. Pohod smo nadaljevali po lepo urejeni poti proti Lukovcu. Tudi tam nas je pričakala Marica, saj sta se oba s predsednikom rodila v tem kraju. Po krajšem postanku smo se vrnili po krožni poti nazaj na izhodišče, kjer smo imeli parkirana vozila. Naš pohod smo zaključili na turistični kmetiji Pri Tavčarjevih v Hruševici, manjkal pa ni niti obisk naših članov, ki tam živijo.

Besedilo: Jože Volovec

ČLANI DRUŠTVA »SOŽITJE« SEŽANA NA IZLETU

43 članov društva se je udeležilo pohoda in srečanja v Tomačevici pri Komnu. Po srečanju v prostorih vaške skupnosti so se udeležili sv. maše v cerkvi Device Marije Obršljanske v Tomačevici in si ogledali tudi cerkev. Nato so se opravili na pohod do vasi Grižnik in nazaj v Tomačevico. Pohoda se je udeležil tudi podžupan Občine Komen, g. Igor Zega. Za donacije pri organizaciji srečanja se zahvaljujejo Zidarstvu Bandelj – Zdravko Bandelj iz Vrabč, prav tako se zahvaljujejo Vaški skupnosti Tomačevica za odstop prostorov in župniku za darovano sv. mašo.

Besedilo in foto: RK

DVESTO ŠESTNAJST ŠPORTNIH SRC – 5. FEŠTA ALFA ROMEO

V nedeljo, 13. junija 2010, je v organizaciji kluba Kraški gadje v Gorjanskem potekalo 5. mednarodno srečanje vozil alfa romeo – 5. fešta alfa romeo. Na prireditvenem prostoru so se zbrali lastniki vozil s športnim srcem iz Slovenije, Hrvaške, Avstrije, Nemčije in Italije. Med njimi pa so bili tudi ljubitelji vozil alfa romeo in mnogi drugi obiskovalci, ki so si želeli ogledati ta enkraten pogled na kolono vozil, sestavljeno od najstarejših vozil do najnovejše giuliette.

Pred startom so si obiskovalci lahko premierno ogledali novo giulietto, ki je na slovenski trg zapeljala takoj naslednji dan po prireditvi v Gorjanskem. Veliko zanimivih informacij pa so obiskovalci dobili pri zaposlenih pri Policijski postaji Sežana in Prometni policiji Koper.

Zvok sirene varnostnega vozila je pozval udeležence k startu. Karavana, letos rekordno sestavljena iz dvesto šestnajst vozil, je potekala mimo Dutovelj v Štanjel, kjer je bil prvi postanek. V Gostilni Zoro so udeležence pogostili s pršutom in teranom. Predstavnik TIC-a Štanjel je spregovoril o značilnostih te kraške vasi. Z razdelitvijo vsem nam znane pijače Red Bull pa sta dekleti presenetili celotno karavano. Pot se je nadaljevala proti Šempetru pri Gorici. Turistično-kulturno društvo Šempeter ter predstavniki Občine Šem-

peter - Vrtojba so pripravili topel sprejem. Postregli so s pecivom, sadjem in pijačo. Zaposleni pri Policijski postaji Šempeter pri Gorici in pri prometni policiji NG so predstavili Schengenbus in specialno policijsko opremo. Vse skupaj pa so popestrili talentirani Podokničarji. Tako topel, kot je bil sprejem, je bila tudi temperatura ozračja, ki je karavano popeljala nazaj v Gorjansko.

Medtem pa se je v Gorjanskem odvijal turnir v malem nogometu. Tekmovali sta dve ženski ekipi Bum Bum Ladys (Dolina – ITA) in Raketke (Gorjansko) ter šest moških ekip: Gorenjski Alfisti (Bled), Brundula (Občine – ITA), Policija (PP Sežana), Danica (Vrh – ITA), Plavi (Križ – ITA)) in Alfa Zega (Gorjansko). Pri ženskah so slavile Raketke (Gorjansko), pri moških pa Gorenjski Alfisti (Bled).

Prireditev se je nadaljevala s kulturno-zabavnim programom. Za dobro vzdušje so poskrbeli domači Red Katrins. Obiskovalci so se potegovali za pršut na način, da so morali ugotoviti višino, na kateri jih čaka izobešeni pršut. Skupina Panvita je imela degustacijo mipove mortadele. Plesna skupina Srebrna iz Senožeč je z izvrstno izvedbo plesov navdušila tako mlajšo kot starejšo publiko. Skupina Pop Design in DJ Bibitka pa sta poskrbela za nadaljevanje prijetnega druženja pozno v noč.

Besedilo: Maja Ščuka

medobčinsko društvo prijateljev mladine
sežana
partizanska 18, 6210 sežana
tel: 05/73 41 486
e-mail: drustvo.prijateljev@siol.net
ZP MS

Otroci Krasa in Brkinov so letošnje poletne počitnice preživeli brezskrbno in uživali v družbi vrstnikov in vzgojiteljev na letovanjih, v počitniškem varstvu in na ustvarjalnih delavnicah. V poletnih mesecih so člani Medobčinskega društva prijateljev mladine Sežana za otroke občin Sežana, Komen, Divača in Hrpelje - Kozina izvedli pester program počitniških aktivnosti, ki se je zaključil tik pred vstopom v novo šolsko leto.

V Kulturnem domu v Komnu so mladi prostovoljci iz Občine Komen (Karin, Vesna, Blaž in Adrijana) v sodelovanju s Kosovelovo knjižnico izvajali otroški program z ustvarjalnimi delavnicami, ki se bo nadaljeval tudi med šolskim letom 2010/11. O točnih urnikih delavnic bodo otroci pravočasno obveščeni.

Vodni balončki malo drugačea

V celodnevnem počitniškem varstvu in na ustvarjalnih delavnicah so otroci uživali v izdelovanju likovnih izdelkov, igranju družabnih in športnih iger, obiskali pa so tudi številna domača podjetja, prodajalne in posameznike, ki so jim radi predstavili svoja dela in poklice. Varstva se je udeleževalo povprečno 15 otrok dnevno. V mesecu juniju je v Kranjski Gori skupaj z vzgojitelji letovalo 100 predšolskih otrok, v juliju je 70 otrok počitnikovalo na 10- dnevnem letovanju v Pacugu, skupina 30 zadovoljnih mladostnikov pa se je avgusta vrnila z 10-dnevnega letovanja v Poreču. Z velikim navdušenjem so se vzgojitelji in otroci nedavno predstavili tudi z izvedbo ustvarjalnih delavnic na prazniku terana in pršuta v Dutovljah, sodelovali pa so tudi na občinskem prazniku Občine Divača in Občine Sežana s programom za otroke. Od prelepih in vročih poletnih dni se je zadnje dni avgusta poslovila še skupina 15 otrok, ki so se podali na 7-dnevno letovanje v Pacug, in s tem zaključila niz počitniških aktivnosti za otroke Krasa in Brkinov v organizaciji Medobčinskega društva prijateljev mladine Sežana.

Prijateljstva iz otroštva so najlepša

Besedilo: Ana Pangos,
Medobčinsko društvo prijateljev mladine Sežana
Foto: arhiv društva

DRUŠTVO »VEZI« ORGANIZIRALO IZOBRAŽEVANJE ZA TEŽJE ZAPOSLJIVE OSEBE

Društvo za duševno zdravje in kreativno preživljanje prostega časa »Vezi« je v okviru programa Izobraževanje za različne ciljne skupine organiziralo izobraževanje za težje zaposljive osebe na temo invalidska komisija. Izobraževanje je potekalo 28. 5. 2010 v prostorih dnevnega centra v Štanjelu. Predavala je gospa Sabrina Poropat iz Zavoda za pokojninko in invalidsko zavarovanje, Enota Koper.

Program upravičuje potreba po ozaveščanju, informiranju ter socialnem in strokovnem učenju na celostnem nivoju. Odnos do življenja z duševno boleznijo se sorazmerno spreminja in sooblikuje na vseh štirih nivojih, ki so ključni na poti psihosocialne rehabilitacije uporabnika in njegove družine. Program tako upravičuje neločljiva povezanost vseh štirih elementov: uporabnika, njegove družine, skupnosti in stroke, s ciljem, da bi bilo namenu psihosocialne rehabilitacije zadoščeno in da bi duševna bolezen presegla mejo diskriminacije in socialne izključenosti. Le z izobraževanjem na vseh štirih nivojih je mogoče zagotoviti interdisciplinarni pristop k duševni bolezni in življenju z njo ter skupnostnim programom in ostalimi socialno varstvenimi storitvami.

Predavanje je pritegnilo veliko pozornost, predvsem je bilo veliko vprašanj s področja invalidskega upokojevanja (pogoji upokojevanja) ter o spremembah, ki naj bi jih prinesel na novo sprejet zakon (drugo leto) o upokojevanju. Predavateljica nas je opozorila na nekatere specifične pravice, ki jih imamo, a so velikokrat neizoriščene prav zaradi naše nevednosti, saj nas z njimi, takrat, ko bi jih lahko izkoristili, strokovnjaki s tega področja niso seznanili. Gospa Poropat nas je opremila z brošurami, kjer so predstavljene vse pravice, dolžnosti in postopki, ki se jih lahko poslužujemo, seveda če imamo za to izpolnjene pogoje.

Po koncu izobraževanja je sledila še pogostitev in podelitev potrdil o udeležbi na izobraževanju.

Izobraževanje je bilo financirano s strani Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij – FIHO in lastnih sredstev društva »Vezi«.

Besedilo: Mojca Mahnič pod mentorstvom
mag. Katarine Tomažič

POLETNO DOGAJANJE V KOBJEGLAVI IN TUPELČAH

Letošnje poletje bo kmalu za nami. Ponudilo nam je obilo vročih dni, sonca in tudi obilo dežja. Poletje je predvsem čas počitka in dopustov, a pri nas, vsaj v prvi polovici, temu ni bilo tako.

V začetku junija smo na Zegovem borjaču organizirali prijeten večer z gosti moškega pevskega zbora in dramske skupine kulturnega društva Kraški dom iz Repentabra. Z besedo in pesmijo so nas popeljali od ljubezni med fantom in dekletom pa do tegob v zakonskem stanu in nato tudi do ljubezni do žlahtne kapljice. Za ta program je pevski zbor na zborovskem tekmovanju COROVIVO prejel posebno nagrado za najboljši projekt v kategoriji ljudske glasbe.

Drugi kulturni dogodek se je zgodil v dvorani v Kobjeglavi. Predstavila sta se nam gledališki igralec Jurij Souček in operna solistka Milena Morača. V prvem delu večera je gospod Souček predstavil monodramo Cankarjeve starodavne pripovedke *Kurent*. Druga polovica večera pa je pripadala gospe Morača, ki je razvajala naše čute z opernimi arijami velikih svetovnih skladateljev. Tudi na Krasu imamo odlične pevce. To nam je dokazala mlada Martina, ki nam je zapela pesem Anike Horvat *Najdi me*.

Na kresni večer so v preteklosti po naših vaseh zagoreli kresovi. Društvo je to tradicijo ponovno obudilo, le da smo kurjenje kresa prestavili na predvečer praznika, tj. na 25. junij. Zvečer smo se, sicer v manjšem številu, zbrali pred dvorano v Kobjeglavi. Odpravili smo se na sedaj še tradicionali »Pohod v kresno noč«. Pot, ki jo je naša vodička Majda že prej večkrat prehodila in verjetno tudi kje očistila, nas je peljala čez drn in str, mimo Lukovca, do Grižnika, mimo Zajčevca nazaj do Kobjeglave. Na Zgornje Gorice smo pri-

šli, ko se je že mračilo – ravno pravi čas, da smo prižali kres. Pohodniki in vsi drugi, ki so se nam ob kresu pridružili, smo se ob prijetni svetlobi kresa okrepčali s sadjem, znanimi rogljički nonota Ivana in kozarčkom žlahtne kapljice.

Julijski večeri so dolgi, zato jih je potrebno pametno zapolniti. Zakaj pa ne s potopisnim predavanjem o Madžarski? Tak večer nam je v začetku julija pripravila naša raziskovalka Mateja. Ker pa je Madžarska »pikantna dežela«, smo si začetek predavanja začinili z dobrim kobjeglavskomadžarskim gulažem. Potopisno predavanje, ki se ga je udeležilo več kot šestdeset poslušalcev, je bilo tako živopisno, da smo si mnogi zaželeli počitnic v tej lepi deželi.

Sredi julija so naši animatorji, seveda s pomočjo tudi drugih članov društva in drugih vaščanov Kobjeglave in Tupelč ter seveda s pomočjo našega župnika g. Požarja, spet pripravili enotedenski oratorij. Animatorska skupina je letos prejela občinsko priznanje, zato so se priprave oratorija lotili še z večjo vnemo. Enotedensko druženje več kot 80 otrok in mladostnikov pod vodstvom več kot 20 animatorjev se je tudi letos končalo brez večjih spodrsljajev in bo vsem ostalo v lepem spominu.

Avgusta smo člani društva malo počivali. Nabrati smo si morali novih moči in idej, saj bo že september poln do-

gajanj. Letošnje praznovanje vaškega patrona sv. Mihaela nameravamo namreč razširiti skoraj čez cel mesec september. Dogajanja, o katerih vas bomo še obveščali, bodo zanimiva in pestra, zato prisrčno vabljeni.

Besedilo: Vesna Grmek,
KUTD Kraški slavček Kobjeglava - Tupelče

LOVSKA DRUŽINA ''JEZERO'' KOMEN PRAZNUJE 60 LET

V nedeljo, 29. 8. 2010, so člani Lovske družine ''Jezero'' Komen pred lovskim domom na Mihajlih praznovali 60. obletnico delovanja lovske družne. Uradno je bila ustanovljena leta 1950 in je vse do leta 1962, ko je prišlo do sporazumne delitve lovske družine na LD ''Jezero'' in LD ''Dolce'', obsegala lovišče na površini 6800 ha. Danes obsega lovišče LD ''Jezero'' 4194 ha in je razpršeno po katastrskih občinah Sveto, Ivanji Grad, Brestovica, Škrbina ter del k. o. Komen in Gorjansko. Za uspešno gospodarjenje z loviščem, za kar je LD leta 2009 dobila koncesijo, aktivno skrbi vseh 32 članov in 2 lovska pripravnika, seveda pa gre zahvala tudi vsem nekdanjim članom LD. Za uspešno delovanje LD pa so potrebni tudi pristni prijateljski odnosi med lovskimi družinami. Tako LD ''Jezero'' uspešno sodeluje in goji pristne lovsko tovariške odnose z vsemi mejnimi in drugimi sosednjimi lovskimi družinami, s slovenskimi lovci iz zamejstva in Slovenskim lovskim društvom Doberdob, prijateljske vezi pa spletajo tudi z drugimi društvi v Sloveniji. Sodelovanje pa poteka tudi z vaškimi skupnostmi, društvi in drugimi uporabniki življenjskega prostora divjadi. V slovesno praznovanje 60. obletnice je vse udeležence popeljal zvok mladih rogistov iz Krke na Dolenjskem, ki je

Rogisti LD »Krka«

Člani LD »Jezero« Komen

zbrano zeleno druščino povabil v zbor. Zbrane na prireditvi, ki jo je spretno povezovala Anči Godnik, je pozdravil starešina LD ''Jezero'' Komen Rado Štrekelj in opisal 60 let prehojene poti lovske družine ter se zahvalil vsem za uspešno sodelovanje. Posebej se je zahvalil tudi potrpežljivim ženam in partnericam članov lovske družine za njihovo podporo in sodelovanje v skupnih lovih. Svoje čestitke in zahvale so podali vsi predstavniki sosednjih lovskih družin, podžupan Občine Komen, predstavniki PGD Komen, predstavnik Lovske zveze Slovenije, ki je nekaterim članom LD ''Jezero'' podelil priznanja Lovske zveze Slovenije, in drugi povabljeni gostje. Kulturni program, ki mu je sledilo družabno srečanje, so poleg rogistov sooblikovali pevci Slovenskega lovskega društva Doberdob. Člani LD ''Jezero'' Komen se vsem, ki so pripomogli k uspešni prireditvi, iskreno zahvaljujejo, hkrati pa vabijo vse, ki bi jih lovska dejavnost zanimala, da se jim pridružijo.

Besedilo: MU

VAŠKI PRAZNIK V ŠKRBINI

Tudi letos smo v Škrbini praznovali našega cerkvenega zavetnika sv. Antona. Kot smo že navajeni, je to drugo v mesecu juniju, a tokrat je bilo malo drugače. Praznovali smo v soboto, 12. junija 2010.

Tombolo so vodili kot pravi profesionalci

Skupaj smo stopili vaška skupnost, Društvo Vrt in ŽPS ter se dogovorili o poteku. Najprej smo seveda počistili vas in naš šolski vrt. Začeli smo s slovesno sveto mašo ter procesijo po vasi. Po maši je bil kratek koncert cerkvenega pevskega zbora ob 10-letnici delovanja. Povezovalka programa, gospa Marija, je opisala delček zgodovine cerkvenega petja pri nas. Zahvalili smo se gospe Ines Poplašen, ki je bila gonilna sila zbora ob samem nastanku, ter gospodični Kristini, ki pridno nadaljuje z vodenjem zbora.

Nato smo imeli družabno srečanje s kratkim kulturnim programom in s tombolo z zanimivimi nagradami, ki so jo vodili naši otroci.

Da je bilo razpoloženje res pravo, je poskrbel naš kuhar Dušan, ki nam je postregel z odličnim golažem in polento, naše pridne gospodinje pa so vse razveselile s prvovrstnimi slaščicami. Seveda je bila na mizah tudi dobra kapljica.

V sproščenem in veselem vzdušju, h kateremu je pripomoglo tudi lepo vreme, je večer hitro minil. Zaželeli smo si le, da se prihodnje leto spet srečamo.

Besedilo: Marica Bunc
Foto: Borut Benedejčič

KAKO JE BILO NA VOLČJEGRAJSKEM SPOMLADANSKEM POHODU V ZGONIK

Vaška skupnost Volčji Grad in Društvo Debela griža sta v soboto, 27. marca 2010, organizirala 4. volčjegrajski rekreativni pohod, ki je tokrat potekal po 26 km dolgi poti iz Volčjega Grada v Zgonik. Pohod sta predhodno trasirala Damjan Pirec in Marjan Logar.

38 pohodnikov se nas je ob 8-ih zjutraj zbralo na volčjegrajski Kržadi. Po glasbenem ogrevanju, za katerega je poskrbel Herman & Oto band, srečolovu, na katerem je kar nekaj pohodnikov pridobilo pohodniške palice, in okrepčilu z vrhniškim kruhom in jabolki smo krenili naproti prvemu vzponu v Kosmati hrib. Vreme nam je bilo že od jutra naprej naklonjeno, čeprav so vremenarji v predhodnih dneh strašili z nevihtami. Ugodne temperature in hoja so nas do vrha Kosmatega hriba že tako ogrele, da smo kar hitro odvečna oblačila pospravili v nahrbtnike. Po spustu s hriba navzdol je bil prvi postanek s »spoznavanjem domovine« v središču vasi Veliki Dol. Tam nas je prijazno na-

Počitek med Celivcem in Ostrim vrhom

Pohodniki v Zgoniku na placu

govoril vaščan Slavko Bačer, ki nas je po ogledu župnijske cerkve sv. Jakoba pospremil tudi do bivše jugoslovanske graničarske karavle in še nekoliko dlje nad Veliki Dol, kjer je v 19. stoletju obratoval vodni mlin, na katerega so iz više ležečega zbiralnika spuščali vodo. Poleg te znamenitosti je vas še bolj poznana po mogočni, 250 let stari teranovi trti »repački«, ki je nekoč rasla ob zidu pri župnijski cerkvi in je bila dobro znana po bivših avstrijskih deželah. Gospod Slavko je vedel marsikaj zanimivega povedati, vendar je bilo treba pot nadaljevati in to spet navkreber preko grebena Jarovce, kjer smo prečkali nekdanjo mejo med Slovenijo in Italijo. Hoja navzgor po gozdni poti v borovi senci je nudila lep razgled na kraške vasi, pogled je segel tudi do Volčjega Gradu. Po dobri uri hoje navkreber smo se začeli

spuščati navzdol proti Zgoniku, kjer smo že težko čakali našo »intendantsko službo«, ki je z avtomobili pripeljala pijačo in nekaj udeležencev, ki so težje hodili. Zgodovino Zgonika in okolice nam je predstavil zgoniški župnik g. Jože Merkuža. Izvedeli smo, da je Zgonik dobil ime po zvoniku, ki stoji ločen od gotske cerkve sv. Mihaela, in je nastal iz predelanega nekdanjega obrambnega stolpa devinskih grofov. Devinski grofje so imeli na območju današnjega župnišča lovsko pristavo in so obiskovali bogata lovišča v okolici. V okolici cerkve je še več zgodovinskih ostankov, ki spominjajo na devinsko gospostvo. Po prijetnem klepetu z župnikom pa smo se podali na zasluženo kosilo v gostilno Guštin. Po kavici, pecivu in glasbeni spremljavi na zgoniškem placu smo zopet vzeli pot pod noge in ker je šlo navzgor, smo kar nekaj časa lovili pravi tempo. Spet smo zavzeli greben Jarovce, ampak tokrat po drugi poti med Celivcem in Ostrim vrhom. Po prečkanju bivše državne meje smo se podali na t. i. Mlečno pot v smeri proti Pliskovici, po kateri so mlekarice iz Pliskovice in bližnjih vasi nekoč vsak dan nosile mleko proti Trstu. Na izteku poti smo se ustavili pri obnovljenem kalu Mlačna in pot po tem mimo vaške cerkve nadaljevali do Kovačeve kmetije. Tam sta nas gostoljubno sprejela Nada in Drago Širca. Priznamo, prav težko se je bilo posloviti od Dragovega muzeja in kleti in še nekaj časa smo na poti proti Volčjemu Gradu čakali zaostale pohodnike.

Ob 6-ih popoldne smo po planu prispeli do Kaliča pred Volčjim Gradom, si tam še zadnjič oddahnili in nekateri smo si v kalu shladili tudi pregrete noge. Pohod smo prijetno utrujeni zaključili s porcijo pašte v našem vaškem domu. Lahko rečemo, da je pohod lepo uspel, da smo se dobro nahodili, se družili s samimi prijetnimi ljudmi in spoznali še kaj novega o vaseh in ljudeh iz naše okolice.

Besedilo: Romana Marinšek Logar

KLUB KRAŠKI DREN STOPA V 10. LETO DELOVANJA

Skrb za zdravje, bolj želja preprečiti kot zdraviti, to je bil cilj Kluba Kraški dren Sežana, ki je vzklil na pobudo doktorice specialistke kardiopulmologinje Vesne Vodopivec pred desetimi leti. Telovadne skupine, ki so jih prevzemale fizioterapevtke ali za to usposobljene učiteljice telovadbe, so se iz leta v leto krepile in se zasadile po našem Krasu od Senožeč do Komna. Da se razumemo, strokovno vodena telovadba ni bila in ni brezplačna, je pa kot naložba v zdravje neprecenljiva. In tu so »drenovci« spoznali, da ima tudi dvakrat tedensko druženje pozitivno vlogo v življenju, posebej za človeka v sodobnem času, ko nimamo več časa drug za drugega.

Pa se je v Komen, natančneje v telovadno skupino Kluba Kraški dren Sežana, prikradla težavica. Tiste »drenovke«, ki so pred desetimi leti začele s telovadbo, jo nerade zapuščajo, toda leta prinesejo svoje. In mladi? Teh ni, kajti razen vse večje ponudbe raznih telovadnih skupin je pri »drenovcih« včasih težko uskladiti uro telovadbe. Če so v skupini mlade mame in upokojenke, se delovni čas aktivnega prebivalstva iz leta v leto pomika v pozni popoldan, upokojenci pa izbirajo drugačen bioritem. Torej, kdaj telovaditi in kdaj živeti za družino? Ob vseh navedenih problemih izpostavljam pomembno vprašanje: Kdaj storiti kaj zase?

Tako vabim vse, ki bi radi preprečili obolenja srca in ožilja, da se pravočasno priključijo Klubu Kraški dren Sežana, Telovadni skupini Komen. Okrepite naše vrste! S telovadbo bomo začeli v oktobru. Vabljeni! Kontaktna oseba: Milka Hain, Komen 134 e, tel. št.: 76 68 055.

Besedilo: Ana Godnik

IZTOK MLAKAR V VOLČJEM GRADU

Društvo Debela Griža je v torek, 7. 9. 2010, organiziralo kulturni večer v vaškem domu v Volčjem Gradu. Bili smo priča izjemno zanimivemu gledališko-glasbenemu programu kantavtorja Iztoka Mlakarja. Na začetku je bila večina malce zadržana, ko pa je gost začel s svojo predstavo, so vsa sumničenja o sami kvaliteti kmalu izginila. Po dobrih dveh urah nastopa ni prav nihče zapustil prizorišča slabe volje ali z mešanimi občutki. Po pogovoru z obiskovalci smo tudi sami dobili potrditev o dobrem in uspelem koncertu. Vsi so v en glas govorili, da bi se mogle take reči večkrat ponoviti. Glede velikega zanimanja vam obljubimo, da se bo koncert v kratkem še ponovil.

Besedilo: za Društvo Debela Griža Aleš Štolfa
Foto: Siniša Rančev

DRUŠTVO KMETIC NA 40. PRAZNIKU TERANA IN PRŠUTA V DUTOVLJAH 2010

Društvo kmetic sežanske regije se je tudi letos predstavilo na 40. prazniku terana in pršuta v Dutovljah.

V osnovni šoli so na ogled postavile razstavo različnih kruhov in ji dale naslov *Kruh skozi čas*.

V nedeljo pa so v povorki kmečkih voz predstavljale izdelavo »žajfe« in njeno uporabo. Na »špargetu« so kuhale »žajfo«, ki so jo uporabljale za pranje, kopanje in pihanje mehurčkov.

Voz so predstavile na izviren način:

»Kšn bot, ku ni blo dnarja za kupit žajfo, so jo kmetice izdelovale kar doma. Uporabile so luj in ostalo maščobo, ku je niso rable za kuhanje. V Trst so šle po sodo kaustiko, katero so rabile za kuhanje žajfe. Luj so kuhale v vodi, kjer so prej namakale pepel, ji dodale sodo kaustiko. Ob stalnem mešanjem se je to počasi kuhalo ene dve uri, seveda se je dodalo še dodatke npr. brinovo olje, med, danes je moderna lavanda ..., za navadno žajfo pa se ni dodajalo nič.«

Na vozu so prikazale tudi, kako so včasih prale belo perilo. Najprej so ga skuhale v »lugu«, ki so ga pripravile tako, da so pepel pustile, da se je namakal po par dni, in v tisti vodi so potem kuhale cunje.

Za pranje črne robe pa so skuhale bršljan in v tisti vodi prale. »Volnene majice so se prav svetile,« so še povedale.

Ti recepti so preizkušeni in jih lahko uporabite še danes.

Kmetice so s to zabavno predstavitvijo nasmejale obiskovalce in se pri tem tudi same zabavale.

Med desetimi vozovi pa so si prislužile drugo mesto.

Danes pa že razmišljajo, s čim bodo presenetile drugo leto.

Besedilo: Milena Štolfa

DRUŠTVA »SOŽITJE« SE SREČUJEJO

V lovski koči v Lokavcu so se v prijateljskem vzdušju družili člani društev

»Sožitje« Ajdovščina - Vipava, Sežana in člani iz Doma upokojencev Ajdovščina.

Sprehodili so se do izvira Hublja.

Društva nameravajo s takimi srečanji nadaljevati, saj se tako stkejo mnoga prijateljstva, prav tako pa se izmenjujejo izkušnje med ljudmi, ki skrbijo za osebe z motnjami v duševnem razvoju.

Lovska družina Hubelj jim je pomagala pri izvedbi srečanja, za kar se jim zahvaljujejo in jih naprošajo za pomoč pri podobnih prireditvah.

Besedilo: RK

Vsakega malo

2. FESTIVAL KRAŠKIH VIN 1 KRAS – 1000 OKUSOV

Dvodnevni festival kraških vin in kulinarike »1 Kras, 1000 okusov«, ki je potekal 13. in 14. junija 2010 v čudovitem ambientu grajskega dvorišča v Štanjelu, je bil v sklopu projekta »Kraški mozaik okusov« organiziran s strani Razvojne agencije ROD iz Ajdovščine. Tokrat že drugič in v razširjeni obliki je ponovno navdušil obiskovalce in sodelujoče, spodbujal povezovanje pridelovalcev in organizirano trženje lokalnih pridelkov in izdelkov podeželja ter med drugim prispeval k dvigu turistične prepoznavnosti Krasa in kvalitetne ponudbe kulinarike in vina na Krasu, saj smo opazili veliko zanimanje domačih in tujih gostov za možnost ogleda turističnih znamenitosti Krasa, kraških kmetij in nakupa tipičnih kraških dobrot.

Prijeten uvod v samo prireditev »1 Kras, 1000 okusov« je bil že v soboto, 5. junija 2010, ko je Špacapanova hiša iz Komna pripravila gastronomski večer s staro avtohtono kraško sorto vitovsko grganjo. Prisotni so uživali v kuharskih mojstrovinah gostiteljice Ade Špacapan ter Miriam Novak z domačije Novak iz Sadinje vasi pri Dvoru. Svoja vina so ponudili in predstavili kraški vinarji: Vasja Čotar, Marko Fon, Edi Kante in Matej Colja.

Obiskovalci so oba festivalska dneva od 17. ure dalje lahko okušali 107 različnih vrst kraških vin 29-ih sodelujočih vinarjev s te in z one strani meje. Kraški sirarji (Kmetija Žerjal, CSR Vremščica, Ekološka kmetija Lipičar Vera, Konzorcij Moi sir) so predstavljali različne vrste sirov (kravji, kozji, ovčji, sveži, starani ...), kraški pršutarji (Kmetija Večko, Pršutarna Grča, Kras d. d., Pršutarna Lokev na Krasu, Oštirjeva kmetija) pa so prisotne navduševali z mojstrsko narezanimi rezinami pršuta.

Festivalsko dogajanje, zanimivo tako za vinarje, sommelierje in enologe kot tudi za druge ljubitelje žlahtne ka-

pljice, kulinarike ter Krasa nasploh, je poleg degustacij in poslovnih srečanj, namenjenih združevanju tradicije in inovativnosti Krasa, spremljal tudi pester program tematskih delavnic pod koordinacijo Tonija Gomiščka v prijetnih prostorih vinoteke v Štanjelu. Številnim udeležencem je bila na inovativen način predstavljena harmoničnost kraških vin s kraškimi siri, pršutom, z medom, marmeladami, ribami: Od paše do preše (kraške skute, kraški med, kraška vina), Buči, buči morje Adrijansko (ribe in kraška vina) s sogovornikom Svetozarjem Raspopovićem, Otroci burje (kraške mesnine, kraška vina), Starost ljubi sladkost (kraški zreli siri, marmelade, vina izjemnih letnikov).

V nedeljo je obiskovalce pozdravil župan Občine Komen, g. Uroš Slamič, med njimi so se z jerbasi domačih kraških dobrot sprehodile kmečke žene iz Društva kmetic sežanske regije. Za kulturni program je poskrbela violončelistka Eva Julija, ki je izvedla svoj program klasičnih in modernejših skladb.

V ponedeljek je svoje gastronomske mojstrovine na temo zelena – šelin pod vodstvom Petra Patajca v živo pripravila, predstavila in ponudila kraška kuharska ekipa Terra Carsus (Dejan Križman – Gostilna pri Križmanu, Tublje pri Hrpeljah, Blaž Malovec – Gostilna Malovec, Divača, Igor Peresson – Picerija Etna, Divača, Peter Patajac – Gostilna Ruj, Dol pri Vogljah, Elvis Guštin – Restavracija Križman, Repentabor, Matjaž Lindič – Okrepčevalnica Apetit Sežana). Navdušil je tudi Simo Komel iz restavracije Kraljestvo pršuta v Kobjeglavi. Za glasbeno podlago je skrbela domača trobilna zasedba Grajski kvintet.

Skupaj z Občino Komen, s TIC-em Štanjel, z Javnim zavodom Park Škocjanske jame, ob pomoči številnih sponzorjev (Skapin, Gorenje, Costella, Gostilna As, Pekarna Gorjansko, HT gostinstvo, Trampuž Transport, Nova Nova, Radio Capris, Ozvočenje Božič, KS Dutovlje, Metra ...) in z izjemno požrtvovalnostjo članov organizacijskega odbora in drugih zaposlenih na Razvojni agenciji ROD je festival kraških vin in kulinarike uspešno zaključen, polni prijetnih vtisov in zanimivih idej pa že oblikujemo 3. festival »1 Kras, 1000 okusov« junija 2011.

Nekaj vtisov z lanskega in letošnjega festivala si lahko ogledate tudi v fotogaleriji na spletni strani www.1kras.si.

Besedilo: Mateja Skomina,
Razvojna agencija ROD

EKRP
Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja
Evropa investira v podeželje
Projekt delno financira Evropska unija
LAS ZGORNJE VIPAVSKE DOLINE IN KOMENSKEGA KRASA
LAS KRASA IN BRKINOV
LAS JZ DELA SEVERNE PRIMORSKE

KRAŠKA VINSKO-TURISTIČNA CESTA BO JESENI DOBILA NOVO ZGIBANKO IN SPLETNO STRAN

DUTOVLJE – Kraška vinsko-turistična cesta, z oznako VTC 3, ki je ena izmed štirinajstih vinskih cest na Slovenskem, bo v okviru projekta Kraški mozaik okusov že jeseni dobila novo zloženko in spletno stran. Med približno 150 ponudniki je največ vinogradnikov in vinarjev, sledijo pa gostinci, čebelarji in pridelovalci sirov. Projekt, ki je finansiran s strani LAS-a (Lokalnih akcijskih skupin), pomeni nedvomno promocijo Krasa, kraškega vinorodnega okoliša, pridelovanja vin in ohranjanje dediščine ter skrbi za prodajo kraških vin. Na Primorskem, kjer imamo štiri vinorodne okoliše, je s 17 odstotki najbolj zastopana sorta refošk, iz katere na Krasu pridelujejo zdravilno vino teran, ki je že od leta 2000 zaščiteno z oznako PTP (priznano tradicionalno poreklo).

Projekt so (29. junija) na osnovni šoli v Dutovljah ponudnikom predstavili inž. vinogradništva Majda Brdnik iz sežanske Kmetijsko svetovalne službe novogoriškega Kmetijsko gozdarskega zavoda ter Tanja Godnič in Tom Ločniškar iz Mladinskega hotela Pliskovica, ki je kot enota sežanskega Zavoda za šport, turizem in prosti čas eden izmed partnerjev projekta. Brdnikova je poudarila povezovanje kraške vinske ceste z vinskima cestama s tržaškega Krasa in Vipavske doline ter pomen zakonodaje in zahteve, ki jih morajo izpolnjevati ponudniki (od pravno urejenega statusa – vpisa v register, letne pridelave tri tisoč litrov vina, ponudbe vin vinorodnega okoliša Kras, ki morajo biti ocenjena, primerna ureditev prostorov in okolice, udeleževanja na izobraževanjih, ocenjevanjih vin, prireditvah idr.). Ponudniki, ki so registrirani za ponudbo hrane, pa morajo imeti v ponudbi teran in pršut, seveda na mizi ne sme manjkati degustacijski kozarec.

O potencialu in možnostih razvoja kraške VTC je spregovorila vodja Mladinskega hotela Pliskovica Tanja Godnič, medtem ko je Tom Ločniškar predstavil zgibanko in spletno stran. Že pred letom in pol so se prijavili na Leader razpis LAS-a, sredstva pa so bila odobrena za: prenovo, dopolnitev, pripravo in tisk zloženke in spletne strani, obisk novih ponudnikov, izobraževanje in obisk primera dobre prakse.

Razvojne možnosti VTC so v vključevanju v obstoječo turistično ponudbo, v sodelovanju pri aktivnostih društev in organizacij, promocijskih dogodkih, izboru, ocenjevanjih, akcijah in dnevih odprtih vrat ter organizaciji promocijskih dogodkov. Ponudniki na VTC naj bi ohranjali tudi kraško dediščino s predstavitvijo starega orodja in posode ter običajev, povezanih s trto in vinom, stare načine pridelave vina kot tudi jedi in bogato kulinarično ponudbo. Prav Kraševci pa so lahko ponosni na svoje velbane in iz kamna izdelane kleti oziroma hrame, ki predstavljajo bogato kamnito dediščino Krasa.

Tako zgibanka kot spletna stran bosta razdeljeni na tri dele (Gornji in Spodnji Kras ter Vrhe), opisana bo pot, vina in vinorodni okoliš, predstavljeni ponudniki in prireditve ter kulinarika, ki spremlja teran. Zbrani so bili enotnega mnenja, da mora še naprej živeti vinska cesta, ki je bila ponovno odprta leta 2002 (kot prvi v Sloveniji so vinsko cesto odprli že v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja), zgibanke pa so pošle pred petimi leti. Nova zgibanka, ki naj bi bila žepnega formata in v treh jezikih (še v italijanščini in angleščini), pa bo dostopna na večjemu številu mest. Uspešna prepoznavnost VTC pa bo možna le ob pestrosti ponudnikov in ponudbe, dostopnosti skozi vse leto, dobri organiziranosti in promociji ter nenazadnje ob tesnem sodelovanju vseh ponudnikov. Le-ti so organizirani v Društvo vinogradnikov in vinarjev Krasa, Konzorcij pridelovalcev kraškega terana, povezujejo se s TIC-i, info točkami, drugimi ponudniki, občino, žal pa še čakajo na ustanovitev zavoda za turizem.

Za promocijo pa skrbi tudi kraljica terana. Letos je to Neža Milič iz Zagradca, kar dokazuje povezanost z zamejstvom in enotnost kraškega prostora.

Besedilo in foto: Olga Knez

2. KRAŠKA TOMOSIJADA

V soboto, 12. junija 2010, se je v Avberju odvijala 2. kraška tomosijada, ki sta jo organizirala Turistična kmetija Francinovi in Klub ljubiteljev starih motorjev Tomos Group. V jutranjih urah smo se zbrali na borjaču Turistične kmetije pri Francinovih in po zajtrku skupaj začeli prelep motoristični dan. Iz Avberja smo krenili proti Štanjelu, do Hruševice, kjer smo imeli prvi postanek na kmetiji Mržek. Po sočnem okrepčilu, ki je vsem teknilo, nas je pot vodila do Komna, nato smo odšli skozi Škrbino do Lipe. Pri spomeniku padlim borcem je bil organiziran postanek z nagradnim kvizom, posladkali pa smo se s krofi pekarne Kukaj. Pot nas je nato vodila skozi Kostanjevico na Krasu k spomeniku na Cerju. Tamkajšnji turistični vodič nas je poučil o naši zgodovini, organiziral pa je tudi ogled spomenika in okolice. Prešofirali smo Sela na Krasu in uživali v razgledu do Vojščice. V Gorjanskem smo si odpočili na vaškem igrišču in se medtem potegovali za okusne nagrade. Potekalo je nagradno tehtanje suhomesnih izdelkov s kmetije Večko, s svojimi dobrotami pa sta nam postregli tudi Pekarna Gorjansko in kmetija Štrekelj. Z veliko dobre volje smo nato potovali proti Brjam pri Komnu in prispeli v Pliskovico. Gospa Vrabec nas je lepo sprejela na njihovi kmetiji. Zadnje kilometre nam je polepšala kraška idila ob cesti proti Dutovljam, skozi Križ do Dobravelj nas je pot pripeljala nazaj v Avber in tako smo srečno prispeli na cilj. Vseh 67 motoristov je gospodinja pričakala s krožniki odlične jote in ječmena. Po kosilu je sledila podelitev spominkov vseh sodelujočih in nagrade najboljšim v nagradnih kvizih. Posebne nagrade je bil deležen najstarejši motor Tomos-Puch SV 175 letnik 1957, ki je lastnika Zvonka Balečka na cilj pripeljal brez kakršnihkoli okvar. Najstarejši udeleženec tomosijade je bil Marko Koren, ki je štel 71 pomladi. Podelili smo tudi slastno nagrado za najštevilčnejšo prijavljeno ekipo iz Kluba Adria Classic iz Kopra z devetimi prijavljenimi člani. Omeniti pa moramo tudi, da sta se za ta 70 km dolg podvig opogumili tudi dve predstavnici nežnejšega spola in smo ju zato pri podelitvi nagrad posebej presenetili. Kot nam je povedal Tilen Skok, predsednik Kluba Tomos Group, so bili udeleženci zelo zadovoljni s potjo, pogostitvijo in lepotami našega Krasa. Obljubili so nam tudi, da naslednje leto zopet pridejo, takrat že na 3. tomosijado! Vsi ljubitelji in simpatizerji ste vljudno vabljeni, da z nami preživite sobotni dan v naslednjem poletju.

Besedilo: Tina Kocjan
Foto: Vinko Kernc, Branko Majcen

NOGOMETNA POKALA U-10 IN U-12 V KOMEN

Nogometna sezona 2009/10 se pred začetkom nastopov slovenske reprezentance na južnoafriškem mundialu nadvse uspešno končuje tudi za komenski nogomet po zaslugi Mladinske šole nogometa Komen, ki še vedno oživlja NK Komen. Po legendarnem in zaslužnem nogometnem zanesenjaku Jovi Vidakoviću vodenje šole uspešno nadaljuje Peter Kavčič ob pomoči Tjaše Kavčič.

Obe selekciji U-12 (šesti in sedmi razred OŠ) in U-10 (četrti in peti razred OŠ) sta med osmimi oz. devetimi ekipami MNZ Koper U-12 B oz. U-10 (Kras) v svojih kategorijah že pred zadnjo tekmo dosegli dovolj točk za prvo mesto, za kar prejmeta tudi pokala. Trener starejše selekcije je Lojze Barukči**č,** pomagata predstavnika Jože Kobal in Robert Umek, mlajše pa trenira Pavel Žorž, pomoč nudita predstavnika Marijan Plemeniti in Peter Birsa.

Ob teh uspehih so seveda razveseljivi tudi zanimanje, šte-

vilnost in rezultati najmlajše selekcije U-8 trenerja Deana Vodopivca ob pomoči oz. podpori predstavnikov Petra Birse in Boruta Muliča, ki vključuje kar blizu 30 talentiranih nadebudnežev.

Ob teh rezultatih, ki so nedvomno zasluga predvsem mladih fantov ter njihovih trenerjev in najožjih sodelavcev, pa gre vse priznanje seveda tudi staršem nogometašev, ki skrbijo za njihovo redno udeležbo na treningih, za prevoze na tekme in še za marsikakšne tehnične »malenkosti«. Nadalje gre zasluga vsem velikim in malim sponzorjem, brez razumevanja katerih danes žal ni klubskega življenja, in nenazadnje tudi veteranom NK Komen in vsem drugim, ki so bili in so kakorkoli povezani z nogometom v Komnu ali so sicer ljubitelji nogometa, za vsakršno, tudi moralno podporo. In vse te podpore si nogomet na Komenskem z vso svojo pozitivnostjo, ki jo prinaša med mladino, nedvomno zasluži. In to ne le za obstoj, temveč predvsem za njegov nadaljnji razvoj.

Besedilo in foto: Ivan Uršič

ODŠLA STA KOMENCA NA DOLG SPREHOD

(In memoriam)

Mesec september ... Z zrelostjo narave se nas že dotaknejo prvi občutki nostalgije, spominov, slovesa, minljivosti ... Kar odide, pusti za seboj praznino, nekako »odmanjka«. To poletje smo v Komnu pogrešali starejši par dveh večernih sprehajalcev. Pogrešali smo Cvetko in Franca Trampuža Organistova. 90-letnika sta naslanjajoč se drug na drugega, ona ob palici, skoraj vsak večer, ko sta poletno bivanje v bloku v Trstu zamenjala za bivanje v prijazni hišici v Komnu, opravila, odvisno od počutja, daljši ali krajši sprehod po Komnu: mimo pokopališča do Gerovc, od tam do placa in domov ali do Luž in mimo Aluminija čez plac proti domu. Za kratek čas sta se ustavila, da sta zajela sapo, pozdravila ali izmenjala par besed, s komer sta se

srečala. V vročini sta se zatekla v svojo hišico. Franc je rad kaj prebral, Cvetka pa je negovala rože in kuhala čaje. V Trstu sta imela dobrega osebnega zdravnika, ki jima je svetoval veliko gibanja in tega sta se držala. S sprehodi in stalnim brkljanjem znotraj in okoli hiše, ko sta zmogla, tudi na vrtu. Potem jima je pomagal nečak iz Izole.

Življenje ju je naredilo skromna in potrpežljiva, starostne tegobe, bolezni in bolečine sta prenašala vdano, drug drugega spodbujajoč. Lepo se je bilo z njima pogovarjati o njuni mladosti, izkušnjah in ljudeh, ki sta jih imela rada. Šestdeset let skupnega življenja. »Arrivano sposi!« smo jih pozdravljali, ker sta prihajala iz Trsta. Vendar sta onadva hotela biti predvsem Slovenca in Komenca.

Lani sta odšla oba. Oktobra najprej Franc, za njim v letošnjem marcu še Cvetka. Od njiju smo se poslovili na pokopališču Cvetkinega rojstnega kraja v Stomažu. Otrok nista imela, vendar sta bila neločljiv par in s tem zgled in spodbuda mlajšim: medsebojno si pomagati, se spoštovati, si dajati korajžo drug drugemu in se tako »sprehoditi« skozi življenje. In to je njuna dota, ki polni praznino njunega odhoda. Pa še rdeča vrtnica plezalka, katere sadiko nam je dal Franc, in plete po našem zidu in izdatno cveti. In vodenke iz semen, ki nam jih je dala Cvetka.

Besedilo: Ivanka in Ivan Uršič

Blagri starčka za tiste, ki spoštujejo starost

1. Blagor tistim, ki razumejo moje tresoče roke in mojo utrujeno hojo.
2. Blagor tistim, ki znajo glasno govoriti, da nisem ponižan zaradi naglušnosti.
3. Blagor tistim, ki znajo prezreti, kar narobe naredim pri jedi.
4. Blagor tistemu, ki mi podari nasmeh in prijazno besedo ter žrtvuje zame nekaj svojega časa.
5. Blagor tistim, ki me potrpežljivo poslušajo, ko ponavljam iste stvari in spomine iz svoje mladosti.
6. Blagor tistemu, ki mi bo pomagal tudi takrat, ko ga ne bom prosil.
7. Blagor tistim ki bodo opazili, da slabo vidim in mi bodo ponudili svojo roko.
8. Blagor tistim, ki bodo imeli usmiljenje z mano, ko bom prepočasi izražal svoje misli.
9. Blagor tistim, ki so mi vedno blizu in me spominjajo (opozarjajo), da sem še živ in zanimiv, čeprav nisem več.
10. Blagor tistemu, ki mi pravi, da je še nekdo, ki misli name in me ima rad.
11. Blagor vsem mladim, ki ne bodo vpili za mano »starec«!
12. Blagor vsem vam, ki boste potrkali na vrata moje osamljenosti in mi boste za rojstni dan prinesli eno rožico.
13. Blagor vsem, ki me imate radi in me spoštujete, ker se ob tem spomnim.
14. Blagor tistemu, ki odstranjuje trnje z moje poti proti večnosti. Ko bom prestopil prag večnosti, se vas bom spominjal pri Bogu.

(Neznan avtor)

MLADINSKI DRŽAVNI PRVAK – BALINANJE

V Tržiču je 4. julija 2010 potekalo državno balinarsko prvenstvo mladincev v disciplini natančnega zbijanja. Prvenstva se je udeležilo 22 mladincev iz Območnih balinarskih zvez Gorenjska, Ljubljana, Notranjska, Postojna, Istra in Sežana. Na zadovoljstvo vseh članov in navijačev Balinarskega kluba Hrast Kobjeglava - Tupelče, predvsem pa ponosnih staršev, je naslov državnega prvaka za leto 2010 osvojil osemnajstletni Teo Masten.

Tekmovanja sicer ni začel prepričljivo, saj se je med osem najboljših uvrstil šele po dodatnem razigravanju, v katerem se ja za tri prosta mesta borilo kar šest tekmovalcev z enakim izidom prve serije zbijanja (9 točk). V drugi seriji zbijanja, bilo je osem tekmovalcev, je nato dosegel najboljši rezultat (20 točk), v finalu štirih najboljših pa mu je, kljub slabim vremenskim pogojem, uspelo zadržati dovolj zbranosti za končno zmago.

To je njegov prvi naslov mladinskega državnega prvaka v posamezni disciplini, sicer pa njegov že drugi. Pred poldrugim letom je namreč osvojil tudi naslov mladinskega državnega prvaka v disciplini dvojic.

Ob tej priliki mu v imenu članov in navijačev Balinarskega kluba Hrast Kobjeglava - Tupelče ponovno čestitam in se mu za dosežen državni naslov zahvaljujem z željo, da bi se tudi v bodoče veselil podobnih tekmovalnih dosežkov.

Besedilo in foto: Emil Grmek,
predsednik Balinarskega kluba Hrast

25. BALINARSKI TURNIR ČETVORK V PLISKOVICI

Z že 25. tradicionalnim balinarskim turnirjem četvork v Pliskovici, ki se ga je 21. avgusta 2010 udeležilo 16 ekip iz Slovenije in zamejstva, je domače balinarsko društvo, ki šteje 20 članov in ga vodi predsednik Aleš Žerjal, počastilo sežanski občinski praznik 28. avgust.

Na turnirju, ki se je pričel v jutranjih urah, je v popoldanskem delu sodelovalo osem ekip, ki so prejele pokale za uvrstitev. Slavnostne razglasitve najboljših ekip sta se udeležila tudi sežanski in zgoniški župan Davorin Terčon in Mirko Sardoč, ki sta poudarila uspešno medsebojno sodelovanje obeh občin, ki sega na področje kulture in športa ter se je pričelo že z odprtimi mejami. Prav Pliskovica pa je ena izmed najbolj prepoznavnih kraških vasi, kjer domačini s pridnimi rokami ustvarijo marsikaj zanimivega in prav mladinski hotel, ki so ga v vasi zgradili pred sedmimi leti, privablja številne turiste.

Zmagala je ekipa Hrasta iz Kobjeglave, ki je tudi prejela prehodni pokal v spomin na preminulega dolgoletnega domačega balinarja Jožeta Vrabca, pred ekipama Pliskovica 1 in 2. Sledijo ekipe: Zarje Bazovica, Lokev - Pobegi, Pri-

jateljev, Krasa Zgonik in Kraškega doma Repen. Pokal za najmlajšega balinarja pa je prejel domačin Klemen Petelin.

V Balinarskem društvu Pliskovica so ponosni na mlade balinarje, ki dosegajo vidne uspehe doma in na tujem. Tako kar dva člana nastopata v mladinski državni ligi in nastopata v državni reprezentanci, dva pa v konkurenci dečkov. Nejc Žerjal pa je igral v državni reprezentanci in nastopal v štiriboju za dečke.

Tokrat je zmagala ekipa Balinarskega društva Hrast iz Kobjeglave. Društvo, ki deluje že 40 let in ima 35 aktivnih članov, sodi v sam vrh slovenskega balinarskega športa, saj so izurili kar osem reprezentantov. Imajo štiri ekipe. Ob ekipi dečkov prvo leto v občinski ligi igra ženska ekipa, medtem ko druga ekipa moških prav tako igra v občinski ligi, prva ekipa pa v super ligi. Veliko zaslug za razvoj balinarskega športa ima predsednik Emil Grmek.

Družabno srečanje se je v Pliskovici nadaljevalo s plesom s skupino Plima.

Besedilo in foto: Olga Knez

UTRINKI Z USPEŠNO IZVEDENE PROMOCIJE POKLICEV

Območna obrtno-podjetniška zbornica Sežana že vrsto let ugotavlja, da so določeni poklici na kraško-brkinskem območju med mladimi slabo poznani in se zanje praktično ne odločajo.

Problematika deficitarnih poklicev, predvsem deficita tehničnih kadrov in obrtniških poklicev, predstavlja že leta, danes pa vedno bolj, pereč problem za celotno Slovenijo. Še posebej občutljive so za neskladje med potrebami po kadru in ponudbo na trgu dela manjše regije in področja, kjer je lokalno gospodarstvo odvisno predvsem od razvoja in uspeha manjših ter srednje velikih podjetij. Vse manj mladih se odloča za izobraževanje za poklice, kot so mizar, kuhar, kamnosek ter številne druge poklice s področja tehnike.

Kar nekaj dobrih razlogov torej obstaja za to, da mlade seznanjamo s perspektivami in možnostmi na področju deficitarnih poklicev.

V četrtek, 20. maja 2010, je Območna obrtno-podjetniška zbornica Sežana v Kosovelovem domu pripravila že drugo promocijo deficitarnih in obetavnih poklicev za učence sedmih in osmih razredov kraško-brkinskih osnovnih šol.

Promocija je potekala na čudovitem zunanjem prostoru v amfiteatru Kosovelovega doma v Sežani. Na predstavitvi so sodelovale naslednje srednje šole: Srednja zdravstvena šola Izola, Tehniški šolski center Nova Gorica, Srednja tehniška šola Koper, Šolski center Postojna, Srednja gozdarska in lesarska šola Postojna in Šolski center Srečka Kosovela Sežana. Na 17 stojnicah so predstavljali 21 različnih poklicev, poseben poudarek pa je bi na predstavitvi poklica kuhar, natakar, slaščičar, avtoserviser, kamnosek in frizer. Pri predstavitvi poklicev so sodelovali tudi delodajalci: Kamnoseški izdelki Jernej Bortolato s. p., Okrepčevalnica Apetit Matjaž Lindič s. p., Frizerstvo Mitja Tavčar s. p., Dea Sežana, Milan Škapin s. p.

Čez 300 učencev je v spremstvu svojih učiteljev od stojnice do stojnice spoznavalo poklice. Od dijakov, profesorjev srednjih šol ter delodajalcev so prejemali informacije o posameznem poklicu in poizvedeli o možnostih izobraževanja.

Priložnost so imeli preizkusiti se tudi v poznavanju posameznega poklica in za tiste, ki so se uspešno izkazali na kvizu Boštjana Čukurja, za nas bolj poznan kot glasbenik 6pack Čukur, so bili tudi nagrajeni. Učenci so se aktivno vključili v kviz in bučno spremljali tekmovalni nastop posameznega učenca.

Projekt so finančno podprle Občina Sežana, Komen, Divača in Hrpelje - Kozina.

V okviru promocije so vabili delodajalci osnovnošolce skupaj s starši na dneve odprtih vrat, ki so potekali v času od 24. junija do 29. junija 2010.

Svoja vrata so odprli:

- Mizarstvo Bolčič, Bolčič Mitja s. p., Kozina – poklic mizarski tehnik,
- Okrepčevalnica Apetit, Matjaž Lindič s. p., Sežana – poklic kuhar in natakar,
- Frizerski salon Mitja Tavčar s. p., Sežana – poklic frizer,
- Kamnoseški izdelki domače in umetnostne obrti Jernej Bortolato s. p., Pliskovica – poklic kamnosek,
- Dea Sežana, Milan Škapin s. p., Sežana – poklic kozmetični tehnik.

Besedilo: Doris Požar

IZ GORJANSKEGA NA TRIGLAV

Bilo je v petek 13. avgusta 2010, ko se je skupina pohodnikov planinske sekcije kluba Kraških gadov podala na drugi pohod iz Gorjanskega na Triglav – letos nekoliko drugače.

Četica je štela osem članov: Matejka, Cveto, Zvone, Valter, Vojko, Miran, Martin in Marijan. V petek popoldne smo naš pohod začeli v Sesljanu na obali Tržaškega zaliva. S seboj smo odnesli tudi kanček morske vode in peska, ki smo ju zajeli na peščeni sesljanski plaži. Vreme je bilo strašno, po domače bi rekli škifo. Lilo je kot iz škafa in kot bi se nebo odprlo in zjokalo nad nami. Pot nas je po Rilkejevi poti skozi Devin, Ribiško vas, mimo izvira Timava v Štivanu, Medje vasi, čez Grmado po dežju in strelah pripeljala do koče Kraških gadov pri Gorjanskem.

Nadaljevali smo drugi dan zgodaj zjutraj skozi Gorjansko, Komen, Branik, se čez Malo Goro povzpeli na Čaven in pozno popoldne prispeli v kočo pod Golaki.

Ta dan nam je bilo vreme naklonjeno, a komaj smo zaprli vrata koče, se je začelo. Ponoči se je razbesnela nevihta, ki je trajala do poznega jutra.

V rahlem rosenju in megli po nevihti smo se tretji dan z Golakov spustili do Vojskega, Oblakovega vrha, Želina in pristali na Ravneh nad Cerknim. To noč so nas v goste sprejeli naši ravenski prijatelji.

Četrti dan. Z Raven vzpon na Porezen, spust na Petrovo Brdo in spet globoko dihanje na Črno prst. Pol ure pod Jelinčičevim domom na Črni prsti nas je sreča zapustila. Ujela nas je nevihta, ki je že ves popoldan visela v zraku.

Zjutraj petega dne je bilo zahodno Bohinjsko gorovje ovito v meglice, ki so se s primorske strani čez greben podile proti Gorenjski. Čez Rodico, Vogel in planino Govnjač smo pod večer brez dežja dosegli kočo pod Bogatinom.

Zato je bilo presenečenje toliko večje, ko nas je naslednje jutro, kljub ugodni vremenski napovedi, pričakal dež, ki nas je skoraj ves dan spremljal po Triglavskih jezerih čez Hribarice, Dolič do Doma Planika.

Jutro zadnjega dne ni bilo nič vzpodbudno. Ob treh zjutraj jasno brez oblačka, lahko si štel zvezde in lučke v Bohinju. Ob štirih dež. Ob petih megla, pihal je strupeno mrzel veter, še zmeraj je deževalo. Naš vzpon na vrh je visel v zraku.

In potem. Že drugič se nam je odprlo nebo, kot da mu je žal, ker nas je prvi dan pralo. Naj imajo vsaj malo sreče, če že pameti nimajo. V trenutku je dež ponehal.

Meglice so se razpršile, veter je izgubljal moč. Zasijala je modrina neba, modrina, ki je risala vrhove okoliških gora. Nismo se dolgo obotavljali. Drži ga, da se ne premisli, smo si rekli, ko smo grizli skalovje tja proti vrhu. Ob osmih je bila že drugič zmaga naša. Razvili smo občinsko zastavo, krstili Aljažev stolp z morsko vodo sesljanskega zaliva in se spustili dol do Rudnega polja na Pokljuki.

Zvečer smo v Gorjanskem spet doživeli lep in prisrčen sprejem s pevskim zborom Franc Zgonik iz Branika in Zamejskimi muzikanti.

Hvala Občini Komen, Pekarni Kras Gorjansko, trgovini Alternativa sport Sesljan, firmi Zega d. o. o Gorjansko in vsem, ki so nas vseskozi podpirali.

Še posebna zahvala vaščanom za sprejem in tiho moralno podporo.

Se nadaljuje ...

Besedilo: Marijan Zega
Foto: Miran Pavšič

BRAVO ORATORIJ 2010!

Oglašam se kot nona 6-letne deklice, ki se je letos že drugič udeležila oratorija v Kobjeglavi. Bila je ena izmed, verjeli ali ne, 87 otrok! Pod vtisom vseh spoznanj moram še vam posredovati, kar se mi je resnično vtisnilo v prijeten spomin:

- neverjetna organiziranost druženja mlajših in starejših otrok,
- nalezljiva dobra volja vseh animatorjev,
- logistično dodelan celodnevni izlet,
- pestrost izbranih programov,
- z malo truda naučenih veliko novih pesmi – še posebno mi je bila letos všečna oratorijska himna,
- vsestranska pozornost gospoda Antona Požarja in v veselje otrok tudi njegova aktivna udeležba v namakanju pod curki vode, ki so jo usmerjali gasilci in
- ne nazadnje – izbirčna vnukinja je vsak dan pohvalila kuharice.

Zatorej, bravo Oratorij 2010 v Kobjeglavi in bravo vsem animatorjem. Zasluženo ste prejeli občinsko priznanje!

Besedilo in foto: Tatjana Leskošek Denišlič

»PAZI, ČAS!« – 6. ORATORIJ V KOBJEGLAVI

Kot vsako poletje, vse od leta 2005, smo se tudi letos zbrali animatorji kulturno-umetniškega in turističnega društva Kraški slavček in s pomočjo vrstnikov iz sosednjih vasi pripravili zelo uspešen oratorij, ki je potekal od 12. do 18. julija 2010. Za rekordnih 87 otrok, starih od 5 do 14 let, nas je skrbelo 20 animatorjev, ki se vsakokrat zagnano lotimo projekta, da bi vse potekalo gladko in še boljše kot leto poprej.

Tokrat nas je tema oratorija popeljala v svet deklice Momo (po knjigi Michaela Endeja) in nas naučila osnovno stvar, na katero mnogi pozabljamo – treba si je vzeti čas. Čas za prijatelje, igro, druženje in Boga.

Trudimo se, da bi bil teden, preživet z nami, kar se da poln novih doživetij in odkrivanja novih obzorij, zato v goste zelo radi vabimo zanimive ljudi. Letos se nam je že v ponedeljek pridružila gospodična Janja, ekologinja, ki je

poudarila pomen ločevanja odpadkov. Skozi ustvarjanje je tudi najmanjšim pokazala, kako malo je potrebno, da ostane naš planet lep in čist.

Torek je bil namenjen potovanju na Kitajsko. Seveda ne zares. Tja nas je skozi fotografije in pripovedovanje peljala Mateja, ki je deželo obiskala, in rade volje deli svoje izkušnje in doživetja. Da bi s »potovanja« otroci domov odnesli tudi kak spominek, smo si na vroč poletni dan naredili pahljače, zmaja, pa tudi simpatične pande iz papirja krasijo sobice malih udeležencev oratorija. Da pa bi bilo doživetje celovito, smo tudi kosilo, seveda riž, jedli kar s kitajskimi palčkami.

Ker bi radi, da otroci spoznajo koščke sveta, pa je najprej pomembno, da raziščemo našo domovino. Tako smo se letos na sredo odpravili na grad Snežnik in na kmetijo v vasi Dane, nedaleč od gradu. Prav posebno doživetje je bila vožnja z lojtrnikom, ki nas je vse nadvse razveselila. Nismo pa mogli niti mimo cerkve Svetega križa na Križni gori.

En dan pa smo vseeno preživeli brez gostov, pa zato ni bilo nič manj zanimivo. Nasprotno, v popoldanskem času so se otroci pognali v tek in poskušali kljub veliki vročini premagati veliko orientacijsko igro. Nekaterim je uspelo, celo 6-letnim malčkom.

Najlepše za mnoge udeležence pride v petek, ko nas že tradicionalno obiščejo gasilci, ki tako na lep in moker način zaključijo vodne igre.

V soboto smo dočakali še visok obisk. K nam sta prišla grof in grofica iz Štanjela in povedala, kako so živeli pred mnogimi leti, nagradila pa sta nas še z zgodbo o štirih godcih.

Sklepno dejanje pa je oratorijska maša. V nedeljo tako lahko staršem pokažemo, kaj smo se med tednom naučili prepevati, kaj smo na delavnicah ustvarili, pa tudi da se Bogu zahvalimo za vse dobro, kar smo doživeli. Prav tako se animatorji javno zahvalimo vsem tistim, ki že vrsto let verjamejo v nas in nas spodbujajo, tako ali drugače. Velika zahvala gre našemu župniku g. Antonu Požarju, za katerega pravijo, da se v tem tednu pomladi in postane del naše velike mlade skupnosti. Posebna zahvala pa tudi društvu Kraški slavček, ki nas podpira v vseh naših muhah, velikih in malih. Brez njegove oziroma njihove pomoči se ne bi vsako leto zgodil kobjeglavski oratorij.

Besedilo: Marijana Furlan

PREPROSTO HVALA! (ORATORIJ 2010 – KOBJEGLAVA)

19. julija 2010 se je v Kobjeglavi zaključil že šesti oratorij po vrsti. Letošnjega se je udeležilo kar 87 otrok iz okoliških vasi, kar je največ doslej. Zaradi svoje raznovrstnosti nam je tudi letošnji oratorij postregel paleto dogodkov, saj je bil ekološko, poučno in kulturno obarvan, manjkalo pa ni niti smeha in zabave. Res, oratorij z geslom »Pazi, čas!« je resnično presegel vsa pričakovanja in animatorji (letos nas je bilo čez 20) smo zagotovo prekosili sami sebe.

Pred začetkom oratorija smo imeli animatorji več rednih sestankov, na katerih smo se dogovarjali o sami vsebini, sestavili okvirni program in se seznanili s celotno tematiko letošnjega oratorija. Poleg teh srečanj smo se »stari in novi« animatorji v mesecu maju pod vodstvom dveh animatorjev inštruktorjev iz Ljubljane udeležili tudi izobraževanja, ki je potekalo v veroučni učilnici v Kobjeglavi. Celotne priprave

(vaje igre, razvrstitev otrok po skupinah ...) pa smo izvedli teden prej.

Ob tej priliki bi se animatorji radi zahvalili nekaterim, ki so poleg nas pripomogli k temu, da je bil oratorij 2010 razred zase in da je že tradicionalni drugi julijski teden zares nekaj posebnega.

Najprej bi se radi zahvalili Občini Komen za izkazano čast ob prejetju občinskega priznanja. Ob novici, da je prav naša skupin'ca ena izmed treh nagrajencev, nas je zasul plaz vprašanj. Večino ljudi je zanimalo, kaj nam to priznanje sploh pomeni. In vsi po vrsti smo odgovarjali, da nam le-to predstavlja predvsem zadoščenje, da delamo dobro in spodbudo za naprej, da bomo vsako leto še boljši.

Vendar je tu še ogromno drugih ljudi, ki nam je že šestič stalo ob strani in ki si zaslužijo, da so z naše strani deležni manjše pohvale. Hvala vsem sponzorjem, ki so kakorkoli pomagali pri izvedbi oratorija. Vaše pomoči se nadejamo tudi v prihodnjem letu, bodisi materialne ali finančne.

Zahvala gre obema organizatorjema oratorija – ŽPS-ju in KUTD Kraški slavček Kobjeglava -Tupelče, še posebej vodstvu in odboru društva, saj sta prva, ki nam, animatorjem, priskočita na pomoč pri organizaciji in nam ves teden oratorija nudita vso njuno podporo.

Našo zahvalo si prav gotovo zaslužijo tudi sovaščani in sovaščanke Kobjeglave in Tupelč, ki sodelujejo pri samem projektu oratorija, in verjemite, teh ni malo. Njihova pomoč je nepogrešljiva, saj nam lajšajo delo pri celotedenskih opravilih – pri pripravi kosila, pijače ... in nam pred samim začetkom oratorija očistijo celotno okolico in pripravijo prostore, kjer se nato oratorij odvija.

Tu je še ena oseba, ki si z naše strani zasluži, da jo posebej omenimo. Brez nje oratorij ne bi bil to, kar je, in tudi animatorji ne bi bili tako uspešni pri samem poteku vseh aktivnosti, ki se na oratoriju izvajajo. Župnik, g. Anton Požar, aktivno sodeluje pri samem dogajanju in pomaga pri varstvu otrok. Animatorji smo mu hvaležni za vse spodbudne in prijazne besede, pripravljenost pomoči in da nas še posebej v težkih trenutkih bodri in stoji ob strani.

In na koncu dovolite, da se zahvalimo še tistim najpomembnejšim – otrokom, obenem pa tudi njihovim staršem. Hvala vam za vsakoletno zaupanje, navdušenje in za vse pohvale ter kritike. Otroci, verjemite, da z vami rastemo tudi mi in da se z vsako minuto, ki jo skupaj preživimo na oratoriju, tudi mi nekaj novega naučimo. Hvala, ker nam tega ne zamerite in ker nam dovolite, da se na tak način še bolj izpopolnjujemo.

Vsak trenutek z vami je nekaj posebnega. Prav gotovo nam bodo vsa nova znanja in pridobljene izkušnje prišle prav v nadaljnjem življenju; morda še ne vemo kdaj in kako, vendar prepričani smo, da se tudi nam tisti vroči julijski teden znova in znova obrestuje.

Vsem še enkrat iskrena HVALA!

Besedilo: Urban Grmek Masič

DOGAJANJE V PLISKOVICI

Prvi teden Poletja pr' Slamčevih je zaznamovala narava in kulturna dediščina našega prostora. Najprej je bila dvodnevna otroška delavnica, poimenovana Pastirčkov potep po Pliskini poti, kjer smo se podali v odkrivanje življenj pastirjev in kmetov nekoč, obiskali kmetijo, si pripravili culice ter izdelali ptičja strašila. V petek smo se prepustili zvokom Tolminskega hribovja, gostili smo namreč skupino Bakalina, za katero bi lahko rekli, da je bila uvod v delavno soboto, saj besedila pesmi na hudomušen način opisujejo že pozabljene modrosti naših babic ter današnje nepoznavanje narave. V soboto pa smo začeli s spoznavanjem narave, da bi ponovno pridobili pozabljene modrosti z Darjom Cortesejem, ki nas je popeljal čez travnike, pašnike, njive in gozdove nabirat divjo hrano, kot se je tudi imenovala sama delavnica. Nabrane rastline smo z veliko radovednostjo preizkusi v odlični solati.

Sporočamo še, da je koncert skupine Pella, žal, prestavljen na drugo poletje.

Vabljeni v Pliskovico k Slamčevim na različne delavnice. Več o programu najdete na www.hostelkras.com ali pa nas pokličete na 05 764 02 50.

Besedilo in foto: Tom Ločniškar, Mladinski hotel Pliskovica

STAREJŠI SE RADI DRUŽIJO

Območno združenje Rdečega križa Sežana je v juniju pripravilo skupno srečanje članov desetih svojih in dveh domskih skupin starih ljudi za samopomoč na območju Krasa in Brkinov. Na zabavnem druženju v naravi pri koči v Smodnišnici se je zbralo kar 90 udeležencev.

Za člane skupin in voditelje se »delovno« leto prične na jesen v mesecu septembru in se z rednimi tedenskimi srečanji nadaljuje vse do konca junija. Pred odhodom na poletni počitek pa se sezona vsako leto zaključi s skupnim srečanjem vseh skupin, ki delujejo v domačem okolju in Domu upokojencev Sežana. Trenutno v okviru Območnega združenja Rdečega križa Sežana deluje deset skupin: v Dutovljah, Krepljah, Štorjah, Lokvi, Povirju, Hrpeljah, dve v Sežani in z letošnjo pomladjo še skupina v Kobjeglavi ter skupina v Divači, ki je po dvoletnem premoru zopet zaživela na novo.

Že tretje leto zapovrstjo smo se zbrali na pikniku v senci visokih dreves pri koči v Smodnišnici pri Sežani. Ta čudovit prostor nam je priskrbel gospod Lovro Razpet, za kar se mu prisrčno zahvaljujemo. Tokrat smo medse povabili

tudi predstavnike iz skupin SVZ Dutovlje. Ob sproščenem klepetu in pesmi se je vzdušje hitro razživelo. Vsaka skupina se je ostalim predstavila na svoj način. Humorist in harmonikar Marino Železnik je poskrbel za nasmejane obraze. Na izviren način so se mu pri tem pridružile tudi nekatere članice skupin. Ob zvokih harmonike so marsikoga zasrbele pete in najbolj razigrani so se zavrteli po plesišču. Poskrbljeno je bilo tudi za lakoto in žejo. V prijetni družbi smo kar pozabili na čas in naše slovo. Prepodili so nas šele temni oblaki, ki so napovedovali bližajočo nevihto.

Veselimo se jeseni, ko se bomo spet družili na medgeneracijskem srečanju v Škofljah.

Besedilo: Dora Sedmak, sekretarka OZRK Sežana
Foto: Bogdan Macarol

ŠPORT MALO DRUGAČE

Za Varstveno delovni center Koper (VDC Koper), ki kot javni socialnovarstveni zavod izvaja storitve vodenja, varstva in zaposlitve pod posebnimi pogoji za odrasle osebe z motnjami v duševnem in telesnem razvoju ter drugimi motnjami, je bilo letos prav posebno leto. Poleg rednega dela smo bili celo leto v pripravah na organizacijo 15. državnih iger Specialne olimpijade Slovenije (SOS), ki so potekale v sodelovanju z MO Koper od 11. 6.–13. 6. 2010 v Kopru. Tekmovalci so se pomerili v 8 športnih disciplinah: atletiki, košarki (elementi), plavanju, kolesarjenju, namiznem tenisu, balinanju, judu in nogometu. Tekmovanja so potekala na različnih tekmovališčih: Dvorana Bonifika Koper – elementi košarke, judo, namizni tenis, nogomet; Letališče Sečovlje – kolesarjenje; Atletski stadion Postojna – atletika; Balinarska dvorana Luka Koper – balinanje; Žusterna – plavanje.

Iger se je udeležilo 53 ekip iz Slovenije in dve ekipi iz tujine: iz Italije in iz Bosne in Hercegovine. Na igrah je sodelovalo 297 športnikov ter 119 spremljevalcev (spletna stran http://www.vdc-koper.si/aktualno/).

Da so bile igre uspešno izpeljane, se moramo zahvaliti vsem sodelujočim prostovoljcem kot tudi številnim sponzorjem in donatorjem, med katerimi je bila tudi Občina Komen

Specialna olimpijada je svetovno gibanje, ki širi vrednote, ki povezujejo, in temelji na enakosti, spoštovanju in sprejemanju drugačnosti. Gre za univerzalno idejo, v kateri ni poražencev, temveč je vsak športnik zmagovalec. Slogan specialno-olimpijskega gibanja se glasi: »Pustite mi zmagati, če pa ne morem zmagati, naj bom pogumen v svojem poskusu.« V sklopu promocije državnih iger SOS smo se v enoti Sežana odločili, da predstavimo poleg rednega dela in drugih aktivnosti tudi naše športne dejavnosti.

V Kosovelovi knjižnici Sežana smo 25. maja 2010 predstavili svojo tretjo knjigo z naslovom *Misli o športu*, ki je nastajala ob pripravah na državne igre. Pred leti sta izšli že dve podobni zbirki *Misli na sprehodu* in *Misli na soncu*.

Tudi zadnjo knjigo je zbrala in uredila sodelavka iz enote Koper – Markovec Nina Holešek. Samo knjigo, ki je sestavljena iz različnih poglavij, zapisanih v obliki misli, je pisalo 77 varovank in varovancev VDC Koper ter znani slovenski športniki.

Strokovna vodja Jasna Moderc je ob diaprojekciji fotografij z besedo predstavila dejavnosti in storitve VDC Koper.

Barbara Doles, vodja sežanske enote, pa je povedala, kako so skupaj z varovanci razmišljali ob različnih vprašanjih, poglavjih in se ob tem tudi večkrat nasmejali. Spomnili smo se lepih športnih začetkov, zmag in porazov. Pri nastanku knjige so se v podobni vlogi znašli tudi mentorji vseh ostalih enot VDC.

Ravnateljica knjižnice Nadja Mislej Božič nas je popeljala skozi *Misli o športu* in celotno dogajanje povezala v lep kulturni dogodek in prijetno druženje. Izbrano vodilno misel tega dogodka je zapisal v uvodu knjige asist. dr. Stanislav Pinter, namestnik ambasadorja Slovenije za Fair play: » ... da se s športom lahko ukvarja vsak in da je pravi čas za ukvarjanje s športom – prav zdaj!« Ne glede na starost, letni čas, življenjsko obdobje ali oviranost se s športom na svoj način ukvarja prav vsak. Vsakdo, ki ima voljo, moč, energijo si lahko izbere športno disciplino, ki mu je pisana na kožo, s katero bogati samega sebe in navsezadnje ljudi okrog sebe.

Varovanke in varovanci, ki so soavtorji knjige, so nam prebirali odlomke in tako z navzočimi podelili nekaj zapisanih misli. Po predstavitvi je sledila podelitev knjig soavtorjem iz enote Sežana.

Za prijetno glasbeno popestritev programa so poskrbeli Gaja Bašič s flavto in učenci z Orffovim instrumentarijem pod vodstvom gospe Bojane Kralj iz Osnovne šole Srečka Kosovela Sežana.

V čitalnici knjižnice, kjer se je dogodek odvijal, so varovanke in varovanci z mentoricama Mileno Živec in Tjašo

Remec postavili manjšo predstavitev izdelkov iz lastnega programa.

Predstavitev knjige je tako združila varovanke in varovance VDC, knjižničarke, prostovoljce sežanske srednje šole z mentorico Marjetko Gombač, učence OŠ Srečka Kosovela, uporabnike SVZ Dutovlje in druge obiskovalce prireditve ter poskrbela za prijeten, malce drugače obarvan dan.

Dober teden kasneje pa smo dijakom in prostovoljcem Srednješolskega centra Srečka Kosovela Sežana prikazali trening in nekaj tekmovalnih disciplin SOS. V uvodnem delu so navzoče nagovorili direktorica Andreja Jurca, vodja sežanske enote Barbara Doles, strokovna vodja Jasna Moderc in profesor športne vzgoje Karlo Kastelic.

Celotno dogajanje je potekalo na dveh različnih lokacijah. V športni dvorani so varovanci pod mentorstvom Boruta Arčona prikazali igro namiznega tenisa in elemente košarke, z Eriko Rojc pa v sosednji balinarski dvorani balinanje. Športne panoge izvajamo po prilagojenih pravilih SOS.

Začetna rahla zadržanost dijakov se je hitro razblinila, ko so skupaj z varovanci stopili na športno prizorišče. Razlegal se je smeh, začutil se je športni duh.

Pri balinanju je bilo vzdušje še posebej živahno, polno lepih misli, trenutkov, ki so zbližali dijake in varovance. Pridružili so se nam tudi uporabniki SVZ Dutovlje pod vodstvom trenerja Gregorja Žerjala, kar je celotno dogajanje še bolj popestrilo, saj so se lahko vsi, ki so to želeli, preizkusili tudi v ekipnem tekmovanju, prav tako pa tudi v zbijanju in

bližanju. Svoje znanje v balinanju je pokazal tudi profesor športne vzgoje Karlo Kastelic. Vsi sodelujoči so bili nagrajeni z unikatnim darilcem – izdelkom naše enote.

Rdeča nit vsega dogajanja je bila medsebojno spoznavanje in druženje skozi šport.

Po končanem srečanju se je dobra volja širila tudi izven športne dvorane, saj so nas dijaki ob odhodu domov pospremili z iskrenim nasmehom in pozdravom. Medsebojno druženje, spoznavanje ter sodelovanje nam je pustilo lepe in prijetne sledi.

Besedilo in foto: zaposleni iz VDC Koper, Enota Sežana

GOSPODINJE KUHALE ŠTRUKLJE

PLISKOVICA – V okviru letošnjega Poletja pr' Slamčevih, ki ga že četrto leto uspešno organizirajo v Mladinskem hotelu v Pliskovici, so se z delavnico kuhanja štrukljev (21. 8. 2010) zaključile kuharske delavnice, ki jih je vodila Aleksandra Pelicon s turistične kmetije Ostrouška - Pelicon iz Coljave in predsednica Društva za razvoj kmetijstva in turizma Planta. V juliju in avgustu so tako izpeljali kar tri kuharske delavnice za odrasle, ki se jih je vsakič udeležilo približno deset udeleženk. Najprej so kuhale sokove in sirupe, sledila je delavnica vlaganja sadja in zelenjave, zaključili pa so s pripravljanjem štrukljev, ki so na Krasu vedno imeli poseben pomen, saj so jih gospodinje pripravljale ob posebnih priložnostih, kot so bili likofi oz. zaključki košnje, žetve in

drugih kmečkih opravilih in ob večjih praznikih. Štruklje, pripravljene iz kvašenega testa, so gospodinje obogatile z različnimi nadevi. Tako so tudi tokrat v Pliskovici pripravili raznovrstne štruklje: klasične štruklje s skuto in orehi ter seveda tudi razne variante z dodatki mente, samo orehov. Peliconova je prikazala tudi, kaj se lahko da narediti iz ostanka testa (cmoki, pogače, spekle pa so tudi kruh s pršutom in sirom, okusen pa je bil tudi kruh s kraškim šetrajem oz. žepkom). Vsem enajstim udeleženkam, med katerimi je bilo tudi nekaj stalnih, pa je šel najbolj v slast kruh iz pšeničnega drobljenca z orehi in bučnimi semeni. Delavnico sta pohvalili tudi stalni udeleženki iz Sesljana in Nabrežine.

V septembru pa se obeta gobarsko kuharska delavnica in razstava svežih gob, kar pripravljajo v sodelovanju s sežanskim gobarskim društvom. Delavnico bo 18. septembra vodila predsednica sežanskih gobarjev Ljubica Tavčar Bandelj. Pričela se bo ob 9.uri. Udeleženci bodo v uvodu izvedeli o kodeksu nabiranja gob ter obnašanja v naravi. Sledilo bo nabiranje gob v spremstvu domačih gobarjev ter priprava okusnega obroka iz nabranih gob. Potrebna je primerna obutev in košara. Cena delavnice znaša 15 evrov. Prijave sprejemajo do 13. septembra v Mladinskem hotelu v Pliskovici na tel. 05/ 76 40 250. Prvo nedeljo v oktobru pa prirejajo gobarsko razstavo s pokušino gobjih jedi.

Besedilo in foto: Olga Knez

DRUŽINA JE BILA NA NJENIH PLEČIH

V začetku letošnjega julija smo obiskali članico našega društva, ki je kljub trdemu življenju dočakala 97 let. To je Valerija Kukanja, rojena Colja, iz Komna št. 17. Z leti, ki jih je dočakala, je najstarejša Komenka in najstarejša članica Društva izgnancev Slovenije, Krajevne organizacije Komen.

Valeriji čestitamo in želimo, da bi v krogu svojih domačih, ki nesebično skrbijo zanjo, še dolgo živela.

Bolj kot zaradi starosti želimo Valerijo v našem glasilu predstaviti zato, ker je bilo njeno življenje eno samo delo in prava bitka za preživetje. Iz Rubij je prišla za nevesto v Komen, kjer je takrat, rosno mlada, skrbela za taščo, moževo mamo, ki ni bila najboljšega zdravja.

Mož Albin je bil zidar, Valerija pa gospodinja, kmetica in skrbna mama dveh sinov, ki jih je imela v letih 1939 in 1943. Njen delovni dan se je vedno začel v zgodnjih jutranjih urah in k počitku je legla pozno zvečer, ko je družina že spala in se je živina v štali že umirila. Njen globok pogled in še danes umirjen nasmeh na obrazu nam dokazujeta, da je vse, kar ji je življenje tudi grenkega in žalostnega podarilo, sprejela z razumom, odločnostjo in prepričanjem: »Usoda je v mojih rokah«.

Druga svetovna vojna je našo Valerijo tako kot večino Komencev in prebivalcev Divč, Malega Dola, Tomačevice in Branika odpeljala na Bavarsko. Bili so to najtežji trenutki njihovega življenja, za Valerijo še toliko bolj, saj je v izgnanstvo odšla brez obeh sinov in tašče. Kar nekaj mesecev neizmerne žalosti je preživela med tujimi ljudmi, ne da bi vedela, kaj se je zgodilo z njenimi dragimi. V Komnu so jih v času, ko so Nemci praznili domove in domačine izgnali v »dopo lavoro«, Markotovi naložili na voz in jih odpeljali v Sveto. Otroka, Albin in Marino, sta tako ostala z nono Ivano, brez mame, vse do leta 1945, ko se je Valerija vrnila iz izgnanstva. Da je bila tragedija v družini še večja, so poskrbeli osvoboditelji, ki so Valerijinega moža Albina odpeljali v neznano, od koder se nikoli več ni vrnil. Tako so vsa breme-

Na fotografiji so: Valerija Kukanja, sin Marino Kukanja, predsednica DIS KO Komen Sabina Godnič in članica UO DIS KO Komen Meri Tavčar

na družine padla na Valerijo. Kmetovala je, gospodinjila in se celo zaposlila v šoli kot čistilka in pomočnica v kuhinji, da je le kaj zaslužila za preživetje. Pa ne boste verjeli. Vedno je bila nasmejana in zelo umirjena gospa, ki nikogar ni krivila in nikoli in nikjer izzivala sovraštva. Preveč ga je morala sama sprejeti v svoje naročje, morda je tudi zato ostala pokončna Kraševka, ki je solze žalosti in bolečine osušila v svoji samoti, ne da bi kogarkoli obremenjevala.

Sinova je lepo vzgojila in danes se v njen dom, žal ob njeni postelji ali vozičku, ko jo pripeljejo na teraso, zgrinjajo že njeni pravnuki. Štiri generacije domujejo pri Parnih v Komnu in nona Valerija jim je svetel vzgled. Če dobro seješ, dobro žanješ. »Pogumno naprej!« kličemo vsem iz družine Kukanja in hvala vam za srčnost, ki jo podarjate naši Valeriji.

Besedilo: Ana Godnik

1. OBLETNICA ŽENSKEGA NOGOMETNEGA KLUBA GORJANSKO

Ja, na komenskem Krasu imamo tudi ženski nogometni klub. Prva ideja o oblikovanju ženske nogometne ekipe se je rodila konec poletja lanskega leta z namenom popestritve programa moškega nogometnega turnirja, ki ga je organiziralo Društvo Gorjansko. Z mesecem oktobrom, natančneje 5. oktobra 2009, pa smo se dekleta z željo po igranju nogometa in rekreaciji zbrale na prvem treningu v telovadnici v Komnu. Sprva je treninge obiskovalo 12 de-

klet iz Brij pri Komnu, Velikega Dola, Samatorce, večina pa iz Gorjanskega. Do danes pa se je skupina deklet, ki smo si dale vzdevek Raketke, povečala na več kot 20 članic iz različnih vasi slovenskega in zamejskega Krasa, starih med 16 in 34 let. Na začetku nas večina ni veliko vedela o nogometu. S tedenskimi treningi ter vztrajnima trenerjema Ervinom Zego in Andrejem Mezincem pa smo se lahko po manj kot letu dni udeležile prvih turnirjev. Pohvalna sta predvsem dva rezultata, ko smo na mednarodnem turnirju v Vižovljah v Italiji in Dolini pri Trstu na turnirju 24 ur osvojile dve prvi mesti. V tem času smo odigrale tudi nekaj prijateljski tekem, v septembru pa se nameravamo udeležiti turnirja v Mirnu in na Vrheh pri Doberdobu.

Kljub temu da je na splošno ženski nogomet manj razvit kot moški in so obrazi ljudi, ko jim poveš, da igraš nogomet, precej začudeni, se imamo dekleta na treningih kot tudi na tekmah zelo lepo, saj jemljemo ta šport kot dobro popoldansko rekreacijo in obliko druženja.

Raketke – vse najboljše za 1. rojstni dan!

Besedilo: Helena Kosmina

KO ZAPLEŠE ŽENSKA ...

Takrat, ko njeno telo riše z občutkom in mehkobo gibanja v plesu ... Plesale so ga včeraj, danes in plesale ga bodo jutri ... Ples orienta ali orientalski ples, nekaterim bolje poznan kot trebušni ples.

V Občini Komen ga ženske plešejo že tri leta pod mentorstvom učiteljice orientalskega plesa Milene Čelhar - Maise, ki si je svoje bogato znanje pridobivala v Avstriji, kjer je končala šolanje za učiteljico orientalskih plesov pri Leili El Rabadi. Študij je nadaljevala pri dunajski učiteljici Bahari in sicer za koreografinjo, plesalko, tehniko plesa, skupinske in solo plese, tehnike sproščanja, dihanja ... Letos meseca maja je študij tudi uspešno zaključila. Milena pravi, da ima v Komnu že ustaljeno skupino plesalk, na katere je zelo ponosna in druženje z njimi ji je v veliko veselje. Orientalski ples je ples, ki združuje, in ga danes praktično plešejo po vsem svetu. V njem ženske vidijo drugačen način izražanja sebe in s tem krepijo samozavest, gibčnost telesa, držo ter sprejemanje svojega telesa kot takega. Je ples, ki izraža čustva z gibanjem. Namenjen je ženskam vseh starosti, statusov, ver in postav.

Besedilo: Manca Ravbar
Foto: arhiv Maisa

ZAČETNI TEČAJ ORIENTALSKEGA PLESA

VPIS

KOMEN, 6. oktober 2010 ob 18. uri
trim kabinet v OŠ Komen

Za dodatne informacije lahko pokličete:
041 372 552 - Milena
E-naslov: maisa.oriental@gmail.com

Mnenja udeleženk tečajev:

Odkar plešem, so se v moji omari znašle tudi druge barve oblačil – ne samo črne.
Jana (17 let)

Z orientalskim plesom sem si zelo okrepila samopodobo, počutim se kot prava ženska, sprejemam se takšna, kot sem, hodim pokončno ...
Plešem tri leta. Ne obremenjujem se s tem, koliko gibov obvladam, zame je pomembno, da se med plesom sprostim, spotim, razgibam in da se zelo veliko smejemo! Kaj ni to dovolj?
Liljana (46 let)

S plesom se počutim končno ženska. Pridobila sem ogromno samozavesti in izoblikovala svoje telo.
Mateja (22 let)

Orientalski ples mi je spremenil življenje. Sklenila sem ogromno novih prijateljstev, ki kar trajajo. Plešem že nekaj let in dokler bom lahko, se temu ne bom odrekla.
Kristina (52 let)

Vesela sem, da sem dobila priložnost v sebi prebuditi žensko in priti do spoznanja, da je biti ženska nekaj lepega. Milena hvala!
Neli (30 let)

KRVODAJALCI NE POZNAJO DOPUSTOV

Na začetku avgusta smo imeli v Komnu, letos že drugič, redno krvodajalsko akcijo v organizaciji Območnega združenja RK Sežana. Ekipa izurjenih zdravstvenih delavcev Zavoda RS za transfuzijo in medicino – službe za krvodajalstvo je zvesto opravljala to humanitarno akcijo tudi na Komenskem, čeprav je bilo v 20 km oddaljeni Sežani mogoče darovati kri tej isti ekipi že v naslednjih dneh, to je 5. in 6. avgusta. Letos smo prvič začetek akcije pomaknili na uro kasneje. Začeli smo ob 8. uri in to na željo službe za krvodajalstvo, saj morajo vsi njihovi delavci, kljub temu da prihajajo iz Ljubljane, opraviti kar nekaj kilometrov vožnje do delovnega mesta. In od tu dalje se začne njihovo terensko delo. Nam, prostovoljcem RK, ki jim pomagamo pri organizaciji krvodajalske akcije (priprava prostorov in podobno), pa se večkrat zastavljajo vprašanja: Bo dovolj krvodajalcev? Zakaj ravno v času dopustov? Bomo zmogli zdržati naš Komen kot enega izmed odvzemnih centrov? Odgovorov na ta vprašanja je toliko, kot je na ljudi. Nekateri so letos spregledali pomik ure začetka odvzema, kar je pisalo v vabilu, ki ga je RK poslal vsem prostovoljnim krvodajalcem. Pa so nergali. Mi se jim opravičujemo in menimo, da moramo v prostovoljnost in humanost, ki ju skupaj sejemo, posaditi tudi solidarnost do tistih, ki jih delovne obveznosti iztrgajo iz objema postelje skoraj sredi noči. Opomba – nekateri delavci službe za krvodajalstvo so morali po prejšnjem urniku vstati že ob 4. uri zjutraj. Pa pustimo to, saj to vendar ni največji problem. Večji je v tem, da je mladih in novih krvodajalcev iz leta v leto na odvzemu v Komnu manj. Nekateri se odpravijo med letom v bolnico Šempeter, kjer je mogoče darovati kri, drugi se odpravijo v Izolo ali Ljubljano. Tudi Sežana ne predstavlja nobene razdalje, ko pride ekipa v to našo prestolnico Krasa. Da se razumemo, vseh krvodajalcev smo veseli ne glede na to, kje darujejo kri, pa vendarle bi radi razvili kanček lokalnega patriotizma ali preprosto, dogovorimo se, da v Komnu ne bo več odvzema krvi! Škoda. Kajti tradicija sega v čudovita povojna leta, ko smo zadihali svobodo. In kaj glede dopustov? Vsi vemo, da potreba po krvi ne pozna dopustov in še bolj se zavedamo, da srčnosti ni mogoče kupiti, potrebno jo je vzgojiti.

Zato smo veseli ljudi, kot je Branko Pipan iz Komna 57, ki je v družini vzgojil še dve krvodajalki, ki sta obe tudi članici PGD Komen. Adrijana in Danijela sta takrat, ko sta napolnili 18. leto, sledili očetu Branku. Ni ju vodila želja dobiti, temveč dati. Dati za človeka najdragocenejše, kar premoremo – kri. Seveda je res, da si lahko krvodajalec le, če si zdrav in ne boste verjeli, dekleti se zavedata, da smo tudi za zdravje osebno odgovorni. Ne poznata nezdravih razvad, ne hodita v fitnes,

temveč po delu ali po študiju, na travnike in njive, ki jih petčlanska družina še vedno obdeluje. Danijela se je že dokopala do poklica vzgojiteljice, Adrijano pa še čaka ta cilj. Za obe pa velja, da tega, kar je v njiju in polni njuno družinsko gnezdece – humanost, ne bosta nikoli zatajili. Zgledi vlečejo. Dekletoma so letos sledile tudi prijateljice.

Ne smemo zamolčati, da imamo na Komenskem družino s kar štirimi krvodajalci. To so Umekovi iz Divč. Taka je tudi družina Uršič iz Gorjanskega, kjer so darovali kri mama, oče in obe hčerki. Nismo se trudili s statistiko, izpostavili smo le tiste, ki so sredi poletja našli pot do krvodajalske akcije.

Hvala vsem krvodajalcem in ostalim. Naše sporočilo je: Če ste zdravi, če zmorete, pridružite se nam, darovalcem krvi. Prisluhnite klicu humanosti.

Besedilo: Ana Godnik

»OVITA Z RUJEM V MISLIH DOMOV ODPOTUJEM«

(Multifunkcionalna tekstilna forma v barvah jesenskega ruja)

Multifunkcionalno tekstilno formo sem oblikovala in razvila kot diplomski izdelek na univerzitetnem študijskem programu 1. stopnje Oblikovanje in tekstilni materiali, smeri Inženirsko oblikovanje tekstilnih materialov Univerze v Mariboru.

Namen diplomskega dela je bil narediti ročno pleten cevast šal, ki bo multifunkcionalna tekstilija v smislu možnosti preoblikovanja v različne tridimenzionalne forme, obenem pa bi upodabljala Kras, kot ga sama vidim in občutim. Tako Kras kot ročno pletenje me spremljata od otroških let, zato je nastala tekstilija tudi odraz mene same.

Navezanost na moj domači kraj predstavlja poglavitni navdih za oblikovanje izdelka; osredotočila sem se na Kras, in sicer skozi ruj, ki se pojavi s svojimi barvami v času jeseni. Zadala sem si, da bom spletla tekstilijo, katere videz bo tako barvno kot strukturno spominjal na »jesenski« ruj. Najprej sem naredila poskusni, nato pa še zaključni oz. končni prototip tekstilije. Kot rezultat je nastal cevast šal, namenjen ženskam, ki ga lahko prilagajajo svojim spreminjajočim se potrebam. Cevast šal, ki je sestavljen iz dveh kosov, povezuje trak. Različni načini prevezovanja obeh kosov s trakom omogočajo multifunkcionalnost tekstilije. Lahko ga uporabimo tudi ločeno oz. samostojno, kajti tudi iz posameznega dela lahko s pomočjo traku dobimo uporaben izdelek.

Multifunkcionalna tekstilija je unikatni izdelek, namenjen sodobni ženski, ki ga je sposobna sama nadgraditi oz. preoblikovati, saj sama tekstilija ne nagovarja k točno določeni uporabi ali obliki. Edina omejitev je domišljija.

Multifunkcionalna tekstilija ni izdelana za točno določen tip uporabnika, bi pa lahko rekla, da je njen namen, da jo lahko na različne načine uporabljajo različne uporabnice. V skladu z današnjim načinom življenja lahko v precej kratkem času spremenimo svoj videz kar »na poti«. Vsekakor pa je oblikovana tako, da zbudi željo po individualnosti v oblačenju.

V diplomskem delu (Oblikovanje in razvoj multifunkcionalne tekstilne forme) in na razstavi v Galeriji pri Valetovih je prikazanih precej različnih variacij uporabe multifunkcionalne tekstilije, ampak vsekakor to ni vse, kar lahko naredimo iz teh, na prvi pogled čisto preprostih, dveh pravokotnih kosov pletiva. Neizrabljenih novih možnih aplikacij nošenja je še veliko in verjamem, da bi lahko vsakdo naredil nekaj čisto svojega, enkratnega, kot tudi, da se ta tekstilija ne bi niti dvakrat enako nosila. Gre (predvsem) za igro med tekstilijo, trakcem in posameznikom. Vsakič bi šlo ob njeni nošnji za edinstven pojav.

Ne samo da multifunkcionalna pletena tekstilija nosi v sebi veliko načinov uporabe, ampak ima tudi to dobro lastnost, da potrebujemo le kratek čas (nekaj minut) in malo pomoči, da jo lahko preoblikujemo v drugo obliko (asistenco zato, ker nam lahko nekdo učinkovito pomaga pri preoblikovanju oblačilnega kosa že na nas samih). Torej lahko takšno tekstilijo prilagodimo svoji uporabi tekom dneva.

Multifunkcionalna tekstilija je oblikovana tako, da jo lahko uporabimo kot samostojno oblačilo, oblačilni kos in celo kot tekstilijo za interier. Takšna tekstilija ima dolgo življenjsko dobo in ker sem uporabila naravne materiale, bi lahko le-te ob dotrajanosti izdelka reciklirali, s tem pa bi zmanjšali potrebo po izvornih materialih in tako pripomogli k varčevanju z energijo in k manjšemu onesnaževanju.

Rezultati – uporabnost multifunkcionalne pletene tekstilije – so pokazali, da sem uresničila zastavljen cilj, saj tekstilija zadovoljuje širok spekter uporabnosti, kar sem si na začetku zastavila za cilj, istočasno pa je estetsko dovršena.

Tekstilija je razstavljena v galeriji pri Valetovih do 10. 10. 2010 (Informacije: Galerija Lojzeta Spacala, tel.: +386 (0)5 769 01 97, gradstanjel@guest.arnes.si)

Besedilo in foto: Maja Švagelj

POMLADNO-POLETNI ŠTUDIJSKI KROŽEK

Oktobra 2009 smo bili skupaj na temo Zelišča, zdrave rastlinice. In to srečanje pri Lilijani Abram v Komnu je prispevalo, da so se mnogi iz Komna in okolice odločili za šolanje za poznavalce zdravilnih rastlin. Pravzaprav smo takrat v delavnici v okviru Študijskega krožka LU Sežana spoznali, da se ljubezen do zdravilnih rastlin prenaša iz roda v rod, kar je zelo pohvalno za naš siromašen, a izviren Kras. Nadaljevanje ali začetek, kakorkoli boste sprejeli, je bilo srečanje krožkarjev, ki smo ga poimenovali Kaj lahko iztržim iz kraške gmajne? Naslov krožka je resda primeren času, ko si povsod prizadevamo za zaslužek, naši postanki pa niso imeli tega cilja. Najprej smo utrdili spoznanje, da govorimo o zdravilnih rastlinah, h katerim sodijo: lišaji, drevesa (drevesna skorja, cvetje, listi, brstje), grmovnice, zeli (tem mi pravimo zelišča). Torej gre za širši pojem, ko se dotaknemo zdravilnih rastlin.

Na naših delavnicah smo del nalog opravili individualno – v lanski jeseni, letos spomladi in še sedaj v začetku poletja smo nabirali zeli in druge zdravilne rastline. Iz nabranega smo izdelali različne proizvode in se dokopali do spoznanja: zeli v kulinariki, zeli v skrbi za zdravje, zeli v kozmetiki, zdravilne rastline in travniško cvetje v aranžerstvu. Kolikšno bogastvo skriva v sebi naša narava! V programu imamo tudi skok oziroma obisk v sosednjo Italijo, v Zgonik, k dvema dekletoma, ki zvabljata poznavalce zdravilnih rastlin v njun izjemen kotiček, poimenovan Žajbelj in rožmarin. Mi v krožku smo izmenjali izkušnje o času nabiranja zdravilnih rastlin, o koristnih lastnostih robide, koprive, šetraja, čemaža, rmana in še bi lahko naštevali. Navdušile so nas kreme iz bršljanovih vršičkov, milo iz divjega žajblja in šentjanževo olje, o katerem so govoril že naše none. Izvirni so bili aranžmaji iz travniškega cvetja, v katerih smo našli tudi zdravilne rastline, in posebej je za ta čas izstopal Lilijanin pozdrav poletju – Ivanov venček.

Meri in Stojan iz Kobjeglave sta nas prevzela z zeliščnimi žganji in marmeladami, Tanja z napitkom iz jagod črnega trna, izjemnimi kruhki in namazi iz čemaža in rožmarina. Tudi vodja krožka, naša gostiteljica ni zatajila z razkošjem barv, proizvodov, ki jih uporablja pri svojem delu – masaži, in z osvežilnimi napitki iz različnih zeli. Študijski krožek nas je obogatil s prenašanjem znanj in izkušenj, veliko pa nam je pomenilo druženje, ki je bilo pravi balzam v dneh drveče vsakdanjosti. Različni smo si bili po starosti, delovnem statusu in izobrazbi, skupni pa v cilju: iztrgajmo iz narave vse tisto, kar nam lahko služi, ne da bi jo izropali, temveč da bi ji dali novega zagona. Razšli smo se s spoznanjem, da nismo sebični, izkušnje in znanje prenašamo drug na drugega, zato rastemo. In pritrjujemo spoznanju zamejske pisateljice Alenke Rebula, ki ga je izpovedala v knjigi Sto obrazov notranje moči. Posebej smo izpostavili njeno misel, ki se nas je dotaknila z vso žlahtnostjo.

VEČNA RAST
Vse zna rasti, tudi jaz.
Kajti zvezde se znajo roditi iz meglic, cvetovi se znajo obarvati, list zna zapustiti vejo, čas zna teči in zemlja zna molče roditi zmeraj na novo. Tudi jaz znam živeti kot trava, preprosto in ljubeče.
Znam vzkliti brez nuje,
znam preminiti brez solze. Tudi jaz.

Besedilo: Ana Godnik

PRAVA RESNICA O POLNIH ZAVETIŠČIH ALI ZAKAJ SE ŽE OD LETA 2003 NE PREMAKNEMO NIKAMOR?

Kot prostovoljka Društva prijateljev živali Severne Primorske, kjer se trudimo z osveščanjem javnosti vplivati na odgovornejše ravnanje z živalmi, se na vas obračam s prošnjo, da si preberete sestavek o pravi resnici o polnih zavetiščih, ki so ga na spletnem portalu Mojpes.net pripravili prav zato, da bi davkoplačevalcem oz. lokalnim skupnostim, ki morajo poskrbeti za finančno plat oskrbe brezdomnih živali, pokazali realno sliko oziroma vzroke, zakaj se na področju zapuščenih živali v Sloveniji nič ne spreminja na bolje. Za primer so vzeli delovanje zavetišča Horjul, enako pa velja seveda za vso Slovenijo. Namen sestavka je tudi ta, da bi lokalne skupnosti (poleg ustreznih društev, ki to prostovoljno počnemo) občane v svojih občinskih glasilih pozivale k spoštovanju zakonov na področju živalovarstva in s tem posledično k zmanjšanju izdatkov za brezdomne živali, ki bi se jim, če bi bile seveda po zakonu označene, poiskalo lastnika, ki bi bil odgovoren za pokritje vseh stroškov, ki z zapustitvijo živali nastanejo in ostanejo breme vseh nas, tj. davkoplačevalcev.

Več na spletni strani:
http://www.mojpes.net/modules/pomoc/article.php?storyid=235

Besedilo: Mojca Senegačnik

ZAKAJ NA KOMENSKEM ZGINJAJO NAŠI PSI?

Nekoč je veljalo, da so nam lahko domačega ljubljenca, mačko ali psa, ustrelili, če je bil daleč od naselja. Če se je, preprosto povedano, klatil. Danes ni več tako. V zakonodajo se je priklatil human, prijaznejši odnos do živali. In prav je tako. Toda glejte, psi, ki pobegnejo lastniku, se prav na Komenskem ne vrnejo več. Naši psi imajo sedaj svojo osebno izkaznico. Lastnik mora skrbeti zanje in jih v naravo voditi le na povodcu oziroma z nagobčnikom. Prepoznavni so in ob vsej skrbi lastnikov se zgodi, da kdaj zbežijo od doma. Sicer pa ni živega bitja, tudi človek sodi mednje, ki si kdaj pa kdaj ne zaželi svobode in preprosto pobegne v svet. Pes Jul, ki je to storil, ni imel te navade, ampak tokrat se je zgodilo in njegov pobeg z doma je bil usoden. Ni se več vrnil. Lastniki so tiho upali, da je v času, ko je bila na pohodu pasja ljubezen, prebil kakšno noč ali dan pri »izbranki«. In so se dnevi vrstili in so si noči podajale roke, Jula pa ni bilo. In ni edini, ki je za večno pogrešan. Človek se lahko brani, če kaj zakrivi, žival pa se ne more. Zato menim, da bi bilo zelo razumno, če bi ljudje, ki zasledite pobegleža, vključili v svoje obnašanje kanček potrebne srčnosti in zdravega razuma. Ne po radiu, ker so stroški, od ust do ust bi uspeli v naši tako majhni občini najprej povedati: »Našli smo psa. Lastnika prijazno vabimo, da ga prevzame.« Pa še zakon sodobnega časa nalaga, da pobegleže damo v zavetišče, za Kras je to v Vitovljah, in do tu je pot za lastnika ob pomoči čipa zelo preprosta. Da se razumemo, čas bivanja v zavetišču ni brezplačna storitev in z veseljem bi jo Julovi lastniki plačali, če bi njihov pes srečal srčnega najditelja. In spet se mi postavlja vprašanje: Smo tako malomarni do živali, da nam je lažje žival usmrtiti in zabrisati vse sledi o njej in o svojem lastnem početju kot poiskati lastnika ali jo oddati v zavetišče? Kam drvi naša humanost?

»Naš pes ni nikogar ogrožal in prepričana sem, da ni delal v času bega nobene škode, saj je znal tako milo gledati v svet, ki je žal, tako krut,« pravi lastnica psa.

In kaj pravite vi na čudno izginotje živali prav pri nas na Komenskem? In za dodatek, Jul je Majin tretji pes, ki je izginil.

Besedilo: Ana Godnik

Knjižnica

POLETNI POZDRAV IZ KNJIŽNICE

Kot večina vseh nas si je tudi naša knjižnica privoščila nekaj dopusta, da bo v jeseni spet začela s polno paro. Vseeno pa ne moremo reči, da se poleti v knjižnici ni dogajalo čisto nič. Vse dni je bila odprta kot običajno in je v svoje prostore sprejemala bralce, ki so si pridno sposojali knjige, ki so romale na vse konce sveta. Koliko različnih vrst peska in mivke, drobnih lističev in prospektov se bo letos z njimi vrnilo na naše knjižne police!?

Razstava ob 135. obletnici rojstva Antona Štreklja v knjižnici v Komnu

V sodelovanju s šolsko knjižnico pa smo letos že drugič izvedli tudi zanimivo »akcijo« *Preberi danes, da ti ne bo treba jutri.* Otroci so si med počitnicami sposojali knjige, ki jih v šoli berejo za bralno značko, izpolnili posebene delovne liste, ki jih bodo v začetku šolskega leta oddali šolski knjižničarki in tako že pred začetkom pouka opravili bralno značko. Ker je avgust lahko kar pust, vsaj kar se vremena tiče, smo v sodelovanju z Medobčinsko zvezo prijateljev mladine organizirali tudi poletne ustvarjalne delavnice, ki so potekale ob sredah. Julija in avgusta pa ste si obiskovalci lahko ogledali razstavo ob 135. obletnici rojstva vinogradnika in šolnika Antona Štreklja. Ob tej okrogli obletnici smo junija v Gorjanskem organizirali strokovni posvet. Bliža se torej jesen in čas, ko se bodo naše redne dejavnosti vrnile v knjižnične prostore: pravljične urice, srečanja z literati, potopisni krožek, likovni krožek, delavnice za otroke ter še marsikaj. Veseli bomo, če se nam boste pridružili.

Besedilo in foto: Marija Umek

100-LETNICA ROJSTVA CIRILA KOSMAČA

V knjižnici v Komnu ste si lahko v maju ogledali razstavo z naslovom Ciril Kosmač – 100-letnica rojstva. S postavitvijo te razstave seSlavistično društvo Nova Gorica pridružuje številnim aktivnostim ob pisateljevi 100-letnici rojstva, ki se odvijajo od začetka leta pa do oktobra. Dejavnosti potekajo predvsem na Goriškem, s postavitvijo razstave v komenski knjižnici pa smo se tudi Kraševci poklonili velikemu umetniku in domoljubu.

Besedilo in foto: Sonja Žežlina

GRADILA DUŠA NOV BO DOM*

POSVET OB 135. OBLETNICI ROJSTVA ANTONA ŠTREKLJA V GORJANSKEM

S prebliskom iz bližnje preteklosti ugotovimo, da so 15. 2. 1980 domačini v Komnu odkrili spominsko ploščo na pročelju kulturnega doma. Tedaj je izšla brošura Sadjarskega društva Slovenije z naslovom V spomin Alojzu, Antonu in Josipu Štreklju, ki jih umešča med zaslužne slovenske sadjarje, vinogradnike in vrtnarje – Kraševce. Istega leta je bil v Mariboru kongres sadjarjev Jugoslavije o dotedanjih dosežkih in nadaljnjem razvoju pridelovanja, predelave in porabe sadja. V nadaljevanju bom odgovorila na vprašanje, kako danes razumemo Antonov prispevek.

Na pobudo doc. dr. Stanislava Renčlja, soavtorja omenjene knjižice in predsednika sveta Kosovelove knjižnice, sta Kosovelova knjižnica Sežana in Knjižnica Komen v sodelovanju z Občino Komen, Kmetijsko gozdarskim zavodom Nova Gorica z enoto v Sežani ter vaško skupnostjo in Razvojno kulturnim turističnim športnim društvom Gorjansko izvedli v sklopu občinskega praznika posvet v rojstnem kraju kmetijskega strokovnjaka in kulturnega delavca Antona Štreklja, pomembnega za vse Kraševce oziroma Primorce.

V uvodu posveta je navzoče nagovoril župan Občine Komen Uroš Slamič, bibliotekarski in kmetijski strokovnjaki pa so odgovorili na vprašanje, kdo je bil Anton Štrekelj, in se dotaknili aktualnih tem, povezanih z njihovim delom: dr. Nikita Fajt je predstavila Sadjarski center Bilje, o sadjarstvu na Primorskem in vlogi Kmetijske svetovalne službe je govoril Ivan Kodrič, Kras, vinogradništvo in turizem v povezavi s Krasom sta osvetlila Majda Brdnik in doc. dr. Stanislav Renčelj.

Posvet o Antonu Štreklju v Zadružnem domu v Gorjanskem

Anton Štrekelj (fotografija iz arhiva Vere Adamič Papež)

Anton Štrekelj se je rodil 12. 2. 1875 v Gorjanskem kot deseti izmed štirinajstih otrok (mlajši brat jezikoslovca in narodopisca Karla Štreklja, bratranec Alojzija in Josipa Štreklja iz Komna) in umrl 5. 8. 1943 v Banjaluki. Študijska pot ga je vodila v Gorico, na Dunaj, poklicna pa iz Gorice v Ljubljano, Prekmurje, Maribor in Banjaluko. Bil je kmetijski strokovnjak, potujoči učitelj, zadnji ravnatelj slovenskega oddelka kmetijske šole v Gorici, višji kmetijski inšpektor, publicist, urednik, avtor domovinskih, domoljubnih in narodnobuditeljskih pesmi. V Bosni je ustanovil in do konca življenja vodil kmečko zadrugo in kulturno društvo s pevskim zborom ter skrbel za namestitev slovenskih beguncev.

Sadjarski center Bilje, ki ga je predstavila dr. Nikita Fajt, univ. dipl. inž. kmetijstva in vodja le-tega, je bil ustanovljen leta 1993 za proučevanje koščičastih sadnih vrst. Denar za izgradnjo in delovanje je prva leta v celoti prispevalo ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, zadnjih nekaj let za poslovanje centra namenjajo tudi lastna sredstva, ki jih pridobivajo z izvajanjem projektov, poskusov za znanega naročnika, s prodajo sadja, cepičev in drugih storitev.

Sadjarstvo na Primorskem in vlogo današnje Kmetijsko svetovalne službe je predstavil Ivan Kodrič, univ. dipl. inž. kmetijstva, svetovalec specialist za sadjarstvo, iz Kmetijsko

Nastop Kraškega šopka

gozdarskega zavoda Nova Gorica.

Izvedeli smo, da na Primorskem uspeva zaradi ugodnih in pestrih pedoklimatskih pogojev veliko število sadnih vrst, petnajst od teh je prisotnih v intenzivnih nasadih z različnimi površinami. Med njimi so najbolj razširjene oljke, ki jim sledijo breskve, hruške, jablane, češnje, marelice, kostanj, slive, kaki, aktinidije; ostale pa so zastopane z manj kot 10 ha in to so jagode, oreh, višnje, leska in fige. Nekatere od teh sadnih vrst najdemo tudi v ekstenzivnih nasadih. V vrtovih je posajeno še vsaj trinajst različnih sadnih vrst (malina, robida, kosmulja, črni in rdeči ribez, borovnica, križanci med različnimi vrstami jagodičevja kot npr. josta, poleg teh pa še bezeg, skorš, mandelj, feijoa, asimina in mandarine.

Pri Kmetijsko gozdarskem zavodu Nova Gorica deluje na območju Primorske Kmetijsko svetovalna služba, sestavljena iz terenske svetovalne službe (za vse kmetijske panoge) in specialistične svetovalne službe (za vsako panogo posebej). Na področju sadjarstva in vinogradništva delujeta po dva specialista za vsako panogo. Poleg njih so tu še specialistka za vinarstvo, specialisti za varstvo rastlin in ostali.

O vinogradništvu na Krasu nekoč in danes je spregovorila Majda Brdnik, univ. dipl. inž. agr., svetovalka specialistka za vinogradništvo, iz sežanske enote.

Vinorodni okoliš Kras obsega 650 ha vinogradov, ki jih obdeluje preko 900 vinogradnikov. Deli se na podokoliš Kraška planota in Vrhe. Kras z veliko začetnico je domovina temno rdečega vina teran, ki je zaščiten s priznanim tradicionalnim poimenovanjem. Goji pa se še malvazijo, staro sorto vitovsko grganjo ter v manjši meri svetovno

Nastop MePZ Rdeča zvezda iz Saleža pod vodstvom Rada Miliča

znane sorte (chardonnay, sauvignon, cabernet sauvignon, merlot, pinot), na Vrheh pa tudi rebulo, zelen ... Vinogradi na Krasu so obdelovani na naravi prijazen način – integrirana pridelava grozdja in dve vinogradniški kmetiji sta vključeni v ekološko pridelavo grozdja.

Dve tisočletji bogato tradicijo gojenja vinske trte na tej apnenčasti planoti je strokovno obogatil v prvih desetletjih 20. stoletja tudi Anton Štrekelj – s prvimi latniki na Krasu, umnim kletarjenjem ... Bil je urednik lista za pospeševanje kmetijstva v slovenskem Primorju *Primorski gospodar*.

Krasu, turizmu in kulturni okolici v viziji kraškega turizma je daljši prispevek namenil doc. dr. Stanislav Renčelj, avtor strokovnih del, mentor diplomantom in predsednik sveta Kosovelove knjižnice Sežana. Ob 30-letnici postavitve spominske plošče Antonu, Alojzu in Josipu je bil poudarjen njihov pomen pri širitvi sadjarstva in vinarske kulture na širšem območju Krasa. Pridelano sadje, zlasti češnje, so bile zaradi bližine Trsta pomembno tržno blago. Sadna drevesa so dajala in dajejo kraški krajini kulturni izgled in so del naše kulturne dediščine. K mikavnosti današnje kulinarike Krasa so nedvomno prispevale številne jedi, pripravljene iz sadja. Življenje in ekonomika vinogradnikov in sadjarjev je ključnega pomena za ohranjanje krajine in vključevanje primerkov v gostinsko-turistično ponudbo in skupno promocijo.

Pomemben delež je pripadal Veri Papež Adamič, saj je priskrbela gradivo o Antonu Štreklju iz Banjaluke. Predstavila se je kot vnukinja Alojza Adamiča, sorodnica Dugulinovih, rojena Banjalučanka, ki od 1993. živi v Ljubljani in je zato Slovenka z dvema domovinama. Je avtorica in urednica knjige *Od prednikov do potomcev: Slovenci v Slatini in Banjaluki*, ki smo jo pred letom dni predstavili v Kosovelovi knjižnici v Sežani in je prva knjiga, ki so jo napisali potomci o slovenskih izseljencih v Bosni. Nekaj gradiva in dokumentov ter fotografij je našla na podstrešju hiše vnukinje Vere v Banjaluki in večino teh dokumentov je bibliotekarka Marija Umek vključila v razstavo ob 135. obletnici rojstva Antona Štreklja, ki si jo lahko ogledamo do konca poletja v Knjižnici Komen.

Verin nono Alojz je hodil v goriško kmetijsko šolo, kjer je poučeval in ravnateljeval Anton Štrekelj, ki je kasneje delal v Mariboru do leta 1924 in se nato upokojil. Anton z družino se zaradi takratnih razmer ni hotel vrniti na Kras in se je odločil za Bosno. Družina Štrekelj je bila tako prva od vseh družin, ki so se v naslednjih letih naselile na ozemlju Banjaluke.

Po letu 1924 se je začelo novo obdobje za profesorja Antona Štreklja in njegove. V Banjaluki, pri rečnem otoku Ada, ob reki Vrbas v Jelić polju – v Rebrovcu, Slatini in Laktaših je kupil veliko plodne zemlje za plantaže sadovnjakov, vinogradov in vrtnin. V Banjaluki in okolici je bil priznan strokovnjak za sadjarstvo, vinogradništvo ter kmetijstvo nasploh, zaradi česar so ga Slovenci izvolili za predsednika slovenskega društva Triglav v Banjaluki, do druge svetovne vojne pa je poučeval na kmetijski šoli v Banjaluki.

Priseljenci so domotožje blažili z druženjem in delovanjem v raznih strokovnih in kulturnih društvih, kjer je bil duhovni vodja Alojz Adamič. Da je tudi profesorja Štreklja težilo domotožje, se da razbrati iz njegovih domoljubnih pesmi, v katerih opeva Primorsko in Kras. Slovenska kmetijska zadruga, ki sta jo 1927. leta ustanovila in vodila Anton Štrekelj in Alojz Adamič, je delovala do začetka druge svetovne vojne v Banjaluki. Imeli so poslovne stike s kmetijskimi inštituti na Nizozemskem in Nemčiji zaradi nakupa

novih vrst krompirja in navodil za obdelavo. Obiskovala sta kmetijske sejme in koristne novosti prenašala na člane svoje zadruge in na vse ostale kmetovalce. Banjalučani se vse do danes spominjajo profesorja Štreklja kot nesebičnega in družabnega človeka, katerega delo je pomembno. Leta 1930 je prejel največje priznanje Kraljevine SHS na področju kmetijstva – diplomo za sadjarstvo. Vera je zadovoljna, da se je vrnila v domovino svojih staršev, čeprav ji ekonomsko ni enostavno preživeti.

Posvet je popestrila vinarsko-sadjarska tržnica (s stojnicami so sodelovali: sponzorja Čotar in Štrekelj iz Gorjanskega, Društvo vinogradnikov in vinarjev Krasa – Vinarstvo Rebula iz Brestovice in Bogdan Cotič iz Škrbine ter Društvo brkinskih sadjarjev – Kmetija Morelj Buje ter Zorka in Boris Klemen iz Sušice, Mladinski hotel Pliskovica, Planta in Kosovelova knjižnica Sežana s Primorci beremo), nastop Kraškega šopka na začetku in Mešanega pevskega zbora Rdeča zvezda iz Saleža pod vodstvom zborovodje Rada Miliča, s čimer je prireditev posegla v širši slovenski kulturni prostor.

Izvedbo posveta so omogočili vsi izvajalci ob finančni pomoči Občine Komen ter soudeležbi in sodelovanju Vaške skupnosti Gorjansko in Razvojnega kulturnega turističnega športnega društva Gorjansko.

Ključni osebi za postavitev razstave: Vera Adamič Papež in Marija Umek

Program je povezovala bibliotekarka Tanja Bratina Grmek.

Več o Antonu Štreklju si lahko preberemo v zapisu dr. Franceta Adamiča v 15. snopiču Primorskega slovenskega biografskega leksikona, ki je izšel 1989. leta pri Goriški Mohorjevi družbi in ne nazadnje v julijski številki (101/102) revije Kras. Za konec pa še odlomka iz dveh Štrekljevih pesmi, iz narodnodomovinske pesmi Molitev za primorski rod in iz pesmi Tržaški narodni dom v plamenih. Besedilo prve pesmi naslavlja na Gospoda:

Ti veš, da tod povsod

je bival vedno le naš rod.

In nadaljuje:

Od nekdaj tod naš ded je plužil,

v obrazu potnem kruh si služil,

ko je sejal in ko je žel,

slovensko pesem ti je pel ...

Še odlomek iz pesmi Tržaški narodni dom v plamenih:

Kot feniks ptič, ki v ognju se rodi

in kar zgorelo, znova spet zgradi.

Tako gradila duša nov bo dom,

in mnogo lepši in bolj širen, bolj miren,

ki se raztezal od Rezjanskega pogorja

pa dolj do Crnega bo morja.

* Naslov je vzet iz pesmi Tržaški narodni dom v plamenih.

Povzela: Nadja Mislej - Božič
Foto: Ivan Muha, Vera Papež Adamič, Jožef Terčon

KRAŠEVCI BEREMO TRETJIČ: NE BODITE KOT DRUGI (FERI LAINŠČEK), BERITE DELA SLOVENSKIH AVTORJEV!

Tudi letos se je Kosovelova knjižnica Sežana z enotami v Komnu, Divači in na Kozini vključila v bralno pustolovščino za odrasle – Primorci beremo slovenske avtorje. Devetim primorskim knjižnicam sta se pridružili tudi Narodna in študijska knjižnica iz Trsta in Knjižnica Damirja Feigla iz Gorice. Zgibanka z novim seznamom, ki vključuje 54 proznih del in deset pesniških zbirk vsebuje dela, ki so izšla v zadnjih letih, od 2008 do 2010, le nekaj od teh je novih natisov del, ki so doslej že večkrat izšla (Doberdob, Kaplan Martin Čedermac, Matkova Tina). Nekatera dela nosijo starejše letnice: Golobar (1997), Pokrajina št. 2 (1998), Čas metuljev (1999), Arhipel (2002), Zasukane štorije (2005), V objemu sončne Afrike in Zora (2006). Ob navedenem seznamu se nam poraja vprašanje: Bomo danes, ko smo starejši, odrasli, z več izkušnjami in znanjem, drugače brali (v letošnji program prvič vključena) nekatera starejša dela, ki smo jih prebirali v obdobju najstništva?

Pridružite se nam lahko vsi člani knjižnice, ki imate vsaj 15 let (izjeme so vedno dopuščene), saj je izbor leposlovnih del namenjen odraslim bralcem. Prebrali boste šest književnih del in eno od teh bo zbirka pesmi. Za vsako knjigo prejmete kazalo – kartonček, na katerega zapišete le osnovne podatke: številko članske izkaznice, vaše in avtorjevo ime in

priimek, naslov dela, z obkrožanjem označite odgovor, ki najbolje oceni knjigo, ter zapišete kratko misel o prebranem ali prepišete delček prebranega besedila, ki vam je všeč. Tudi letos dopuščamo veliko svobode, saj lahko dodate list in napišete oceno, kritiko ali recenzijo. Če bomo ugotovili, da je katera od recenzij dobro napisana, jo bomo v dogovoru z vami in urednico objavili na domači strani, v občinskem glasilu, v Primorskih srečanjih ali drugod.

Vabljeni torej v prostore knjižnic, kjer boste tudi po nasvetih knjižničark izbirali knjige in si obogatili iztekajoči se čas dopusta in s tem tako redkega »lenarjenja« ali trenutke ob koncu delovnika, pred vstajanjem ali spanjem.

Si z branjem podelimo bralne in življenjske izkušnje z avtorji in prijatelji, širimo in združujemo svetove? Ta trenutek sem se spomnila na Kosmačevo misel v Pomladnem dnevu – skozi izkušnjo človeka, ki doživlja domotožje. Je tudi želja po branju slovenskih avtorjev in besedil v materinščini *nekaj sanjskega, pretresujoče lepega in vabljivega?*

Bo letos že enajst knjižnic privabilo več kot 827 bralcev in več kot 563 tistih, ki bodo vztrajali do konca in prebrali vsaj 10.449 knjig? Bo iz štirih brkinsko-kraških občin sodelovalo vsaj 84 bralcev, zaključilo 65, prebralo 557 knjig? Feri Lainšček je naslovil pesniško zbirko *Ne bodite kot drugi,* mi pa dodajamo: Berite več in predlagajte gosta, s katerim bi se radi srečali na zaključni prireditvi!

Ime gosta sporočite do vključno 8. septembra 2010 na naslov: kosovelova.knjiznica@guest.arnes.si, po telefonu: 05 731 0031 ali kar v svoji komenski knjižnici. Izbirajte med književniki, ki so zapisani na zgibanki Primorci beremo 2010. Veliko dobrih doživetij iz bralnih pokrajin!

Besedilo: Nadja Mislej - Božič

Novice iz šole

POT UMETNOSTI

V petek, 28. maja 2010, je šesterica ravnateljic in ravnateljev koroških šol, šole iz Zgonika in Komna simbolično prerezala trak in tako odprla t. i. **Pot umetnosti** ob šoli v Lipi ob Vrbi. Pobudnik dogodka, ravnatelj Christian Zeichen, je k izdelavi skulptur ob novo nastajajočem športnem parku povabil vse partnerske šole.

Komenska osnovna šola je k projektu pristopila resno in zagnano. Člani kamnoseškega krožka so skupaj z umetnikom, akademskim kiparjem Damjanom Švaro, ustvarili kamnito skulpturo, na kateri si roko podajata koroška lipa in kraška vinska trta. Na vrhu so mladi umetniki izklesali podobe ljudi, ki simbolizirajo skupno prijateljstvo. Material za skulpturo je prispeval Marmor Sežana, za prevoz težkega in dragocenega tovora pa je poskrbela Občina Komen, ki je delo zaupala umetnikovemu bratrancu Iztoku.

Prireditev, ki je potekala v prelepem vremenu, so soobliko vali učenci vseh šestih šol. Na njej ni manjkalo pesmi in dobre volje. Komensko šolo so pri tem zastopali osmošolci, ki so v Avstrijo odšli na nagradni izlet kot najboljši v medrazrednem tekmovanju šolske skupnosti. Pri tem so jim družbo delali najuspešnejši učenci letošnjega šolskega leta.

Župan Vrbe je za darilo učencem in spremljevalcem poklonil izlet z ladjo po Vrbskem jezeru, s katerega so lahko občudovali lepote Koroške.

Besedilo: Nives Cek

LOVILCI SANJ IN VENČKI SV. IVANA

Na podružnični šoli v Štanjelu je bil tretji teden v juniju nekaj posebnega. Čas med 14.00 in 16.00 uro je bil namenjen ustvarjalnim delavnicam.

V ponedeljek in torek je dvajset otrok pod vodstvom gospe Britte Höschelle Modic ustvarjalo lovilce sanj. Čez leseno ogrodje trikotne, okrogle ali štirikotne oblike so učenci napeli barvno mrežo in jo z vrvico prišili. Mrežo so nato okrasili s poljubnimi papirnatimi motivi ter nanizanimi testeninami, plutovinastimi zamaški ter barvnim perjem. Pri ustvarjanju lovilcev sanj se nam je pridružila tudi Tajina mamica Nataša.

Otroci so menili, da je bilo najtežje napenjanje mreže čez leseno osnovo. Lovilce sanj smo z upanjem po ujetju najlepših sanj razstavili v šolski avli.

Gospa Britta pomaga pri zavezovanju okraskov

Razstava v šolski avli

V sredo je bil dan za obiske od blizu in daleč. Obiskale so nas štanjelske mojstrice pletenja etnoloških venčkov sv. Ivana – gospa Dušana Švagelj, Kristina Rudež in Alma Švagelj – ter nam pokazale, kako se jih plete. Rumene cvetove homuljice je potrebno najprej očistiti ter pripraviti večje število šopkov, šele temu sledi zavezovanje šopkov na lesen (vrbov, leskov ...) obroč.

Pri pletenju rumenih venčkov se nam je, poleg ene izmed mamic naših učenk, pridružilo še trinajst otrok in učitelja iz Lipe ob Vrbi na avstrijskem Koroškem, ki so bili ravno takrat na obisku na našem Krasu, natančneje v komenski centralni šoli.

Pod budnim očesom in spretnimi prsti mojstric je ta dan nastalo kar sedemnajst prelepih venčkov. Nekateri so bili samo rumeni, večina otrok pa jih je popestrila z borovimi storži, sivko, rmanom, ranjakom, divjo čebulo, rujem, deteljo ...

V četrtek in petek smo s pletenjem nadaljevali sami. Pridružili sta se nam tudi učenki iz centralne šole Marjetka in Katjuša ter Demijina babica Ana. In tako je z vztrajnostjo in trudom malih rok, ki so pridno spletale drobne cvetice, nastalo več kot trideset venčkov. Te smo razstavili v šolski avli.

V nedeljo, 20. 6. 2010, se je nekaj otrok udeležilo tudi že tradicionalnega pletenja venčkov sv. Ivana, ki se odvija na grajskem dvorišču v Štanjelu.

Čiščenje cvetja in priprava šopkov

Gospa Kristina pomaga pri oblikovanju venčka

Tradicionalno pletenje venčkov na grajskem dvorišču

Naši nagrajenci – Nuša, Vesna, Martin (od leve proti desni)

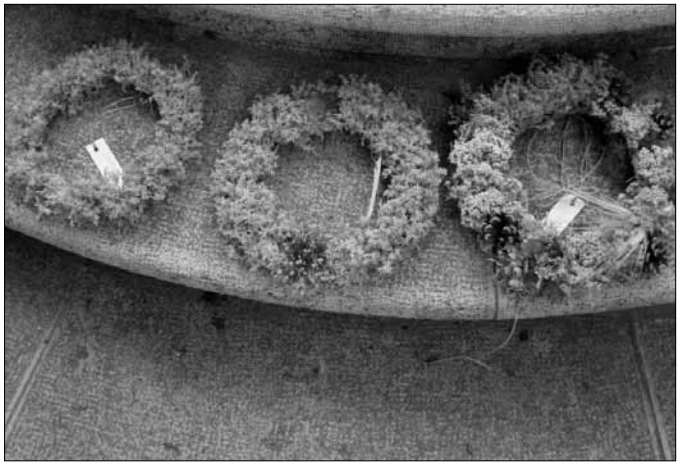

Nagrajeni venčki

Tam je v sredo, 23. 6. 2010, potekalo ocenjevanje venčkov sv. Ivana. Poleg standardnih kategorij (tradicionalen, klasičen in fantazijski) so letos zaradi pridnosti šolskih otrok uvedli še kategorijo otroškega venčka. Med najmlajšimi ustvarjalci so bili nagrajeni Vesna Cotič, Nuša Lisjak in Martin Mravlja.

Otroci so bili nad svojimi stvaritvami navdušeni in so hitro pozabili, koliko volje, vztrajnosti ter moči v rokah zahteva oblikovanje takega venčka.

Upamo, da venčki, ki so bili letos oblikovani, pomenijo začetek ohranjanja enega izmed starih običajev ter vez z vključevanjem šole v življenje in kulturo Štanjela. Zahvaljujem se vsem, ki so kakorkoli pomagali (nabiranje cvetja, strokovna pomoč, nasveti ...), da so bile naše delavnice tako uspešne.

Besedilo in foto:Dunja Peric, učiteljica OPB

PRIZNANJE ODLIČNOSTI

Pevska tradicija našega naroda je ena najbogatejših kulturnih dediščin na svetu, zato ji na komenski osnovni šoli posvečamo veliko pozornosti in jo ohranjamo za naše naslednike, hkrati pa se zavedamo, da ima glasba pomembno vlogo pri celostnem razvoju otrokove osebnosti in človeka spremlja ter bogati vse življenje. Bera doseženih rezultatov na raznih šolskih področjih je zelo dobra, izjema niso niti trije šolski pevski zbori, v katerih prepeva skoraj polovica vseh učencev.

Nanje smo lahko ponosni in zelo zadovoljni. Zbori so prepevali skozi vse leto na raznih šolskih, krajevnih in drugih priložnostnih prireditvah in se kot vsako leto udeležili regijske revije otroških in mladinskih pevskih zborov v Sežani. Tam nas je poslušala strokovna spremljevalka revij, prof. Majda Hauptman, ki je vse tri zbore odlično ocenila. Otroškega iz Komna je uvrstila v 2. kategorijo, ostala dva, otroškega in mladinskega iz Štanjela pa v najvišjo – 1. kategorijo. Slednja dva sta si s tem prislužila še nastop na zaključni reviji najboljših izbranih zborov Primorske Naša pomlad. Še vedno mi v mislih odzvanjajo njene besede: »... ko človek posluša komenske zbore in njihovo uglajeno, zlito petje, naravnost onemi ...« Velikokrat so take potrditve ljudi, ki so življenje posvetili glasbi, več vredne kot katerokoli priznanje. Pa tudi teh nam ne manjka. V marcu sta se dva zbora, štanjelski otroški in mladinski, udeležila državnega pevskega tekmovanja v Zagorju, kjer sta se pomerila med hudo konkurenco in oba osvojila odlični srebrni priznanji. Ob koncu šolskega leta pa si je šola pripela, poleg v lanskem letu pridobljenega priznanja kulturna šola, še laskavo priznanje za odličnost na glasbenem področju.

Pevsko sezono so vsi zbori zaokrožili s koncertom, ki je bil v sredo, 16. 6. 2010, ob 20. uri v prostorih šolske avle. Tam so nas lahko slišali tudi tisti, ki med letom te možnosti niso imeli. Ob tej priložnosti smo se poslovili tudi od pevcev, ki so v zboru zvesto prepevali vsa leta.

Besedilo: Nives Cek

Štanjelski mladinski zbor na državnem tekmovanju v Zagorju

SANJALA SEM, DA SEM MORALA V ŠOLO ...

(MISEL OB NOVEM ŠOLSKEM LETU)

Na predvečer 1. septembra so nas iz časopisov, radia in televizije dobesedno »zasuvali« z informacijami, da se v naših šolah začenja pouk. Kako hitro so minile počitnice, brezskrbnost naših otrok in kako so ta mali hitro zrasli, da morajo že v šolo?! To razmišljanje nas je pospremilo k nočnemu počitku, ki sem ga prepustila sanjam.

Prišla sem v šolo. Na hodnikih so nas sprejeli prijazni in nasmejani učitelji. Zdelo se mi je, da jih je več kot nas, morda tudi zato, ker so bili vsi višji od nas. Nekateri so učencem in staršem segali v roke, mene pa je učiteljica pobožala po glavi, kot bi mi hotela sporočiti: »Pripravi se, odpri jo za nove izzive življenja.« Vsi smo se za tem, skupaj z našimi starši, zbrali v lepi in veliki telovadnici. Zazvonil je šolski zvonec in pred nas je stopila ravnateljica, ki nas je tako prijazno nagovorila in nam delila tople nasmehe, da sem se počutila naenkrat zelo domače. Ob njej so bili vsi učitelji, ki nam jih je predstavila, in posebej izpostavila tiste, ki bodo dobili nas, prvošolčke. »Želim vam dobrega počutja na naši šoli, ki z današnjim dnem postaja tudi vaša. Danes bomo pri pouku vsi do 11. ure, v razredih pa boste že danes dobili vse urnike za naprej. Srečno vsem!« Tako je ravnateljica sklenila svoje razmišljanje in nam vsem učencem in staršem izrekla dobrodošlico.

Starši so nas, skupaj z učitelji, pospremili v razrede. Po hodnikih se je iz šolske oddajne postaje razlegala pesem iz filma Sreča na vrvici.

In smo vrv resnično zgrabili z vsemi svojimi strašnimi močmi. Tudi starši so šolo odgovorno sprejeli, kako neki ne, saj so nas, njihovo največje bogastvo, prepustili učiteljem. Bomo skupaj zmogli, kar pričakujemo od šole?

V sanjah sem naenkrat odrasla in se zbudila s prepričanjem – vse življenje je ena sama šola, da bi resnično bila učencem prijazna in v veselje. S tem sem se zbudila, nasmejalo me je sonce in upam, da so žarki oplazili vse tiste, ki so danes prestopili prag hrama učenosti.

Besedilo: Ana Godnik

Kultura

»KROJAČ ZA DAME« VABI V SVOJE ATELJEJE ...

Gledališka skupina KD »Brce« – Gabrovica pri Komnu

Gledališka skupina KD »Brce« iz Gabrovice pri Komnu se po premieri 29. maja 2010 v Kulturnem domu v Komnu, kjer je kot svojo dvanajsto zapovrstno predstavo od ustanovitve društva uprizorila komedijo Georgesa Feydeauja »Krojač za dame« v prevodu Toneta Smoleja, priredbi in režiji Sergeja Verča ter jezikovni obdelavi in režijski pomoči Minu Kjuder, intenzivno pripravlja na jesensko-zimsko sezono. Po krajšem poletnem premoru v skupini že zbirajo številne ponudbe za gostovanja tostran in onstran meje, saj je zanimanje za novo uspešnico komedijantov iz Gabrovice zelo veliko.

V komediji nastopa celotno igralsko jedro gledališke skupine KD »Brce«, ki ga sestavljajo Pavel Trobec, Grozdana Švara, Silvestra Grižnik - Kačič, Bojana Furlan, Milena Colja, Valter Buda, Erna Trobec, Milivoj Colja, Branka Guštin in Milko Švara. Sceno so po osnutku Sergeja Verča izdelali Milivoj Colja, Milko Švara in Darko Kačič, kostumi po idejni zasnovi Minu Kjuder in Sergeja Verča pa so iz fundusa

SNG Nova Gorica. Za njihovo predelavo je poskrbela Erna Trobec kot tudi za šiviljska dela pri sceni skupaj s Silvestro Grižnik - Kačič. Šepetalka pri predstavi je Sonja Luin, za ton in razsvetljavo pa skrbi Darko Kačič.

Gledališka skupina KD »Brce« je s komedijo »Krojač za dame« že uspešno gostovala na 14. škocjanskem festivalu »Škocjanfest 2010« v Škocjanu ter v sklopu prireditve »Grajsko poletje« na štanjelskem gradu, že napovedana predstava v Križu pri Tomaju pa je zaradi slabega vremena tik pred zdajci odpadla.

Infocenter KD »Brce«

JUBILEJNA 10. MLADA VILENICA

V soboto, 22. maja 2010, so v veliki dvorani Kosovelovega doma v Sežani že desetič podelili kristalna peresa Mednarodne otroške literarne nagrade mlada vilenica. Festival, ki je nastal po zamisli pesnika Aleksandra Peršolje, je povezal mlade ustvarjalce tako iz Slovenije kot iz tujine.

Letos so prvič podelili tri kristalna peresa, ki jih je nagrajencem izročil predsednik KD Vilenica Vladimir Mljač. Najboljše pesmi je izbrala komisija v sestavi Maja Razboršek (predsednica) in Aleksander Peršolja (član).

V kategoriji od 7 do 10 let je kristalno pero prejela Nina Rozman, učenka 3. razreda OŠ Mirna Peč, za pesem z naslovom Gore.

V kategoriji od 11 do 13 let je kristalno pero prejel Rok Muhič, učenec 6. razreda OŠ Miroslava Vilharja iz Postojne, za pesem z naslovom Nova pesem.

V kategoriji od 14 do 15 let je kristalno pero prejela Lidija Magdevska, učenka 9. razreda OŠ Poljane iz Ljubljane, za pesem z naslovom Tebi!

Letošnja prireditev je bila še posebej slovesna. V jubilejnem letu sta organizatorja prireditve, KD Vilenica in Območna izpostava JSKD Sežana, izdala dve publikaciji: zbornik pesmi vseh udeležencev in samostojno zbirko vseh v desetih letih nagrajenih pesmi v slovenskem in angleškem jeziku z naslovom Mavrica mlade vilenice/The rainbow of Young Vilenica. Obe publikaciji je uredil David Terčon.

V zborniku so objavljene pesmi 254 avtorjev, ki so sodelovali na letošnjem razpisu (48 – kategorija od 7 do 10 let, 110 – kategorija od 11 do 13 let, 96 – kategorija od 14 do 15 let) ter tri pesmi mladih irskih pesnic – zmagovalk festivala Cuisle (Utrip) 2009 iz Limericka, s katerim mlada vilenica sodeluje že drugo leto. Gre za pesmi Olivie McElligot, Leanne Ahern ter Claire Lawless. Slednji dve sta se v družbi staršev ter organizatorke irskega festivala, Berthe McCullagh, tudi udeležili našega festivala. Mladi pesniki sicer prihajajo iz 70 šol in 5 držav, poleg Slovenije in Irske še s Hrvaške, Slovaške in iz Italije.

Vladimir Mljač, Lidija Magdevska, Rok Muhič, Nina Rozman in Magdalena Svetina Terčon (z leve) so se po podelitvi kristalnih peres tako nastavili fotografom (posnel Bogdan Macarol)

Gostje z Irske (z leve): Claire Lawless, Leanne Ahern in Bertha McCullagh (posnel David Terčon)

Na prireditvi so spregovorili predsednik KD Vilenica Vladimir Mljač, pobudnik festivala mlada vilenica Aleksander Peršolja, podžupan Občine Sežana Božo Marinac ter vodja festivala Magdalena Svetina Terčon. Program je povezovala Ana Godnik. V kulturnem programu so poleg mladih pesnikov, ki so brali svoje pesmi, sodelovale tudi bivše nagrajenke Eva Rener, Ana Šemrov in Gaja Rupnik Caruso. Slednja nas je presenetila s predstavitvijo prvenca, pesniške zbirke z naslovom Gaine pesmi. Obiskovalci so se lahko naužili glasbe mlade zasedbe Blue Bus iz Sežane in kvarteta klarinetov Glasbene šole Sežana ter plesa skupine za izrazni ples Mehki čevlji KD Jožeta Pahorja Sežana, ki jo vodi Milojka Širca.

Nagrajenci 10. mlade vilenice bodo 4. septembra nastopili na festivalu Vilenica in na grajskem dvorišču v Štanjelu prebrali svoje pesmi, oktobra pa se bodo kot gostje udeležili festivala Cuisle v Limericku na Irskem.

Izvedbo 10. mlade vilenice so omogočili Občina Sežana, Javna agencija za knjigo RS, Zadružna kraška banka Opčine, Zavarovalnica Triglav – OE Postojna, Kraški zidar Sežana, Banka Koper in Krasinvest Sežana.

Besedilo: Magdalena Svetina Terčon

24. PREMSKA SREČANJA

Združenje književnikov Primorske in Območna izpostava JSKD Ilirska Bistrica sta v nedeljo, 27. junija 2010, na gradu Prem izvedla že 24. Premska srečanja, vsakoletno druženje primorskih književnikov.

Prireditev se je ob 15. uri začela v grajski dvorani z uvodnim pozdravom predsednice združenja Magdalene Svetina Terčon in okroglo mizo na temo Literarne revije – od kod, kam in kako. Sodelovali so Edelman Jurinčič, literarni urednik revije Fontana Koper, Marij Maver, urednik revije Mladika iz Trsta in Dragica Breskvar, urednica revije Mentor iz Ljubljane. Pogovor, v katerem so živahno sodelovali tudi poslušalci, se je dotaknil še mnogih vidikov fenomena literarnih revij, s poudarkom na primorskih, ob koncu pa je razprava na predlog Edelmana Jurinčiča, ki je dejal, da bi rad slišal odgovor na vprašanje, ali nam je sploh mar za revije in kaj smo zanje pripravljeni storiti, izzvenela v skupnem pozivu ZKP, naj pripravi srečanje urednikov z obeh strani slovensko-italijanske meje, na katerem bi poskušali odgovoriti na vprašanje, kako naprej z revijami na Primorskem.

Po kratkem odmoru so se udeleženci preselili na grajsko dvorišče. V drugem delu prireditve, Literarnem panju, je Magdalena Svetina Terčon najprej razglasila zmagovalko literarnega natečaja Prem 2010 za člane združenja za neobjavljeno pesniško zbirko. Nagrada je pripadla pesniški zbirki Istosrediščnost, delu Maje Razboršek iz Sežane. Utemeljitev odločitve tričlanske žirije, ki so jo sestavljali David Bedrač, Vanja Strle in Helena Rosa, je prebral tajnik ZKP David Terčon. Knjiga bo izšla do naslednjih, jubilejnih 25. Premskih srečanj in bo takrat tudi predstavljena.

Sledilo je še literarno branje, ki ga je vodila Magdalena Svetina Terčon in se z odlomki sprehodila skozi besedila do letos na razpisih za nagrado Prem nagrajenih del, svojo literaturo pa so predstavili Lidija Habič, Darinka Kozinc, Stojan Ržek, Maja Turkovič in Vita Žerjal Pavlin.

Osrednji dogodek na Premskih srečanjih je okrogla miza – izhodišča za pogovor o literarnih revijah so na letošnjih podali (z leve): Marij Maver (Mladika Trst), Edelman Jurinčič (Fontana Koper), Magdalena Svetina Terčon (predsednica ZKP) in Dragica Breskvar (Mentor Ljubljana).

24. Premska srečanja so se končala z nastopom gledališke skupne TKŠD Urbanščica iz Vrem, ki je zaigrala komedijo Žalostne zgodbe o veselih Kraševcih po motivih iz knjige Franceta Magajne v režiji Borisa Mahniča. Plesne vložke so izvedli člani KD Borjač iz Sežane.

Besedilo in foto: David Terčon

MePZ »CANTATE NOBISCUM« V GORJANSKEM

Mnogim obiskovalcem sobotnega večernega koncerta, ki se je odvijal 29. maja 2010, ime nastopajočega MePZ »Cantate nobiscum« ni pomenilo prav veliko, saj ga najverjetneje niso poznali. Nekateri so celo vedeli, da prihaja iz Ljubljane. A kaj ko v Ljubljani obstaja veliko več zborov kot le-ta.

V dvorani kulturnega doma v Gorjanskem so lahko že na začetku izvedeli, da je bil zbor ustanovljen že davnega leta 1911 v Trstu, kjer je bil takrat sedež zveze Jugoslovanskih železničarjev in je takrat deloval kot moški pevski zbor. Leta 1919 so železničarji v Ljubljani ustanovili »Prosvetno društvo Sloga« in tja prestavili sedež zbora. V okviru društva je poleg zbora in drugih kulturnih dejavnosti delovala tudi glasbena šola, iz katere izhajajo nekateri pomembni glasbeniki starejše generacije, med njimi Heribert Svetel (ravnatelj mariborske opere) in skladatelj Vasilij Mirk. Nekaj let kasneje je iz moškega nastal mešani pevski zbor, saj so se moškim pridružili še ženski glasovi. Društvo »Sloga« pa se je še takoj po drugi svetovni vojni preimenovalo v »Železničarsko kulturno-umetniško društvo Tine Rožanc«. V teh letih je zbor vodilo kar nekaj pomembnih dirigentov: poleg Heriberta Svetela in Vasilija Mirka še dr. France Pergar, skladatelj Radovan Gobec, Srđan Ribarović in Mitja Gobec. Pod njihovim vodstvom je zbor nanizal lepo število koncertov doma in v tujimi. Do jeseni 2008 je zbor vodil skladatelj in pedagog Miro Kokol, za njim pa je dirigentsko paličico prevzela Jelka Kovačič, ki beleži 28 let vodenja pevskih zborov.

MePZ Cantate nobiscum iz Ljubljane

Zbor se je predstavil z bogatim programom sakralnih, ljubezenskih, domoljubnih, šaljivih pesmi in s pesmimi, ki opisujejo ljudske običaje. Le nekatere med njimi so bile: Libera me, Domine (Joseph Haydn), Tebe pojem (Stevan Mokranjac), Pobelelo polje (Miro Kokol), Jurjevanje (Vasilij Mirk), Strunam (Davorin Jenko), Santa Lucia (Jože

Trošt), Poletna noč (Mojmir Sepe), Majolka (Oskar Dev), Mravla je v mlin pelala (Radovan Gobec). Z ubranim petjem so navdušili poslušalce ter jim polepšali deževni večer. Da pa je bil koncert še prijetnejši, so ga pevci zbora popestrili z recitacijami slovenskih pesnikov, izbranih po vsebinskih sklopih koncertnega programa.

Člani društva RKTŠ Gorjansko so nato pevce in obiskovalce povabili na zakusko. Glasovi pevcev pa niso bili izčrpani, saj so takoj rekli »cantate nobiscum«, kar v latinščini pomeni »pojte z nami«. Tako se je prijetno druženje s pesmijo, pršutom in kozarčkom zavleklo dolgo v noč. Čeprav je Kras poznan po teranu in pršutu, so bili pevci še bolj navdušeni nad gostoljubnostjo in odzivom prebivalcev Gorjanskega ter obiskovalcev. Dejali so, da so kot zbor prvič prišli na Kras, a hkrati obljubili, da prav zagotovo ne zadnjič.

Besedilo in foto: Dane Božič

FLAVTISTKE IN HARFISTKA V GORJANSKEM

Profesorica Tamara Tretjak poučuje flavto na Glasbeni šoli Sežana ter njeni podružnici v Komnu. Ob koncu šolskega leta so njene učenke, že drugo leto zapovrstjo, pripravile nastop v cerkvi sv. Andreja v Gorjanskem. V goste so povabile tudi harfistko Evo Škabar iz razreda profesorice Tatiane Donis z Glasbene matice Trst. Učenke so nastopile solistično in v komornih skupinah.

Koncert so otvorile flavtistke Anja Kravanja, Nika Strnad, Nina Svetina in Julija Mevlja. Sledila je harfistka Eva Škabar ter trio, ki ga sestavljajo Lucija Kobal, Staša Krošelj in Anja Slavec. Nastop je zaključil kvartet najstarejših flavtistk Irene Birsa, Ane Rojc, Ane Uršič in Urše Vodopivec.

Pozornost poslušalcev je najbolj pritegnil nastop harfistke, saj je bil to najbrž prvi nastop harfe v tej cerkvi.

Besedilo: Ana Uršič
Foto: Leon Vodopivec

GRAJSKO POLETJE V ŠTANJELU

V TIC-u Štanjel smo se v sodelovanju z Občino Komen odločili, da z raznimi kulturnimi prireditvami ponovno obudimo v poletnih dneh sicer bolj zaspano staro vaško jedro Štanjela. Organizirali smo niz prireditev pod naslovom Grajsko poletje v Štanjelu ter v štirih julijskih večerih na grajskem dvorišču ter v Galeriji Lojzeta Spacala gostili tri amaterske gledališke skupine ter mandolinski orkester iz Izraela.

V prvem večeru, tj. 4. julija 2010, smo v Štanjelu gostili občanom naše občine zelo dobro poznano gledališko skupino »Brce« iz Gabrovice pri Komnu. Pod režisersko taktirko Sergeja Verča so uprizorili Feydeaujevo komedijo v treh dejanjih Krojač za dame. *V Krojaču za dame se vsa zgodba plete okoli doktorja Moulineauxa. Ker hoče prikriti nedolžno izvenzakonsko zvezo, si izmišljuje vse bolj neverjetne laži, dokler se vanje še sam tako ne zaplete, da je proti svoji volji prisiljen odigrati nehvaležno vlogo »krojača za dame«.* Več kot 200 obiskovalcev, ki so napolnili prostor pod odrom, je v predstavi, polni komičnih ter na trenutke že kar neverjetnih zapletov, izjemno uživalo.

Drugi grajski večer, 11. julija 2010, je bil namenjen še eni domači gledališki skupini. Predstavili so se člani gledališke sekcije turističnega društva Brest iz Brestovice pri Komnu z uprizoritvijo Darila. Tak je namreč naslov veseloigre v treh dejanjih, avtorice Darje Zavadlav, sicer domačinke iz Brestovice. *V predstavi Darilo spremljamo živahen življenjski vsakdan na kmetiji, prepleten z vsakodnevnimi bolj ali manj prijetnimi dogodivščinami in povezan s številnimi duhovitimi dialogi. Tok vsakdana preusmeri praznovanje zlate poroke none in nonota. Njuno darilo utiša prej živahen dialog zakoncev in šele zdravničin učinkovit recept vrne življenje s stare tirnice.* Poln avditorij grajskega dvorišča ter komična uprizoritev običajnega kmečkega življenja sta bila odličen recept za še en uspešen štanjelski večer.

V tretjem večeru, 18. julija 2010, pa so v Štanjelu gostovali člani Kulturnega društva Grgar z uprizoritvijo Ayckbournovega Razglašenega zbora. *Amaterska skupina (G)osli – Grgarska operetna skupina ljubiteljskih igralcev – se pripravlja na uprizoritev Beraške opere. Čeprav ne gre ravno za skupino nadarjenih igralcev, se vsak na svoj način trudi. Tisto, kar jim manjka do profesionalnosti, nadomeščajo z elanom. Na začetku predstave vidimo, da jim je postavitev na oder uspela, saj se igra Razglašeni*

zbor začne z zadnjo sliko premiere Beraške opere. Režiser predstave je Radoš Bolčina.

Zaključek Grajskega poletja v Štanjelu pa je bil namenjen glasbi. V soboto, 24. julija 2010, so v Galeriji Lojzeta Spacala gostovali člani Mandolinskega orkestra konservatorija BEER SHEVA SAMUELA RUBINA iz Izraela. Orkester se ponaša z edinstveno glasbeno močjo in stilom, ki sta ponavadi značilna za simfonične orkestre, ki lahko v svojih repertoarjih zaobjemajo klasično in folklorno glasbo. Poslušalce pa so med drugim presenetili tudi z venčkom slovenskih pesmi. Orkester je bil ustanovljen leta 1973, do danes pa si je s številnimi nastopi tako doma kot v tujini pridobil poseben ugled. Orkester šteje 40 glasbenikov, starih od 10 do 20 let, le peščica je starejših. Orkester vodi Lev Khaimovich – dirigent in glasbeni direktor. Prepolna dvorana galerije ter zadovoljni poslušalci so dokaz, da je glasba na komenskem vedno dobrodošla.

Poleg vseh naštetih nastopajočih pa ne smemo pozabiti tudi na različne stojničarje, ki so v času prireditev uspešno predstavljali svojo dejavnost.

V TIC-u Štanjel smo zelo zadovoljni z obiskanostjo prireditev. Naš cilj je bil, da bi s kulturnimi prireditvami oživeli staro vaško jedro Štanjela, saj takrat zaživi v vsej svoji magičnosti. Upamo, da bo Grajsko poletje v Štanjelu postalo stalnica v poletni ponudbi tega kraškega bisera.

V TIC-u Štanjel bi se ob tej priložnosti radi iskreno zahvalili Restavraciji Grad Štanjel, tj. Jerneju in Katjuši Ščuka, za prijazen odstop prostora na grajskem dvorišču ter za vso gostoljubnost, ki sta jo izkazala v času naših prireditev. Zahvalili bi se tudi Galeriji Lojzeta Spacala za vso pomoč pri organizaciji glasbenega večera, Občini Komen za finančno in fizično pomoč ter režijskemu obratu Občine Komen za vso tehnično podporo pri organiziranju prireditev.

Posebna zahvala pa gre seveda vsem nastopajočim in predvsem vam, spoštovane občanke in občani, ki ste s svojo prisotnostjo počastili naš trud.

Besedilo in foto: Uroš Simčič in Tina Furlan,
TIC Štanjel

OD LJUBEZNI DO LJUBEZNI

Na Zegovem borjaču v Kobjeglavi so v sklopu tradicionalnih Štrekljevih večerov nastopili člani kulturnega društva Kraški dom iz Repentabra z igro Od ljubezni do ljubezni. Člani skupine so z igro na zborovskem tekmovanju Corovivo prejeli posebno nagrado za najboljši projekt v kategoriji ljudske glasbe. Igro so predstavili zbor in igralci iz dramske skupine. Zbor vodi Vesna Guštin Grilanc, njihov repertoar obsega ljudske pesmi o vinu in ljubezni. Ob desetletnici delovanja so v zboru izdal tudi zgoščenko.

Koncert sta organizirala KUTD Kraški slavček Kobjeglava - Tupelče in Kulturno društvo Karla Štreklja.

Besedilo in foto: Petra Mezinec

OBMOČNO SREČANJE PEVCEV LJUDSKIH PESMI IN GODCEV LJUDSKIH VIŽ

Na območnem srečanju pevcev ljudskih pesmi in godcev ljudskih viž v Brestovici je nastopilo pet pevskih skupin, ki se ukvarjajo z ohranjanjem ljudskega izročila v pesmi. Srečanje je organiziral Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti, Območna izpostava Sežana, s pomočjo Turističnega društvo Brest, prireditev pa je povezovala Ana Godnik.

Kot prve so se predstavile pevke iz pevske skupine Društva kmečkih žena Ilirska Bistrica. V sestavu jih je 18 in prihajajo iz osmih različnih vasi. Nadaljevali so pevci iz Brštulin bande, ki delujejo pod okriljem društva Antona Mihelčiča iz Harij. Sledil je nastop Buških čeč iz Bovca, ki pogosto nastopajo tudi v tujini, vodi pa jih Ana Mlekuž. Kot predzadnje so se predstavile Bistrške škourke, ki po ustnem izročilu starejših prepevajo triglasno. Večer pa so zaključile tri pevke ženske pevske skupine Kulturnega društva Karla Štreklja s pesmimi v svojih priredbah.

Besedilo in foto: Petra Mezinec

OTVORITEV RAZSTAVE RAJKA FERKA

V soboto, 14. avgusta 2010, je bil v Štanjelu prav poseben dan. V kvadratnem stolpu štanjelskega gradu smo namreč otvorili likovno razstavo slikarja Rajka Ferka iz Zgornjega Dupleka.

Kaj pravi Rajko Ferk o sebi? »Zares se je pričelo tistega daljnega leta 2003, ko sem zgolj po naključju izvedel za raz-

prodajo slikarskih potrebščin ob zaprtju ene izmed mariborskih trgovin. Tistega leta sem se tudi po skoraj 30-ih letih odločil, da preneham kaditi, denar, namenjen cigaretam, pa sem hranil na posebnem mestu. V času abstinence se je tako nabral kar zajeten kupček, s katerim sem si v navedeni trgovini brez težav, zgolj po navdihu, nakupil slikarskega materiala, čeprav še nisem vedel, kaj bom sploh slikal in v kateri tehniki ... Oborožen z raznimi pasteli, oljnimi, akrilnimi in akvarelnimi barvami ter platni in risalnimi listi sem v spodnji etaži hiše našel svoj prostor pod soncem in si uredil atelje. Od tistega dne je to prostor, kjer preživljam večji del dneva, zaradi ustvarjalne nespečnosti pa tudi noči. In ko se tako po treh urah spanja lotim čiste beline, ko ustvarjalnosti in eksploziji v glavi pustim prosto pot, se rojevajo nove slike, novi stili, pričenjam z novimi tehnikami ...«

Prvič je svoja dela širši javnosti pokazal leta 2004 na dnevih ustvarjalnosti ob občinskem prazniku Občine Duplek, v svoji karieri pa je imel že šest samostojnih razstav – ta je njegova sedma.

Na razstavi, ki bo na ogled do konca septembra, sta predstavljena dva različna motiva v dveh različnih tehnikah. Prvi so ekspresivne abstraktne slike v tehniki akril na platnu s slikarsko lopatico, drugi pa so izjemno natančno narisane vedute različnih slovenskih mest (Ljubljana, Maribor, Celje, Ptuj ...) v mešani tehniki rotringa in akvarila.

Otvoritev razstave so popestrile trebušne plesalke ter skupina, sestavljena iz treh mladih glasbenikov, ki so prijetno popestrili sicer deževen avgustovski večer.

Več informacij o razstavi: TIC Štanjel: tel.: 05 769 00 56, 041 383 986 oz. e-mail: tic.stanjel@komen.si

Besedilo: Uroš Simčič, TIC Štanjel

GOSTOVANJE COMINUMA V NEMČIJI

Konec letošnjega avgusta je Mešanemu pevskemu zboru Cominum iz Komna prinesel prav posebno doživetje: naše prvo večje gostovanje v tujini. S skupinico nekaj naših zvestih poslušalcev smo se podali na jug Nemčije, na Bavarsko, kjer smo kot gostje Društva bavarsko-slovenskega prijateljstva preživeli zelo razgiban in na trenutke naporen konec tedna.

Naše potovanje se je začelo v zgodnjih jutranjih urah v petek, 27. avgusta 2010, ko smo iz Komna krenili proti severu. Pot nas je preko Italije in Avstrije pripeljala v Nemčijo, v mesto Regensburg, ki je za tri dni postalo naš drugi dom. Po namestitvi v hotelu nismo imeli časa za »okušanje« njegove udobnosti. Pohiteti smo morali na grad Wolfsegg, kjer je bil v večernih urah na grajskem dvorišču predviden koncert. Žal je naše načrte preprečilo muhasto vreme, ki nas je že po prvi odpeti pesmi pregnalo v bližnjo cerkev, kjer smo naš koncert pred številnimi navdušenimi poslušalci uspešno izpeljali do konca. Izredno pozitivno vzdušje, ki se je razvilo ta večer, se je nadaljevalo z druženjem na prej omenjenem gradu, kjer smo s tamkajšnjimi domačini prepevali pozno v noč.

Naslednji dan se je začel turistično. Najprej smo si ogledali staro mestno jedro Regensburga, mesta, ki leži ob

sotočju rek Regen in Donave ter je vključeno pod okrilje UNESCO-ve svetovne dediščine in se ponaša z bogato zgodovino. Sprehodili smo se čez sloviti Kamniti most, ki velja za mojstrovino srednjeveških arhitektov in pripelje v stari del mesta. Po vzorno urejenih srednjeveških ulicah smo se sprehodili do mogočne gotske katedrale sv. Petra. Za nje-

nimi veličastnimi portali se skriva pravo razkošje srednjeveških vitražev. Nepozaben pa je občutek, kako pesem odmeva med njenimi zidovi

Sledil je še ogled Walhalle – germanskega svetišča, ki po arhitekturi spominja na rimski Pantheon in je neke vrste dvorana slavnih nemških osebnosti. Tu so svoje obeležje dobili številni zgodovinsko pomembni politiki, znanstveniki, filozofi in umetniki.

Po krajšem postanku v hotelu nas je pot vodila severno, proti Neumarktu, ki je na poseben način povezan s Komnom. V tem mestu je med drugo svetovno vojno delovalo taborišče (lager) za izgnance, kjer so krutost te svetovne norije žal izkusili tudi izgnani vaščani Komna, Tomačevice, Malega Dola, Divč in Rihemberka. Gospod Emil Švara, ki se je prijazno odzval povabilu na naše gostovanje, nam je to zelo nazorno opisal, saj je tudi sam kot majhen otrok izkusil to tragedijo. Na tamkajšnjem pokopališču smo se poklonili gospodu Ludviku Heiglu, domačemu župniku in dobrotniku, ki je v tistih temnih časih nesebično pomagal našim rojakom. Obiskali smo tudi vojno pokopališče padlih v prvi in drugi svetovni vojni. S krajšo komemoracijo, pesmijo in polaganjem venca smo se spomnili na ljudi, tudi na naše rojake, ki so tam našli zadnji počitek, ter si bili na koncu enotni: VOJNE NIKJER IN NIKOLI VEČ!

Večer v Neumarktu je bil zopet namenjen našemu pevskemu udejstvovanju. Sodelovali smo namreč pri sveti maši v tamkajšnji do zadnjega kotička napolnjeni cerkvi. Povratek proti Regensburgu je minil v znamenju Društva bavarsko-slovenskega prijateljstva, predvsem po zaslugi njegovega nekdanjega predsednika, gospoda Adolfa Eichenseerja, ki nam je na bavarski turistični kmetiji pripravil nepozabno pogostitev.

Zadnji dan smo se iz Regensburga odpravili proti domu. Med potjo smo si ogledali Passau, strateško točko na sotočju rek Donave, Inna ter Ilza. Mesto polno slikovitih ulic je znano predvsem po katedrali sv. Štefana. V njeni razkošni notranjščini namreč najdemo svoj čas največje orgle na svetu – 17744 piščali ter 233 registrov so številke, ki povedo vse. Naše potovanje smo sklenili z adrenalinskim ogledom rudnika soli v Berchtesgadnu, ki deluje že od leta 1517.

V imenu Kulturnega društva Cominum iz Komna bi se na koncu rad zahvalil vsem, ki so kakorkoli pripomogli k uresničitvi našega gostovanja v Nemčiji.

V prvi vrsti bi rad iskreno zahvalo izrekel blagajničarki društva Silviji Živec, ki je organizacijo gostovanja prevzela na svoje rame in to tudi uspešno izvedla, ter naši zborovodkinji Ingrid Tavčar za vso strokovnost in potrpežljivost z nami – pevci. Iskrena hvala tudi Društvu bavarsko- slovenskega prijateljstva in njihovemu sekretarju Marjanu Kumerju. Posebna zahvala gospodu Adolfu Eichenseerju in soprogi Eriki za izkazano gostoljubnost, prijaznost in nepogrešljivo pomoč pri izvedbi koncerta. Hvala tudi oskrbnikom gradu Wolfsegg in tamkajšnjemu županu Ludwigu Rennerju ter slovenskemu župniku iz Ingolstadta, gospodu Stanku Gajšku, ki nas je prijetno presenetil in prišel na naš koncert. Zahvala velja tudi gospodu Emilu Švari, ki nam je zgodbo izgnancev še bolj osvetlil in približal, bivšemu županu Neumarkta, gospodu Arnoldu Grafu, za vodenje po mestu ter tamkajšnjima dekanu in kaplanu. Hvala Kosovelovi knjižnici iz Komna ter knjižničarki Mariji Umek, ki nam je prijazno odstopila del knjig ter ostalega gradiva, da smo lahko naš kraj na Bavarskem še bolj nazorno predstavili. Zahvaljujem se tudi vodički Dominiki ter šoferjema Francu in Matjažu za vso potrpežljivost in prilagodljivost.

Najlepša hvala sponzorjem in vsem, ki ste tako ali drugače prispevali svoj delež. Posebej pa bi izpostavil naše prijatelje, ki so se nam pridružili na gostovanju in nam v vsakem trenutku nudili podporo.

Veseli nas, da smo s tem gostovanjem pridobili nove izkušnje in poznanstva. Predvsem pa nas veseli dejstvo, da petje in glasba, ki sta naš skupni jezik, premagata vse meje in ovire ter dosežeta srca ljudi kjerkoli in kadarkoli.

Več o našem gostovanju lahko preberete na naši spletni strani www.cominum.com.

Besedilo: Uroš Simčič
Foto: Ivana Žigon

... a stena skalna
ostane stalna ...
(S. Gregorčič)

200-LETNICA ROJSTVA ANDREJA BARONA ČEHOVINA Dolanci, 26. avgust 1810–26. avgust 2010

Andrej Čehovin se je rodil 26. avgusta 1810. leta v Dolancih. Dokaj zgodaj je prerasel svoje kmečke korenine in se kot mlad fant posvetil šolanju, ki ga je pripeljalo do odličnega topničarja v takratni avstrijski vojski. Zlasti se je odlikoval v letih 1848 in 1849 v številnih vojnih bitkah (Novara, Somma Campagna, Custoza, Mortara, Novara). Za svoje zasluge je bil povišan v častnika in odlikovan z najvišjimi odlikovanji za hrabrost, leta 1850 pa celo povišan v barona, kar je bila za tiste čase redka in izjemna čast.

Na vsa ta plemenita dela nas opominja spomenik z njegovo celostno podobo, ki stoji pred domačo hišo v Dolancih.

Foto: Jožef Strnad

Naravna in kulturna dediščina Krasa

ZNANE GOSTILNE V OKOLICI KOMNA V ČASU MED PRVO IN DRUGO SVETOVNO VOJNO (3. DEL)

Turizem je kot pomembna gospodarska dejavnost, ki je marsikateri družini omogočila lažje preživetje v obdobju fašistične diktature, slovel tudi v sosednjih krajih nekoč gospodarsko in upravno pomembnega kraškega naselja Komen.

V vasi **Sveto** je bila najbolj znana **gostilna pri Žvanovih**, ki so krajani pred letom 1890 poznali kot gostilno pri Marički. Ker takratni lastniki niso imeli svojih potomcev, so gostilno prodali novemu lastniku Ivanu della Schiava, po domače Žvanu, ki je na Kras prišel iz Rezije. Poročil se je z Marijo Bizjak iz Cola, ki je bila lastnica trgovine v Braniku. Poleg gostinske obrti so imeli tudi trgovino, kjer so za vas prodajali nujna živila. V gostilni sta bili poleg gospodinje in sinov zaposleni dve vaški dekleti, ki sta opravljali delo sobarice in natakarice. Pri gostilniškem delu sta pomagali ženina sestra Terezija Bizjak, ki se je kasneje v vas tudi poročila, in njena hčerka. Leta 1943 je lastnik Ivan della Schiava z družino zaradi nestrinjanja s politiko narodnoosvobodilnega gibanja zapustil svoje imetje in se odselil v Italijo. Po vojni pa so mu vnovičen prihod v vas preprečili sovaščani. Razlogi so bili politični in gospodarski, saj naj bi bili krajani po pripovedovanju v trgovini preveč zadolženi. Po njihovem odhodu so v tej stavbi imeli gostilno še Lovsko društvo Jezero iz Komna, Zorka in Miro Kovačič in Marija Svetina. Gostilno so zaprli okoli leta 1972.

Sveto. Razglednica gostilne in trgovine iz Svetega, katere lastnik je bil Ivan della Schiava iz leta 1913. (Razglednica je last družine Volčič, Komen št. 50).

Gostilna je imela na drugi strani ceste še vrt – verando, kjer sta bili dve balinišči in tudi prostor za družabne prireditve. Glavni obiskovalci gostilne so bili domačini, kjer so se zabavali ob igranju kart in balinanju. Tu so tudi prirejali balinarska tekmovanja. Zaradi dobre kuhinje in gostoljubnosti lastnika so bili redni gostje turistični obiskovalci Krasa, saj so lahko tukaj tudi prespali. Ker je bil lastnik lovec in je imel v zakupu lovišče katastrske občine Sveto, so se tu radi zadrževali tudi lovci. Največ gostov pa se je zbralo ob vaškem prazniku – sv. Tilhu, ki goduje 1. septembra. Takrat so na gostilniškem vrtu priredili ples. Lastnik je sodeloval s svečanskim bralnim in pevskim društvom Draga. Po članku iz časopisa *Edinost* so v poletnem času na gostinskem vrtu večkrat priredili vrtno veselico. Leta 1926 se je odvijala z naslednjim sporedom: dve deklamaciji, »Dnevnik« – veseloigra v dveh dejanjih in kuplet Marjanca. Za krajše odmore je poskrbela domača godba.[1] Lastnik gostilne Ivan della Schiava je bil med Svečani zelo priljubljen, saj jim je rad

priskočil na pomoč. V svojem vrtu je imel tudi destilacijo za kuhanje žganja.

V Svetem je do konca druge svetovne vojne delovala tudi **gostilna Žvokelj**, ki se je nahajala v neposredni bližini znamenite cerkve sv. Tilha. Gospodar gostilne Ivan Žvokelj je s svojim gostilniškim delovanjem začel po prvi svetovni vojni. Gostilna je bila bolj ali manj namenjena domačim gostom. Gospodar se je ukvarjal tudi s krojaštvom.

V **Gorjanskem** je bila najbolj znana **gostilna Štrekelj**. Zaradi lokacije ob glavni prometni cesti je imela vedno polno gostov. Prva lastnica gostilne je bila Leopolda Macarol, nato pa družina Štrekelj. V gostilniških prostorih so se zbirali tako domačini kot italijanska gospoda. Gostom so oddajali tudi sobe za prenočitve. Konec tedna so se tu zadrževali delavci, ki so se vračali iz celotedenske službe iz Tržiča (Monfalcona) in Trsta. Mnogi izmed njih so v gostilni zapravili pol svoje plače. Večkrat so se ustavljali tudi cerkveni

Škrbina. Razglednica gostilne »Pri Kristini« v Škrbini, odposlana leta 1900. (Razglednica je last družine Volčič, Komen št. 50).

zbori in prepevali znane cerkvene in slovenske pesmi. Gostje so svoj prosti čas izkoristili za balinanje in kartanje. V hiši gostilne sta se rodila znana Kraševca: dr. Karel Štrekelj (1859–1912), priznan zbiralec ljudskega blaga, in njegov brat Anton Štrekelj (1857–1943), priznan vinogradnik.

V **Škrbini** je bila najbolj znana gostilna lastnice Kristine Fakin Adamič, t. i. **gostilna Pri Kristini**. Stavbo je sezidal Ivan Adamič. Za njim je gostilniško obrt nadaljeval Kristinin sin Viktor, ki se je poročil s Kristino Lozej. Po smrti njenega moža Viktorja, ki je umrl leta 1920, se je Kristina drugič poročila z Vinkom Fakinom, ki se je k hiši priženil. Tudi on je umrl zgodaj, že leta 1929, in ženi pustil dva otroka, hčerko Tatjano in sina Stojana. Iz prvega zakona je Kristina imela še sina Miloša, ki je umrl med drugo svetovno vojno. Del stavbe, v kateri je bila gostilna, je bil zgrajen okoli leta 1878, del pa 1883. Do leta 1929 je bila poleg gostilne trgovina, nato pa do leta 1949 le trafika, kjer so prodajali tobak. Lastnica je imela tudi majhno kmetijo. Po priključitvi Primorske k Jugoslaviji je bila še nekaj let družbena gostilna. Po pripovedovanju domačinov je gostilna imela pomemben gospodarski in kulturni vpliv na življenje v vasi. V njej so se zbirali zlasti domačini, so pa oddajali sobe tamkajšnjim učiteljem in v poletnih mesecih tudi italijanski gospodi. Predstavljala je tudi prostor zbiranja krajanov, ki so pomembno vlogo odigrali pri uporu Primorske proti Italiji. Pinko Tomažič, pomemben aktivist pri antifašističnem boju, se je neštetokrat prav v tej gostilni sestal z vaškimi fanti. Bil je tudi povezan s sinom lastnice – Milošem.

Na **Volčjem Gradu** je bila poznana vaška **gostilna Štolfa**, po domače gostilna **Pri Tišlerjevih**. Natančno ni poznano, kdaj je gostilna nastala, najstarejši podatek pa sega v leto 1878, ko se je k gostilni primožila Vincenza Štolfa, rojena Luin iz Gabrovice. Gostilna je delovala že pred njenim prihodom. Do smrti njenega moža leta 1913 sta gostilno vodila skupaj, nato pa je z obrtjo nadaljevala sama. Po njeni smrti leta 1935 je bila gostilna šest mesecev zaprta, nakar je obrtno dovoljenje dobila njena hči Alojzija Štolfa, ki se je poročila z Alojzijem Metlakom, in delo vestno opravljala do druge svetovne vojne.

Gostilna je bila izrazito kmečka, saj so sem prihajali večinoma vaščani. Ob nedeljskih popoldnevih so igrali karte, domine in balinali. Vaški značaj gostilne nam med drugim dokazuje iz leta 1888 ohranjena knjiga dolžnikov, kjer je lastnica zapisovala dolgove gostov. Ob koncu tedna, navadno v nedeljah, pa so gostili tudi lovce iz Trsta. Največkrat so naročili kosilo, ki sta ga opoldne lastnica ali njena hčerka odnesli v gozd. Toplo hrano so v gostilni ponujali le v nedeljah. Uveljavila se je navada, da je lastnica Vincenza skuhala domačo juho iz mesa, ki jo je nato prodajala po vasi. Ker je bila revščina, si mnogi vaščani niso mogli privoščiti mesa za juho, zato so raje kupovali juho od gospe Vicenze in si zraven pripravili še prikuho. Igralci kart pa so zbirali med okisanim fižolom, kuhanimi jajci in mesom iz juhe. Mož hčerke Alojz Metljak je bil v vasi in okolici poznan kot dober muzikant.

V **Gabrovici** je slovela **gostilna Bandel**, katere lastnika sta bila Alojz in Jožefa (Pepka) Bandel. Po poroki leta 1922 sta gostilniško obrt podedovala po Alojzovem očetu Ivanu Bandlu. Alojz Bandel se je ukvarjal s kamnoseštvom in je bil lastnik številnih kamnolomov po Krasu. S tem zaslužkom in doto svoje žene sta odplačala premoženje bratom in sestram, obnovila hišo in intenzivneje začela z gostilniško obrtjo. V gostilni je delala predvsem gospa Jožefa, saj se je lastnik bolj ukvarjal z omenjeno obrtno dejavnostjo. Za težja dela pa so skrbeli gospodarjevi bratje. Pri natakarskih delih so pomagale vaščanke. Oddajali so tudi pet sob za tujce, o katerih so vodili uradni register. Po podatkih so tu prenočevali le mimoidoči popotniki, ki so se v vasi zadrževali dan ali dva. Med krajani so imeli tudi prvi avto, ki so ga dobili okoli leta 1930, vozil pa ga je plačan šofer. Po pripovedovanju vaščanov je v gostilni pomagala hči Silva, ki je zaradi svoje lepote privabljala številne goste iz Trsta. Domači gostje so tudi v tej gostilni svoj prosti čas namenjali igranju kart. Med igranjem je pogostokrat prišlo do kreganja in v najhujših primerih celo do pretepa. Ob nedeljah so včasih kartali dve do pet ur. Ker so med igro veliko pili, so se pri končnem plačilu o količini popitega vina vedno

Gabrovica. Fotografija gostilne Bandel v Gabrovici, posneta okoli leta 1930. (Fotografija je last družine Bandel, Gabrovica 9).

skregali. Gostiteljem so nudili le hladne narezke, narejene iz pršuta, domačih suhih klobas in sira. Ob narezku so ponudili domač kruh. Poleg turistov, ki so jedli predvsem ob nedeljah in v poletnih časih, so se radi zadrževali tudi zidarji in delavci iz kamnoloma. Posebnost gostilne je bila možnost izkoriščanja večje sobe za vaške zabave. Domačini so tu prirejali plese za pusta, za silvestrovo, za belo nedeljo in razna zborovanja oziroma vaške sestanke. Za glasbo je vedno poskrbel domači muzikant. Največkrat so se domačini zbirali ob nedeljah, kjer so ob spremljavi harmonike veselo prepevali. Poleg zabave so prostor koristili za pripravo raznih razstav. V časopisu Edinost beremo, da je bila *»22. aprila 1928 /.../ otvorjena razstava izdelkov tukajšnje obrtne zidarske šole. Razstavo je otvoril g. podeštat inž. Julij Pagnini, ki je v šoli tudi poučeval risanje. Otvoritvi so prisostvovali: g. sodnik, poročnik milice, g. didaktični ravnatelj, gg. doktorja Starič in Legiša, domači kuratorij šole in mnogo občinarjev. Razstava se nahaja v dvorani gostilne Bandel. V precej veliki sobi so na treh stenah razvrščene razne risbe, načrti stavb, okraski za pročelja in za slikanje sob, podi iz mozaika, po mizah so pa zvezki z risbami geometričnih oblik, naloge iz računstva in spisja. Iz risarskih izdelkov in iz izdelanih nalog je razvidno, da so gg. učitelji in gojenci prav dobro porabili čas tečaja, in oboji v polni meri zaslužijo pohvalo. Nekaj gojencev je poslalo svoje boljše izdelke tudi na razstavo v Gorico, kjer je razsodišče priznalo nekaterim diplome. Razstavo je uredil učitelj in voditelj obrtne šole g. Čotar.*[2] Dvorana je bila namenjena tudi za poročne veselice. Po pripovedovanju so svatje v gostilno prišli popoldne, po poročnem kosilu. Naročili so le pijačo, medtem ko so hrano, predvsem pecivo, prinesli s seboj. Zabavali so se do večernih ur, nakar so se odpravili na večerjo v ženinov dom. Ob gostilni je bil balinarski prostor, kjer so balinali domači fantje. Gostilna Bandel je tako za vas predstavljala pomemben družabni prostor. Delovala je do druge svetovne vojne, nato so jo nacionalizirali in do leta 1959 je nekdanja lastnica Jožefa Bandel delala kot natakarica gostilne Kmetijske zadruge iz Gabrovice. Naslednja najemnica gostilne je bila Slavka Jerič iz Gabrovice, leta 1962 pa so gostilno zaprli.

Besedilo: Jasna Fakin Bajec,
Raziskovalna postaja ZRC SAZU Nova Gorica

1 Edinost, 29. junij 1926, št. 153, leto LI, str. 2.
2 Edinost, 28. april 1928, št. 101, leto LIII, str. 2

Kmetijstvo

DOZOREVANJE GROZDJA

Dozorevanje grozdja je zadnja fenofaza pred trgatvijo grozdja, ko se na začetku tega 45–60 dnevnega obdobja

začnejo grozne jagode mehčati in spreminjati barvo. Jagode so tedaj odvisne od aktivnih zelenih listov, ki pridelujejo asimilate. Vsako leto je ena šola za vinogradnika več.

Letošnje leto je zaenkrat minilo brez večjih vremenskih ujem in zapomnili si bomo nekoliko deževnejšo pomlad in začetek poletja. Vendar je večina vinogradnikov po sistemu integrirane pridelave ustrezno zaščitila nastajajoč pridelek proti peronospori in oidiju. Upajmo, da bo v tej zadnji fazi vreme ugodno. V času dozorevanja se začne količina sladkorja povečevati, skupne kisline pa zmanjševati in debelina jagod se še nekoliko poveča.

V času, ko se grozdje mehča, lahko nastanejo ožigi zaradi močne sončne pripeke, zato je potrebno previdno odstranjevanje listov v coni grozdja na začetku te faze dozorevanja. Kasneje pa je odstranjevanje listov okrog grozdja vpliva na višjo sladkorno stopnjo – grozd, ki je neposredno izpostavljen soncu, ima lahko do 6 stopinj Oe več sladkorja in manj jabolčne kisline. Manjša je tudi nevarnost gnilobe.

Fiziološka zrelost pečk napoči, ko dozorijo pečke in lahko kalijo. Sledi polna zrelost jagod oziroma fiziološka zrelost grozdja, ko se za nekaj dni količina sladkorja ne povečuje več in kisline ne padajo. Tehnološka zrelost ponavadi sovpada pri klasičnih vinih s polno zrelostjo, lahko pa jo vinar ustrezno načrtuje glede na tehnologijo vin.

Besedilo: Majda Brdnik

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije
KMETIJSKO GOZDARSKI ZAVOD NOVA GORICA

KMETIJSKO GOZDARSKI ZAVOD NOVA GORICA

Kmetijska svetovalna služba - izpostava Sežana

Sejmiška 1 a, 6210 Sežana, Slovenija
Tel.: (++386) 5 7312856, Fax.: (++386) 5 7313445
e-mail: majda.brdnik@go.kgzs.si, www.kmetijskizavod-ng.si

KRAŠKI VINOGRADNIKI – VINARJI V GORNJI RADGONI

V okviru mednarodnega kmetijsko-živilskega sejma AGRA 2010 v Gornji Radgoni je potekalo že 37. odprto državno ocenjevanje, ki so se ga kot že običajno v velikem številu udeležili tudi kraški vinarji. Letos je s Krasa prispelo kar 62 vzorcev terana PTP in teranovega likerja PTP (skupaj v kategoriji rdečih vin je bilo na ocenjevanju 182 vzorcev) ter še nekaj belih in rdečih vin.

Skupno je na letošnjem 48. sejmu v okviru ocenjevanja vin sodelovalo 223 vinarjev iz šestih držav s 679 vzorci vin.

Že lokalna ocenjevanja na Krasu so dokazala kakovost letnika in tudi znanje in trud vinarjev v pridelavi našega svetovnega posebneža. Po drugi strani pa je k letošnjemu uspehu botrovala tudi potreba po promociji in povezovanju pridelovalcev ter izmenjavi izkušenj.

Rezultat sta **dva šampiona** za izbrani teran PTP:

VINAKRAS z. o. o. Sežana in Borislav LISJAK iz Dutovelj

ter kar **12 zlatih medalj za teran PTP in taranov liker PTP**: Rikardo Vrabec, Darko Grbec, Vinakras z. o. o. Sežana, Marko Mahnič, Borislav Lisjak, Dimitrij Macarol, Dušan in Roman Rebula, Širca Kodrič, vina Štoka Primož in Tadej Štoka in Bogdan in Milena Tavčar ter **5 zlatih medalj** za cabernet sauvignon Borislav Lisjak in vina Štoka ter za teranton Vinakras Sežana in za brstovsko penino Dušan in Roman Rebula.

Bera **srebrnih medalj** je tudi velika – kar **30** jih je in razlike v številu točk so majhne.

Po vinorodnih okoliših Slovenije tečejo tudi vinske ceste,

zato se v okviru ocenjevanja izbere tudi »prvaka vinsko turističnih cest« – vino, ki je dobilo najvišjo oceno v okolišu.

Letos je to vino **cabernet sauvignon 2004** pridelovalca **Borislava LISJAKA** iz Dutovelj.

Čestitke vsem vinarjem, ki so se udeležili ocenjevanja.

Društvo vinogradnikov in vinarjev poskuša vsako leto čim bolj povezati kraške vinarje – sodelovali so na ocenjevanjih in sejmih v Splitu, pa v Avstriji, Veroni, Londonu, Nemčiji in še kje. Letos jih čaka še predstavitev na obrtnem sejmu v Celju, na festivalu vin v Ljubljani in še na posameznih promocijskih prireditvah doma in v tujini.

Besedilo: Majda Brdnik
Foto: Bogdan Macarol

ZATIRANJE PELINOLISTNE AMBROZIJE

Na Krasu, pa tudi v drugih predelih Primorske, smo opazili pelinolistno ambrozijo *(Ambrosia artemisifolia L)*. Ta je med vrstami ambrozije najbolj razširjena tudi v sosednjih državah. Razširila se je iz Amerike in sodi med invazivne vrste. To pomeni, da se zelo hitro širi in izpodriva domače, avtohtono rastje. Rastlina je sicer enoletnica in se vsako leto razvije iz semena, ki pa je zelo trdoživo in lahko vzklije tudi po tridesetih letih.

Druga, prav tako zelo problematična lastnost te rastlinske vrste, pa je povzročanje alergije pri človeku. Povzroča jo pelod; ena rastlina naj bi proizvedla tudi do milijardo pelodnih zrn v eni sezoni.

Ker je rastlina torej hud alergen in se zelo hitro in vztrajno širi, je ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano sprejelo odredbo o ukrepih za zatiranje škodljivih rastlin iz rodu Ambrosia (Ur. l. 63/2010 z dne, 3. 8. 2010). Imetnik zemljišča mora rastlino takoj uničiti in izvajati nadzor zemljišča do konca septembra. Ambrozijo je potrebno uničiti pred cvetenjem in tedaj je dovolj že puljenje oziroma košnja rastlin. Seme ambrozije pa najlažje uničimo s sežiganjem.

V sosednjih državah so ukrepi zelo različni. Na Hrvaškem morajo lastniki zemljišč odstranjevati ambrozijo, sicer so zagrožene precejšnje kazni. V Italiji je zakonodaja zelo različna po deželah in tudi občinah. Ponekod je rastlina prepovedana, npr. v Lombardiji in Piemontu, v Furlaniji – v Julijski krajini pa še ni predpisa o tem.

Več o ambroziji si lahko preberete tudi na spletni strani Fitosanitarne uprave RS: www.furs.si ali pokličite na Zavod za gozdove Slovenije, Partizanska 49, 6210 Sežana.

Besedilo: Boštjan Košiček, univ. dipl. inž. gozd.,
ZGS OE Sežana

OBVESTILO POVZROČITELJEM ODPADKOV!

Vse občane ponovno naprošamo, da BIOLOŠKO RAZGRADLJIvih kuhinjskih ODPADkov v rjave zabojnike na ekoloških otokih NE ODLAGATE V PLASTIČNIH VREČKAH!

Zaradi prevelike količine plastičnih vrečk smo iz predelovalnice dobili **zavrnjeno pošiljko 30 m³ biološko razgradljivih kuhinjskih odpadkov.** S tem so nastali dodatni stroški, ki pa bodo ob ponovitvah bistveno povečali strošek ravnanja z bio odpadki. S tem, ko bio odpadke odložite v plastično vrečko, pa izničite tudi ves vaš trud, ki ste ga vložili v ločevanje teh odpadkov, prav tako pa izničite ves trud tistih vestnih občanov, ki se držijo pravilnega ravnanja s temi odpadki.

Hkrati vse občane naprošamo, da:

- **na ekološke otoke ne odlagate različnih kosovnih odpadkov in elektronske opreme (te lahko brezplačno oddate v zbirnem centru v Komnu),**
- **plastično embalažo, plastenke in tetrapake čim bolj stisnete in sploščite,**
- **kartonske škatle in ostalo papirno embalažo raztržete in sploščite,**
- v kolikor pa naletite, da je zabojnik že poln in odpadke pustite v vrečah na tleh, vas prosimo, da poskrbite, da so **vreče zavezane, da se odpadki ne raztresejo.**
- da vse **večje količine embalaže** (ob opremljanju stanovanj, ob zamenjavi določenih aparatov, opreme) **pripeljete na zbirni center** v Komen, kjer lahko to embalažo **brezplačno oddate ob torkih in ob sobotah od 9-ih do 13-ih in ob četrtkih od 14-ih do 19-ih.**

Vse pravne osebe, ki odpadke povzročajo s svojo dejavnostjo, pa obveščamo, da je **vsakršno odlaganje odpadkov iz dejavnosti na ekološke otoke prepovedano**, saj so ti namenjeni odlaganju odpadkov iz gospodinjstev. Vsako ugotovljeno kršitev bomo **prijavili Medobčinskemu inšpektoratu in redarstvu.**

Besedilo: Mojca Uršič, KSP d. d. Sežana

Obvestila

UREDITEV NASLOVA STALNEGA PREBIVALIŠČA V VEČSTANOVANJSKIH STAVBAH Z VNOSOM PODATKA O ŠTEVILKI STANOVANJA

Upravna enota Sežana obvešča, da se bo v postopkih zamenjave osebnih dokumentov, ki jih bodo posamezniki urejali pri Upravni enoti Sežana in Krajevnih uradih v Komnu, Divači in Hrpeljah, istočasno ugotavljal tudi podatek urejenosti naslova stalnega prebivališča posameznika z vpisom številke stanovanja (pravna podlaga je v zakonu o prijavi prebivališča, Ur. l. RS, št. 59/2006 – uradno prečiščeno besedilo in Ur. l. RS, št. 111/2007)

Vse občane, ki stalno prebivajo v večstanovanjskih stavbah, v zvezi s tem prosimo, da pred prihodom na upravno enoto ali krajevni urad ta podatek preverijo. Če bo podatek o številki stanovanja predhodno urejen, se boste izognili nepotrebnim zapletom in čakalni vrsti.

To obvestilo naj še posebej upoštevajo občani in občanke, ki so svoje stalno prebivališče v večstanovanjski stavbi prijavili pred 10. 7. 2008, saj se ta podatek v register stalnega prebivališča do tega datuma ni vnašal.

V začetku leta 2011 bo Statistični urad Republike Slovenije izvedel registrski popis prebivalstva, v katerem bo Register stalnega prebivalstva oziroma Centralni register prebivalstva predstavljal enega izmed glavnih virov podatkov za izvedbo popisa, zato je izredno pomembno, da je naslov stalnega prebivališča posameznika do vpisa številke stanovanja urejen.

Besedilo: Jana Dolgan, dipl. upr. org.

V ZDRAVSTVENEM DOMU SEŽANA BODO JESENI POTEKLE NASLEDNJE ZDRAVSTVENO-VZGOJNE DELAVNICE:

Delavnica »Zdrava prehrana« se bo začela v torek, 7. 9. 2010, ob 18. uri. Predvidena so štiri srečanja.

»Šola zdravega hujšanja« se bo začela v torek, 5. 10. 2010, ob 18. uri in bo trajala do konca leta.

Delavnice bodo izpeljane, če bo dovolj udeležencev. Za vključitev vanje potrebujete napotitev izbranega zdravnika.

Informacije na telefon:
73 11 407 od 30. 8. 2010 dalje.

ŠAGRA SVETEGA MIHAELA

Sobota, 25. 9. 2010
Turnir v balinanju za prehodni pokal svetega Mihaela (mešane trojke)

V večernih urah gledališka igra

Nedelja, 26. 9. 2010
Turnir v briškoli
Kulturni program s tombolo
Za želodce poskrbljeno!

Točne ure in možnosti prijave na turnirje bodo objavljeni naknadno.

RAZTEZNE VAJE, VAJE ZA HRBTENICO, DIHALNE VAJE, SPROŠČANJE, MASAŽA

Na naših vadbah bomo združili vaje, po katerih bo naše bitje mirno, prožno, sproščeno, pomlajeno, razgibano ...
Z rednim izvajanjem vaj odpravljamo stres, ohranjamo telo vitalno in gibčno, pomirjamo um ter lajšamo fizične in psihične tegobe. Začenjamo razumevati notranji mir, ki je naše naravno stanje.

KJE: dvorana Gorjansko (mala dvorana 1. nadstropje)
KDAJ: vsako sredo od 19:00 do 20:30
CENA: prispevek 6 EUR
INF.: 051/425 750 Maja

S seboj prinesite podlogo, brisačo, vodo, oblečeni bodite v udobna oblačila. Če zamudite, se v tišini priključite skupini.

Zaslužimo si najboljše ...

Prireditve

OBČINA KOMEN
TURISTIČNO INFORMACIJSKI CENTER ŠTANJEL
Štanjel 42c, 6222 Štanjel
tel.: 05 769 00 56, 041 383 986
www.kras-carso.com
e-mail: tic.stanjel@komen.si

PRIREDITVE V SEPTEMBRU IN OKTOBRU

Štanjel, Stolp na vratih
Petek, 24. september 2010
OTVORITEV LIKOVNE RAZSTAVE JASMINE ROJC
Razstavlja Jasmina Rojc.
Organizacija: Nassa desella d. o. o.
Informacije: Marija Švagelj, Štanjel 6a,+386 (0)5 769 00 18, nassa.desella@siol.net

Kobjeglava, stara šola pri cerkvi sv. Mihaela
Sobota, 25. september in nedelja, 26. september 2010
ŠAGRA SVETEGA MIHAELA

Sobota, 25. 9. 2010:
- turnir v balinanju za prehodni pokal sv. Mihaela (mešane trojke),
- v večernih urah gledališka igra.

Nedelja, 26. 9. 2010
- turnir v briškoli,
- kulturni program s tombolo.
  Za želodce poskrbljeno!

Organizacija: Društvo Kraški slavček Kobjeglava - Tupelče
Informacije: 040 585 523 (Marijana)

Štanjel, pot na grad ter prostor med cerkvijo in grajskim dvoriščem, nedelja
SEJEM STARIN TER DOMAČE IN UMETNE OBRTI

Sejmi starin ter domače in umetne obrti, spremljevalne prireditve potekajo v starem delu Štanjela vsako tretjo nedeljo v mesecu od marca do novembra.
Organizacija in Informacije: TIC Štanjel, tel.: +386 (0)5 769 00 56; +386 (0)41 383 986 e-mail: tic.stanjel@komen.si

Brestovica pri Komnu
Nedelja, 24. oktober 2010
POHOD PO SLEDEH SOŠKE FRONTE V BRESTOVICI
Pohod poteka v večini po poteh projekta »Poti miru« na področju, kjer je potekal južni del soške fronte v Brestovici in okolici v Sloveniji in Italiji.

Na voljo sta dve poti:
Pot 1: 9,5 km, od Brestovice do Cerovelj (pogostitev) in Pejce jame do Grofove jame in nazaj v Brestovico.
Pot 2: 15,5 km, od Brestovice do Cerovelj in Pejce jame, do Grofove jame v sosednjo Italijo do Medje vasi (pogostitev) in nazaj v Brestovico.

Možnost ogleda Grofove in Pejca jame.
Za pohod je potreben osebni dokument.
Ob zaključku vse pohodnike pogostimo s kraško joto in klobaso, brestovskimi vini in jabolčnim sokom. Sledijo družabne igre in splošna zabava. Na dan pohoda je v vaški šoli razstava slik s soške fronte, najdenih eksponatov soške fronte na področju br'stovske doline ter razstava slik in fotografij slikarskih in foto kolonij.

Organizatorji: TD Brest Brestovica pri Komnu v sodelovanju s SŠKD Timava, Medja vas Štivan, ŠKD Cerovlje Mavhinje, Jamarski odsek JPG Grmada, Mavhinje (TS) in Jamarskim društvom Sežana, Sekcija Komen.
Informacije: Stane Švigelj 031 670 760; stane.svigelj@siol.net; www.brestovica.com

Komen, zadružni dom
Nedelja, 31. oktober 2010
POZDRAV JESENI
Ustvarjalna delavnica za otroke in odrasle z družabnim srečanjem vaščanov. IZDELOVANJE BUČ
Organizator: Vaška skupnost Komen
Informacije: Mojca Senegačnik, 051 309 820

Kobjeglava z okolico
Nedelja v oktobru
POHOD PO PASTIRSKIH POTEH
Pohod po poteh pastirjev z ogledom še ohranjenih pastirskih hišk.
Organizator: KUTD Kraški slavček Kobjeglava - Tupelče
Informacije: 040 585 523 (Marijana); kraski.slavcek@gmail.com

Sveto
Nedelja, 31. oktober 2010
KOMEMORACIJA PADLIM V PRVI IN DRUGI SVETOVNI VOJNI
Spominska slovesnost, polaganje vencev.
Organizatorji: Občina Komen, ZZB NOV Komen, Vaška skupnost Sveto
Informacije: Občina Komen (05 73 10 450); obcina@komen.si

PO KOMENSKI OBČINI IN ŠE MALO DLJE

Praznovanja, prireditve, ogledi, izleti, osmice ...

Je kaj zanimivega za vas?
Ta rubrika je namenjena predstavljanju javnih prireditev, ogledov, izletov, osmic in drugih javnih dogodkov v Občini Komen in v njeni bližnji okolici.
Organizatorje prireditev ali dogodkov zato prosimo, da v svojih napovedih navedejo podatke o sami prireditvi/dogodku, kot so: kraj, prostor, datum, trajanje, kratek opis, kontaktne številke ...
Uredništvo Komentarja ne odgovarja za morebitne nevšečnosti, ki bi lahko nastale zaradi napačnih, nepopolno sporočenih prirediteljevih odatkov ali zaradi morebitnih nesporočenih sprememb.

Vsako napoved sporočite po elektronski pošti na naslov komentar@komen.si ali po telefonu na številko 05/76 90 056 (TIC Štanjel).

Uredništvo

Kras, različni gostinski objekti po Krasu
MESEC KRAŠKE KUHINJE
Različne prireditve in posebna gostinska ponudba v oktobru in novembru.
Organizator: DRUŠTVO PLANTA – društvo za razvoj kmetijstva in turizma, Komen
Informacije: Aleksandra Pelicon (05 7668 061)

RAZSTAVE V SEPTEMBRU

Štanjel, Galerija Lojzeta Spacala
LOJZE SPACAL – STALNA RAZSTAVA GRAFIK
Stalna razstava grafik v galeriji Lojzeta Spacala v Štanjelu.
odprto: 11:00–14:00
sobota, nedelja: 10:00–17:00
ponedeljek: zaprto
Za napovedane skupine tudi izven urnika.
Galerija Lojzeta Spacala v obnovljenem delu gradu Štanjel hrani stalno zbirko slik in grafik Lojzeta Spacala.
V Kraški hiši je urejena etnološka zbirka v dveh nadstropjih.

Informacije: Grad Štanjel, Galerija Lojzeta Spacala; tel.: +386 (0)5 769 01 97; gradstanjel@guest.arnes.si

Štanjel, Stolp na vratih
Eden od dveh vhodnih stolpov v Štanjel, v katerem je urejena galerija s priložnostnimi razstavami in trgovina s spominki.
Urnik: torek–nedelja: 10:00–18:00
Tokrat se v skupni razstavi v razstavišču Stolp na vratih predstavljajo avtorice likovne sekcije Kulturnega društva Jože Pahor iz Sežane na likovni razstavi VIDENJA.
Avtorice so:
- ALMIRA BENASSI,
- NADA BRIC,
- MARINKA GROHAR GATNIK,
- ANA HANZEL,
- MIRJAM KOCJAN,
- SONJA PEROCI,
- IVICA ŽERJAL.

RAZSTAVLJAJO DO 24. SEPTEMBRA, NAPREJ JASMINA ROJC.
Informacije: Marija Švagelj, Štanjel 6a,+386 (0)5 769 00 18, nassa.desella@siol.net

ŠTANJEL, Galerija Pri Valetovih, Štanjel 22a
RAZSTAVA MULTIFUNKCIONALNE TEKSTILNE FORME AVTORICE MAJE ŠVAGELJ
Razstava bo na ogled do 10. 10. 2010.
Informacije: tel:+386 (0)5 769 01 97, e-mail: gradstanjel@guest.arnes.si

ŠTANJEL, razstavišče Kvadratni stolp, Grad Štanjel
SLIKARSKA RAZSTAVA RAJKA FERKA
Razstava bo na ogled do 29. septembra 2010.
Informacije: TIC Štanjel, tel.: 05 769 00 56, 041 383 986, tic.stanjel@komen.si

IZLETI IN OGLEDI

ŠTANJEL
vsaka nedelja izpred cerkve v Štanjelu
URA:
14: 30–zimski urnik, od novembra do konca marca
15:30–od aprila do konca oktobra

NEDELJSKO TURISTIČNO VODENJE ZA INDIVIDUALNE OBISKOVALCE
Turistično vodenje vključuje ogled gradu Štanjel, galerije Lojzeta Spacala, cerkve sv. Danijela, Kraške hiše, Stolpa na vratih in Ferrarijevega vrta. Ogled poteka približno 90 minut.
Cena ogleda je 4 EUR na osebo – odrasli (vstopnina v Galerijo L. Spacala in v Kraško hišo je všteta v ceno vodenja) in 3 EUR (otroci).
Organizacija in informacije: TIC Štanjel +386 (0)5 769 00 56, +386 (0)41 383 986

ŠTANJEL, Galerija Lojzeta Spacala in Kraška hiša
Grad Štanjel
odprto: 11:00–14:00
sobota, nedelja: 10:00–17:00
ponedeljek: zaprto
Za napovedane skupine tudi izven urnika.
Galerija Lojzeta Spacala v obnovljenem delu gradu Štanjel hrani stalno zbirko slik in grafik Lojzeta Spacala.
V Kraški hiši je urejena etnološka zbirka v dveh nadstropjih.
Informacije: Galerija Lojzeta Spacala: +386 (0)5 769 01 97; e-mail: gradstanjel@guest.arnes.si

ŠTANJEL, Stolp na vratih
Štanjel 6a
Eden od dveh vhodnih stolpov v Štanjel, v katerem je urejena galerija s priložnostnimi razstavami in trgovina s spominki.
Urnik: torek–nedelja: 10:00–18:00
Organizacija: Nassa desella, +386 (0)5 769 00 18
VOLČJI GRAD

POT KAMNA – UREJENA UČNA POT
Urejena in označena učna pot po vasi in okoli nje. Spoznali boste značilnosti kraške krajine, kraških naselij ter spoznali posebnosti Volčjega Grada, vasi z izredno bogato kamnoseško dediščino in enim največjih ohranjenih prazgodovinskih gradišč pri nas.
Pot je uredilo Društvo Debela griža, ki organizira tudi turistična vodenja.
Informacije: www.volcjigrad.com, TIC Štanjel +386 (0)5 769 00 56; +386 (0)41 383 986

BRESTOVICA PRI KOMNU
OBISK GROFOVE JAME
Brestovica pri Komnu, vsaka zadnja nedelja v mesecu ob 15.00, razen v mesecu avgustu.
Grofova jama (naravna kraška jama z breznom) leži pod vrhom hriba Grmada nad vasjo Brestovica. V prvi svetovni vojni je služila kot zaklonišče avstro-ogrske vojske.
Dostop:
Peš iz Gornje Brestovice, po markirani poti do jame (50 min.) ali iz Dolnje Brestovice po poljski poti z avtom do parkirišča (3 km) in potem še del poti peš do jame (25 min.). Priporočamo pohodno obutev in obleko.
ORGANIZIRAN JE LE OBISK JAME, DO VHODA MORAJO OBISKOVALCI PRITI SAMI.
Kontaktna oseba: JAMARSKO DRUŠTVO SEŽANA, sekcija KOMEN
Jože Terčon, tel.: +386 (0)51 306 964
Peter Pipan, tel.: +386 (0)41 405 642

SPOMINI V NEUMARKTU NA BAVARSKEM

Kaj vendar Komence tako stalno in močno priteguje v nemški Neumarkt?

Emil Švara, letnik 1942, je bil najmlajši Komenc, skoraj še dojenček, ko je šel skozi kalvarijo požiga Komna in izgona domačinov v Nemčijo, na Bavarsko, natančneje v Neumarkt. Kot da bi tam pustil prgišče otroštva. Ta njegov spomin in nemir ga ne spustita in ga tja vedno znova in znova vleče. In ne le on, vsi, ki so bili takrat z njim, so tam pustili del življenja ali pa so umrli in so tam pokopani. Vez z Neumarktom je v zgodovinskem spominu Komencev tako večna in se prenaša iz roda v rod.

Spominski park v Neumarktu

Emil Švara vzdržuje s mestom stike, čemur gre tudi zasluga, da se je nekaj izgnancev skupaj s Pihalnim orkestrom Komen 11. 6. 2010 udeležilo spominskega dogodka v Neumarktu ob odkritju makete nekdanjega prehodnega taborišča 1942–1950 Wolfstein v bronasti reliefni plošči avtorja Huberta Baumanna. Dogodka v spominskem parku se je ob prisotnosti tamkajšnjih mestnih oblasti, šolskih in cerkvenih predstavnikov udeležilo lepo število ljudi. Potekal je častno, z vsem protokolom in praporščaki, z vso spoštljivostjo in vseskozi ganljivo. Sodelovali so: nadžupan Neumarkta Tomas Thuman, generalni konzul Slovenije iz Munchna Marko Vrevc, naš župan Uroš Slamič, blagoslov spominske plošče z maketo taborišča sta opravila katoliški in evangeličanski duhovnik dekan monsignor Richard Distler in župnik Jens Hans, mestni svetnik in kulturni referent v Neumarktu Arnold Graf, slovenski župnik iz Ingolstadta Stanko Gajšek, Emil Švara, otroški šolski pevski zbor 4. razreda osnovne šole Wolfstein z zborovodkinjo Rito Lang, nekdanji rihemberški izgnanec in recitator Anton Pavlica ter Pihalni orkester Komen z dirigentom Simonom Perčičem, ki je odigral odlomke iz nekaj skladb.

Skupna nota vsem govorom je bila povezanost Neumarkta z našimi ljudmi, katere zagotovilo je trdnost in večnost temeljev, iz katerih je ta povezanost zrasla. To je iz dobrote ljudi, njihovega medsebojnega sodelovanja, tihe podpore, drobnih in pomembnih pomoči v preprostih medčloveških odnosih med našimi takratnimi izgnanci, tujci na Bavarskem in domačini, o čemer najlepše

Bronasta reliefna plošča v spominskem parku

Udeleženci obiska pred mestno hišo v Neumarktu

pričajo dokumenti o prijateljstvu v izgnanstvu med komenskim dekanom Viktorjem Kosom in kaplanom Mirkom Renerjem s tamkajšnjim župnikom Ludwigom Heiglom in njegovo družino. Vse to je osmišljalo življenje in hrabrilo ljudi na obeh straneh v času vojne tragedije, nevarnosti in zmede.

Čustveno so izzvenele besede župana Uroša Slamiča, ko se je po koncu svojega govora osebno dotaknil spomina na svojega tu pokopanega nonota, domoljubno pa verzi »Naš sveti dom bil strt je v prah, vsi kamni razmetani ...« iz pesmi Simona Gregorčiča »Naš narodni dom« v zanosni recitaciji Antona Pavlice ter odlomki izbranih skladb, ki jih je zaigral Pihalni orkester Komen. Nadvse ganljivo se je izpod visokega križa v spominskem parku, potem ko se je v spomin pokojnim prižgalo sveče, razlegala molitev, ki jo je po domače začel Emil Švara: »Očenaš ...«.

Po slovesnosti smo na bližnjem spominskem pokopališču tamkaj umrlih taboriščnikov pred spomenik položili vence in cvetje ter prižgali sveče. Po krajšem govoru, ki ga je imel g. Arnold Graf ob prevajanju župnika Stanka Gajška, je Matej Perčič iz Pihalnega orkestra Komen na trobento zaigral žalostinko, mlada godbenika pa sta raztrosila rodno zemljo, ki jo je s seboj prinesel Anton Pavlica.

Skupaj z gospo in gospodom Graf smo naslednjega dne na zgledno urejenem mestnem pokopališču počastili še spomin na duhovnika Ludwiga Heigla, na njegov grob položili cvetje in sveče ter pritegnili tisti »Pomlad že prišla bo, ko tebe na svet ne bo ...«.

Na bližnji vzpetini, najvišji daleč naokrog, smo si ogledali prenovljene razvaline gradu Wolfstein in uživali v čudovitem razgledu. Pihalni orkester Komen pod vodstvom Simona Perčiča pa je s svojim nastopom na glavnem mestnem trgu v starem delu mesta popestril šentjanževsko praznovanje v Neumarktu. Na poti domov smo se ustavili še v muzeju koncentracijskega taborišča Dachau in se še enkrat zamislili nad nesmiselnostjo vojnih grozodejstev.

Katoliški in evangeličanski obred

Potovanje v zgodovino in spomin s pietetnim poudarkom, v kombinaciji mladih iz orkestra in starejših nekdanjih izgnancev, sta izjemno uspela, ne le ob posluhu organizatorjev na naši strani, temveč tudi in predvsem po zaslugi spoštovanega gospoda Arnolda Grafa, prijaznega, natančnega in zanesljivega organizatorja, ki nas je v Neumarktu, ob praznovanju 850-letnice tega zares zgledno urejenega mesta, tako lepo sprejel, za kar se mu najlepše zahvaljujemo.

Besedilo in foto: Ivan Uršič

UTRINKI S PRAZNOVANJA OBČINSKEGA PRAZNIKA KOMEN, 20. JUNIJ 2010

Občinski nagrajenci 2010

Najboljši vinarji z vinsko kraljico 2009

Otvoritev spominske plošče pri Krčelajevih

Veterani vojne za Slovenijo pri Krčelajevih

Polna dvorana komenskega kulturnega doma s pihalnim orkestrom